

[HTTP://WWW.KSOZPN.KONIN.LM.PL/](http://www.ksozpn.konin.lm.pl/)

PRZEPISY GRY

W PIŁKĘ NOŻNĄ

ARTYKUŁ 1

POLE GRY

Wymiary pola gry

Pole gry musi mieć kształt prostokąta. Długość linii bocznej musi być większa niż długość linii bramkowej.

Długość: minimum 90m, maksimum 120m;

Szerokość: minimum 45m, maksimum 90m;

Zawody międzynarodowe

Długość: minimum 100m, maksimum 110m;

Szerokość: minimum 64m, maksimum 75m;

Oznaczenie pola gry

Pole gry jest oznaczanie liniami. Linie te należą do powierzchni, których są granicami.

Dwie dłuższe linie ograniczające pole gry nazywane są liniami bocznymi. Dwie krótsze nazywane są liniami bramkowymi.

Wszystkie linie nie mogą mieć więcej niż 12 cm szerokości.

Pole gry jest podzielone na dwie połowy linią środkową.

Punkt środkowy pola gry jest wyznaczony jako środek linii środkowej. Z punktu środkowego wyznacza się okrąg o promieniu 9,15 m.

Pole bramkowe

Pole bramkowe wyznacza się na każdej linii bramkowej w następujący sposób:

Dwie linie wytycza się pod kątem prostym do linii bramkowej, w odległości 5,5 m od wewnętrznej strony każdego słupka bramkowego. Te linie rozciągają się na polu gry na odległość 5,5 m i ich końce połączone są linią równoległą do linii bramkowej.

Powierzchnia ograniczona tymi liniami i linią bramkową jest polem bramkowym.

Pole karne

Pole bramkowe wyznacza się na każdej linii bramkowej w następujący sposób:

Dwie linie wytycza się pod kątem prostym do linii bramkowej w odległości 16,5 m od wewnętrznej strony każdego słupka bramkowego. Te linie rozciągają się na polu gry na odległość 16,5 m i ich końce połączone są linią równoległą do linii bramkowej. Powierzchnia ograniczona tymi liniami i linią bramkową nazywana jest polem karnym.

Wewnątrz każdego pola karnego wyznacza się punkt karny w odległości 11 m od punktu środkowego pomiędzy słupkami bramkowymi i w równej odległości od nich. Łuk koła o promieniu 9,15 m, którego środkiem jest punkt karny wyznacza się na zewnątrz pola karnego.

Chorągiewki

Chorągiewki o nieostro zakończonym drzewcu i wysokości nie mniejszej niż 1,5 m nad podłożem umieszczane są w każdym narożniku pola gry.

Chorągiewki mogą być także umieszczone poza polem gry, na przedłużeniu linii środkowej po obu stronach pola gry, nie bliżej jednak niż 1 m od linii bocznej.

Łuk pola różnego

Z punktu umieszczenia każdej chorągiewki różnej wyznacza się na polu gry łuk koła o promieniu 1 m.

Bramki

Bramki muszą być umieszczone na środku każdej linii bramkowej.

Bramki składają się z dwóch pionowo ustawionych słupków równoodległych od chorągiewek różnych i połączonych u góry poziomą poprzeczką.

Odległość pomiędzy wewnętrznymi krawędziami słupków bramkowych wynosi 7,32 m, a odległość od dolnej krawędzi poprzeczki do podłoża wynosi 2,44 m.

Słupki bramkowe i poprzeczki mają szerokość i głębokość, która nie może przekroczyć 12 cm. Linie bramkowe są tej samej szerokości jak głębokość słupków i poprzeczki. Siatki bramkowe mogą być umocowane do bramek i podłoża poza bramką zakładając, że są one właściwie, odpowiednio podparte i nie przeszkadzają bramkarzowi.

Względy bezpieczeństwa

Bramki muszą być pewnie zakotwiczone w podłożu. Bramki przenośne mogą być stosowane jedynie, gdy spełniają ten wymóg.

Rozstrzygnięcia International F.A. Board

Jeżeli poprzeczka zostanie uszkodzona, lub przemieści się, gra musi być przerwana do czasu naprawienia lub postawienia jej na właściwe miejsce. Jeżeli naprawa nie jest możliwa, zawody należy zakończyć. Użycie liny do zastąpienia poprzeczki jest niedozwolone. Jeżeli poprzeczka może być naprawiona, zawody wznawiane są rzutem sędziowskim w miejscu gdzie znajdowała się piłka w chwili przerwania gry

Słupki bramkowe i poprzeczki muszą być wykonane z drewna, metalu lub innego dozwolonego materiału. Ich kształt może być kwadratowy, prostokątny, okrągły lub eliptyczny i nie mogą one stanowić zagrożenia dla zawodników

Żaden rodzaj reklamy, stałej lub świetlnej, nie jest dozwolony na polu gry i wyposażeniu tego pola (włączając siatki bramkowe i powierzchnie nimi otoczone) od czasu, gdy drużyny wchodzi na pole gry, aż do czasu opuszczenia przez nie pola gry na przerwę i od czasu, gdy powracają na pole gry, aż do zakończenia zawodów. W szczególności, żadnego rodzaju materiały reklamowe nie mogą być umieszczane na bramkach, siatkach bramkowych, drzewcach chorągiewek i ich flagach. Żadne dodatkowe wyposażenie (kamery, mikrofony itp.) nie mogą być zamocowane do wyposażenia pola gry.

Nie można umieszczać jakiegokolwiek rodzaju reklamy na podłożu w obrębie strefy technicznej lub w odległości do 1 metra od linii bocznej i poza polem gry.

Reprodukcja, zarówno stała jak i świetlna, przedstawiająca logo lub emblematy FIFA, federacji, związków krajowych, lig, klubów lub innych organizacji jest zabroniona na polu gry i wyposażeniu tego pola (włączając siatki bramkowe i powierzchnie nimi otoczone) podczas trwania gry, jak opisano to wyżej

Na zewnątrz pola gry może być wykonane oznaczenie, pod kątem prostym do linii bramkowej, w odległości 9,15 m od łuku pola różnego, by zachowana została przepisowa odległość przeciwnika od piłki podczas wykonywania rzutu z rogu.

Postanowienia PZPN

Wymiary pola gry

1. Zawody mistrzowskie szczebla centralnego mogą być rozgrywane jedynie na polach gry, których długość jest nie mniejsza niż 100 m, a szerokość nie mniejsza niż 64 m. Wszystkie inne pola gry należy wyznaczyć w wymiarach określonych warunkami lokalnymi, jednak zgodnie z obowiązującymi przepisami, zachowując proporcje między ich długością i szerokością.

Oznaczenie pola gry

2. Prowadzenie zawodów bez wyraźnie oznaczonych linii mających zasadnicze znaczenie dla prawidłowego przebiegu gry jest niedozwolone. Linie te na polecenie sędziego muszą być poprawione.

3. Szerokość linii bramkowej musi odpowiadać głębokości słupków bramkowych oraz poprzeczki i być wykreślona w taki sposób, aby krawędzie linii oraz słupków wzajemnie pokrywały się.

4. Szerokość linii wyznaczających poszczególne pola na polu gry stanowi część składową tych pól.

5. Linia środkowa jest linią neutralną - należy jednocześnie do obu połów pola gry. Zawodnik znajdujący się na linii środkowej uważany jest za zawodnika przebywającego na swojej połowie pola gry.

6. Związki krajowe, szczególnie podczas zawodów międzynarodowych powinny: - ograniczyć ilość fotografów wokół pola gry,

- wyznaczyć linię fotografa poza liniami bramkowymi w odległości co najmniej 2 metrów od chorągiewki różnej, przez punkt oddalony co najmniej 6 metrów za słupkami bramkowymi,

- zakazać fotografom przekraczania tych linii,

- zabronić używania sztucznego światła lamp błyskowych. Przebywanie fotoreporterów podczas zawodów poza linią fotografa dozwolone jest pod warunkiem uzyskania zgody organizatora zawodów na wykonywanie swoich czynności. Organizator zawodów powinien jednolicie oznakować uprawnionych fotoreporterów.

7. Każdy związek krajowy organizujący zawody międzynarodowe zobowiązany jest do powiadomienia drużyny przeciwnej przed zawodami o miejscu zawodów i wymiarach pola gry.

Chorągiewki

8. Chorągiewki różne i środkowe o wymiarach 30 cm x 40 cm powinny być koloru żółtego względnie innego jasnego. Dopuszcza się stosowanie chorągiewek różnych i środkowych o barwach klubowych, jednak takich, aby były z daleka widoczne.

9. Drzewce chorągiewek o wysokości nie mniejszej niż 1,5 m muszą być umocowane w podłożu tak, aby poddawały się naporowi zawodników.

10. Sędziemu nie wolno prowadzić zawodów bez chorągiewek różnych, a zawodnikom nie wolno ich usuwać lub odchyłać. Uszkodzenie chorągiewki różnej musi powodować zastąpienie jej inną chorągiewką.

Bramki

11. Słupki bramkowe i poprzeczki mają szerokości i głębokość 10 -12 cm.

12. Słupki bramkowe i poprzeczka o przekroju innym niż okrągły muszą mieć zaokrąglone krawędzie.

13. Siatki bramkowe muszą być sporządzone z materiałów nie zagrażających bezpieczeństwu zawodników.

Weryfikacja pola gry

14. Każde pole gry i jego najbliższe otoczenie przeznaczone do rozgrywania zawodów musi być zweryfikowane. W pracach komisji weryfikacyjnej musi z urzędu brać udział przedstawiciel Wydziału Sędziowskiego. Komisja sporządza protokół weryfikacji w 2 egzemplarzach, z których jeden otrzymuje gospodarz obiektu i ma obowiązek umieścić go w szatni sędziowskiej na widocznym miejscu.

Przydatność pola gry do zawodów

15. Organizator zawodów ma obowiązek powiadomienia przeciwnika o terminie i miejscu zawodów, zgodnie z regulaminem danych rozgrywek oraz przygotowania pola gry zgodnie z Przepisami gry w piłkę nożną.

16. O przydatności pola gry do zawodów rozstrzyga sędzia w dniu zawodów. Oceniając przydatność pola gry do zawodów, sędzia bierze pod uwagę stan nawierzchni pola gry, jego niezbędne wyposażenie oraz oznakowanie. Ocenia również czy stan przygotowanego do zawodów pola gry nie zagraża bezpieczeństwu uczestników zawodów. Decyzja podjęta przez sędziego jest ostateczna

17. Jeżeli stan pola gry zagraża bezpieczeństwu zawodników, wyznaczone na ten czas zawody, zarówno o mistrzostwo jak i towarzyskie, nie mogą być rozegrane.

18. Jeżeli sędzia uznał pole gry za niezdatne do rozegrania na nim zawodów ze względów technicznych - uszkodzenie słupka lub poprzeczki bramki, brak chorągiewki różnej, niedostateczne oznakowanie pola gry - to wyznaczone na ten czas zawody o mistrzostwo nie mogą być rozegrane. Za zgodą zainteresowanych stron mogą być rozegrane jako zawody towarzyskie. Zgoda ta musi być potwierdzona odpowiednim zapisem w sprawozdaniu z zawodów, który poświadczają podpisem kapitanowie i kierownicy drużyn.

19. Rozegranie przedmecz przed zawodami międzynarodowymi jest dozwolone jedynie w przypadku uzgodnienia przedstawicieli obu związków z sędzią spotkania międzynarodowego. Uzgodnienie to powinno mieć miejsce w dniu spotkania i uwzględniać stan pola gry.

20. Jeżeli stan pola gry, na skutek warunków atmosferycznych, uniemożliwia prawidłowe przeprowadzenie zawodów głównych - sędzia wyznaczony do prowadzenia przedmecz winien zgłosić swoje zastrzeżenia organizatorowi zawodów. W tym przypadku organizator musi przenieść przedmecz na inne pole gry lub odwołać go;

21. Jeżeli w czasie zawodów zostanie uszkodzona bramka, chorągiewka różna lub linie mające zasadnicze znaczenie dla prawidłowego przebiegu gry staną się niewidoczne, wówczas sędzia nie kończy zawodów przed upływem ustalonego czasu gry, lecz określa po konsultacji z organizatorem zawodów, czas niezbędny dla naprawienia bramki, dostarczenia właściwej chorągiewki różnej lub poprawienia linii i czeka zgodnie z ' ustalaniem na usunięcie usterek, a następnie kontynuuje grę. Jeżeli organizator zawodów nie spełni tych warunków, zawody o mistrzostwo należy zakończyć: Sędzia w każdym przypadku winien wyczerpać wszystkie środki i możliwości pozwalające na doprowadzenie zawodów do końca.

22. Przeszkody stałe znajdujące się w bezpośrednim sąsiedztwie pola gry, mogące stanowić zagrożenie bezpieczeństwa zawodników, muszą być usunięte albo odpowiednio zabezpieczone przed rozpoczęciem zawodów, o ile znajdują się bliżej niż 3 m od linii bocznej lub 8 m od linii bramkowej.

Protesty dotyczące stanu pola gry

23. Protesty dotyczące stanu pola gry mogą być wnoszone do sędziego jedynie przed rozpoczęciem zawodów. Późniejsze zgłoszenia nie będą przyjmowane, chyba że dotyczą spraw zaistniałych w czasie trwania zawodów. Protesty muszą być przez sędziego zbadane, a w przypadkach uzasadnionych sędzia musi wyznaczyć kapitanowi drużyny gospodarzy czas na usunięcie ewentualnych usterek.

24. Sędzia musi umieścić w sprawozdaniu z zawodów treść protestu, jak również wydane zarządzenia - o ile przyczyna protestu nie wygasła.

Organizacja widowisk piłkarskich

25. Organizator zawodów odpowiedzialny jest za utrzymanie porządku i spokoju publicznego na widowni i obiekcie, na którym rozgrywane są zawody przed ich rozpoczęciem, w czasie ich trwania jak i po ich zakończeniu. Organizator zawodów musi zabezpieczyć niezbędną ilość służb porządkowych odpowiednio oznakowanych. Wykaz porządkowych powinien być wręczony sędziemu przed rozpoczęciem zawodów.

26. Organizator zawodów musi przygotować dla uczestników zawodów oddzielne, odpowiednio wyposażone szatnie znajdujące się w pobliżu pola gry. Przez okres ich użytkowania muszą one pozostawać pod stałym nadzorem organizatora zawodów.

27. Przejścia dla uczestników zawodów pomiędzy szatnią a polem gry powinny być odpowiednio zabezpieczone lub wyodrębnione od miejsc przeznaczonych dla publiczności.

28. Organizator zawodów w bezpośrednim sąsiedztwie pola gry wydziela specjalne miejsca dla zawodników rezerwowych i osób towarzyszących drużynom. Ławki dla zawodników rezerwowych muszą być ustawione za liniami bocznymi pola gry.

29. Organizator zawodów musi zapewnić uczestnikom rozgrywanych zawodów pomoc medyczną w zakresie określonym przez regulamin danych rozgrywek przez cały czas ich trwania.

30. Organizator zawodów ma obowiązek zakazać wstępu na obiekt, na którym rozgrywane są zawody, osobom nietrzeźwym. Osoby zakłócające porządek, prowokujące do agresji, wznoszące ordynarne okrzyki muszą być bezzwłocznie usunięte poza obiekt sportowy. Odpowiednie zarządzenia informujące publiczność muszą być zawarte w regulaminach umieszczonych w miejscach łatwo dostępnych i widocznych.

31. Zawody piłki nożnej nie mogą odbywać się w żadnym przypadku na polach gry zamkniętych na mocy decyzji związkowego organu dyscyplinarnego lub państwowej władzy administracyjnej. Przed każdymi zawodami sędziowie oraz obserwatorzy PZPN mają obowiązek sprawdzenia dokumentów zezwalających na przeprowadzenie zawodów piłki nożnej na danym polu gry.

32. Jeżeli zawody nie odbędą się lub zostaną przerwane przez sędziego i niedokończone z przyczyn niezależnych od obu drużyn (awaria oświetlenia, warunki atmosferyczne itp.), to należy rozegrać je w następnym dniu przy świetle dziennym. Do podjęcia decyzji w sprawie powtórzenia zawodów upoważniony jest delegat - obserwator PZPN wyznaczony na dane zawody, natomiast w innym przypadku Wydział Gier PZPN. Koszty organizacji powtórzonych zawodów, w tym koszty zakwaterowania sędziów, obserwatora i delegata PZPN oraz ewentualnego noclegu dla drużyny gości, ponosi gospodarz zawodów.

ARTYKUŁ 2

PIŁKA

Właściwości i wymiary piłki

Piłka musi być:

- kulista
- sporządzona ze skóry lub innego dozwolonego materiału
- o obwodzie nie większym niż 70 cm i nie mniejszym niż 68 cm
- o wadze nie przekraczającej 450 g i nie mniejszej niż 410 g, przy rozpoczęciu zawodów
- napompowana tak, że jej ciśnienie wynosi od 0,6 do 1,1 atmosfery (600 - 1100 g/cm³), mierzone w odniesieniu do poziomu morza

Wymiana wadliwej (niezdatnej do gry) piłki

Jeżeli piłka pęknie lub stanie się niezdatna do gry podczas trwania zawodów to:

- zawody należy przerwać
- gra winna być wznowiona, po dostarczeniu zdatnej do gry piłki, rzutem sędziowskim w miejscu, gdzie piłka pierwotnie stała się niezdatna do gry (o ile postanowienia artykułu 8 nie stanowią inaczej)

Jeżeli piłka pęknie lub stanie się niezdatna do gry podczas przerwy w grze - gra winna być wznowiona stosownie do przyczyny jej przerwania (rozpoczęcie gry, rzut od bramki, wrzut, rzut z rogu, rzut wolny, rzut karny, rzut sędziowski).

Piłka nie może być wymieniona podczas trwania zawodów bez zgody sędziego.

Rozstrzygnięcia International F.A. Board

W zawodach mistrzowskich dozwolone jest jedynie użycie piłek, które spełniają minimalne wymogi techniczne wymienione w artykule 2.

W zawodach mistrzowskich rozgrywanych po auspicjami FIFA, federacji użycie piłki do gry uzależnione jest od tego, czy piłka nosi jedno z następujących trzech oznaczeń:

- oficjalne logo FIFA APPROVED (zatwierdzono przez FIFA)
- oficjalne logo FIFA INSPECTED (skontrolowane przez FIFA)
- informacja International Matchball Standard (Piłka meczowa o standardzie międzynarodowym)

Takie oznaczenie na piłce wskazuje, że piłka była testowana i spełnia oprócz minimalnych wymogów wymienionych w Artykule 2, także specyficzne wymogi techniczne, różne dla każdej kategorii. Lista dodatkowych wymagań specyficznych dla każdej kategorii musi być zaakceptowana przez International F.A. Board. Instytucje przeprowadzające testy muszą zadość wywiązać się z wymaganiami FIFA.

W rozgrywkach mistrzowskich związki krajowe mogą wymagać użycia piłek noszących jedno z tych trzech oznaczeń. W pozostałych zawodach piłka meczowa musi spełniać wymogi Artykułu 2.

W zawodach mistrzowskich organizowanych pod auspicjami FIFA, federacji lub związków krajowych, nie jest dozwolone umieszczanie na piłce żadnego rodzaju reklamy, pomijając logo rozgrywek, logo organizatora rozgrywek i znak handlowy producenta. Regulaminy rozgrywek mogą ograniczać rozmiar i ilość takich oznaczeń.

Postanowienia PZPN

Ocena przydatności i wybór piłek do gry

1. O przydatności piłki do gry rozstrzyga wyłącznie sędzia.
2. Przed rozpoczęciem zawodów sędzia zobowiązany jest dokonać wyboru piłki i piłek zapasowych oraz sprawdzić ich cechy fizyczne: "wagę, obwód i ciśnienie. Piłki muszą być tak napompowane, aby dobrze odbijały się od nawierzchni pola gry.
3. Cechy piłek przeznaczonych do gry:
  - obwód 68 cm
  - 70 cm
  - waga 410 g - 450 g
  - ciśnienie 0,6 - 1,1 atmosfery
4. Wybrane do gry piłki pozostają pod kontrolą sędziego do końca zawodów. Przed rozpoczęciem zawodów sędzia - na polu gry - przekazuje zawodnikom wybraną piłkę do gry, a po zakończeniu każdej części zawodów zabiera ją ze sobą do szatni. Podobnie sędzia asystent z chorągiewką czerwoną sprawuje pieczę nad jedną z piłek zapasowych.

5. Sędzia powinien w każdym przypadku zarządzić wymianę piłki w czasie trwania zawodów, jeżeli jego zdaniem, wymiana ta ułatwi zawodnikom grę, a widzom jej obserwację.
6. W czasie zawodów piłka może być zmieniona tylko za zgodą sędziego.
7. Na zawody rozgrywane podczas deszczu lub na rozmokłym polu gry, organizator zawodów powinien dostarczyć do gry piłkę wykonaną ze skóry impregnowanej lub tworzywa nie przepuszczającego wodę
8. Impregnowanie powłoki piłki, a także przystosowanie jej do gry przy sztucznym świetle, jest dozwolone pod warunkiem, że w wyniku tych zabiegów powierzchnia piłki nie ulegnie zmianie.

Wymiana piłki niezdatnej do gry

9. Jeżeli podczas zawodów piłka oraz piłki zapasowe staną się niezdatne do gry względnie zabraknie piłki do kontynuowania gry - sędzia nie kończy zawodów przed upływem ustalonego czasu gry, lecz wyznacza 10 minutowy okres na dostarczenie piłki zdatnej do gry. Niedostarczenie przez organizatora zawodów zdatnej do gry piłki w wyznaczonym czasie zobowiązuje sędziego do zakończenia zawodów po upływie 10 minut licząc od chwili wydania polecenia.

Obowiązki organizatora zawodów

10. Organizator zawodów zobowiązany jest przygotować taką ilość piłek do gry, jaka będzie niezbędna do przeprowadzenia zawodów.

11. Podczas zawodów rozgrywanych o mistrzostwo I, II i III ligi, organizator zobowiązany regulaminem rozgrywek do zapewnienia odpowiedniej ilości chłopców do podawania piłek. Musi on pouczyć ich o konieczności szybkiego dostarczania piłki zawodnikom. Nie wywiązywanie się chłopców do podawania piłek z tych obowiązków musi być odnotowane przez sędziego w sprawozdaniu z zawodów. Okręgowe Związki Piłki Nożnej zobowiązane są do określenia zawodów mistrzowskich, w czasie, których organizator może być zwolniony od tego wymogu.

12. Celem wyeliminowania tendencji do marnowania czasu gry, organizator, zawodów zobowiązany jest zabezpieczyć dodatkowe piłki, które winny być rozmieszczone wokół pola gry (poza nim). Zaleca się, aby do dyspozycji było co najmniej 6 piłek, po dwie z nich znajdowały się przy każdej linii bocznej i po jednej za każdą linią bramkową.

Zasady korzystania z większej ilości piłek:

- wszystkie piłki pozostają pod kontrolą sędziego,
- jedna piłka zostaje zarezerwowana dla sędziego,
- dwie piłki są przeznaczone dla czwartego sędziego - po jednej piłce należy przekazać każdemu z sześciu chłopców do podawania piłek, którzy winni być poinstruowani,
- w każdej chwili, gdy piłka wyjdzie z gry, chłopiec, który jest najbliżej zawodnika oczekującego na powrót piłki, winien rzucić swoją piłkę do tego zawodnika,
- chłopcy do podawania piłek winni być skoncentrowani na zawodach, aby nie rzucać piłki do zawodnika zbyt szybko, celem uniknięcia sytuacji, w której dwie piłki będą równocześnie na polu gry,
- chłopcy do podawania piłek muszą odzyskać piłkę, która wyszła z gry,
- chłopcy do podawania piłek muszą pozostać poza tablicami reklamowymi i nie mogą ograniczać widoczności publiczności,
- chłopcy do podawania piłek nie mogą rzucić piłki do gry, gdy piłka meczowa znalazła się pomiędzy linią boczną i tablicami reklamowymi; mogą rzucić tylko piłkę do najbliższego zawodnika nie wychodząc przed tablice reklamowe,
- we wszystkich czterech narożnikach należy pozostawić odpowiednią przestrzeń w celu umożliwienia chłopcom do podawania piłek odzyskanie piłek, ułatwienia w poruszaniu się i dla swobodniejszego wykonania rzutu z rogu,
- celem uniknięcia zamieszania chłopcy do podawania piłek winni nosić koszulki sportowe tego samego koloru lecz różnego od kolorów noszonych przez obie drużyny na polu gry.

Zagrywanie piłką w pobliżu pola gry

13. Zabrania się zawodnikom rezerwowym i chłopcom do podawania piłek zagrywania przez nich piłką poza liniami bramkowymi lub bocznymi w czasie trwania zawodów. Obowiązkiem sędziego jest niedopuszczenie do tego rodzaju postępowania.

ARTYKUŁ 3

ILOŚĆ ZAWODNIKÓW

Zawodnicy

W zawodach biorą udział dwie drużyny, każda składa się z nie więcej niż jedenastu zawodników, przy czym jeden z nich jest bramkarzem. Zawody nie mogą być rozpoczęte, jeśli choć jedna z drużyn ma w swoim składzie mniej niż siedmiu zawodników.

Oficjalne rozgrywki

Maksymalnie trzech wymian zawodników można dokonać w każdych zawodach rozgrywanych w ramach oficjalnych rozgrywek organizowanych pod auspicjami FIFA, federacji czy związków krajowych.

Regulaminy każdych rozgrywek muszą określać, ile wymian zawodników można dokonać - od trzech do maksimum siedmiu.

Inne zawody

Podczas pozostałych zawodów można dokonać wymian zawodników zakładając, że:

- zainteresowane drużyny osiągnęły porozumienie co do maksymalnej ilości wymian zawodników
- o powyższym porozumieniu sędzia został poinformowany przed rozpoczęciem zawodów

Jeżeli sędzia nie został poinformowany o porozumieniu drużyn lub drużyny nie osiągnęły porozumienia przed rozpoczęciem zawodów, można dokonać nie więcej niż trzech zmian zawodników.

Wszystkie zawody

We wszystkich zawodach nazwiska zawodników rezerwowych muszą być podane sędziemu przed rozpoczęciem zawodów. Zawodnicy rezerwowi, których nazwiska nie zostały podane przed zawodami, nie mogą wziąć udziału w zawodach.

Wymiana zawodników

Przy wymianie zawodnika na zawodnika rezerwowego, przestrzegane muszą być następujące warunki:

- sędzia musi być poinformowany przed dokonaniem zamierzonej wymiany
- zawodnik rezerwowy wchodzi na pole gry, gdy opuścił je już zawodnik wymieniany i po otrzymaniu przyzwalającego znaku od sędziego
- zawodnik rezerwowy wchodzi na pole gry przy linii środkowej i podczas przerwy w grze
- wymiana zawodników została dokonana z momentem wejścia na boisko zawodnika rezerwowego
- od tego momentu, zawodnik rezerwowy staje się zawodnikiem, a zawodnik którego on wymienił przestaje nim być
- wymieniony zawodnik nie może ponownie wziąć udziału w grze
- wszystkie wymiany zawodników podlegają władzy i jurysdykcji sędziego, zarówno zgłoszone sędziemu, jak i nie

Zamiana bramkarza

Każdy zawodnik drużyny może zamienić się funkcją z bramkarzem, zakładając że:

- sędzia został poinformowany przed dokonaniem zmiany
- zmiana została dokonana podczas przerwy w grze

Sakncje karne

Jeżeli zawodnik rezerwowy wchodzi na pole gry bez otrzymania na to zgody sędziego:

- grę należy przerwać
- zawodnika rezerwowego należy napomnieć - pokazać mu żółtą kartkę i nakazać opuszczenie pola gry
- grę wznowia się rzutem sędziowskim w miejscu, gdzie znajdowała się piłka w chwili przerwania gry

Jeżeli zawodnik, w czasie trwania zamienia się funkcją z bramkarzem - bez zgody sędziego to:

- gry nie przerywa się
- obydwu zawodników należy napomnieć - pokazać żółtą kartkę - podczas najbliższej przerwy w grze

W przypadku każdego innego naruszenia przepisów gry z tego tytułu - zainteresowani zawodnicy są napomniani - należy pokazać im żółtą kartkę.

Wznowienie gry

Jeżeli gra została przerwana przez sędziego w celu udzielenia napomnienia (Żółta kartka) - grę należy wznowić rzutem wolnym pośrednim, który wykona zawodnik drużyny przeciwnej z miejsca, gdzie znajdowała się piłka w chwili przerwania gry (o ile postanowienia Artykułu 8 nie stanowią inaczej).

Zawodnicy i zawodnicy rezerwowi wykluczeni z gry (czerwona kartka)

Zawodnik który został wykluczony z gry (czerwona kartka) przed rozpoczęciem zawodów, może być zastąpiony jedynie przez zgłoszonego zawodnika rezerwowego.

Zgłoszony zawodnik rezerwowy, który został wykluczony z gry (czerwona kartka), zarówno przed rozpoczęciem zawodów, jak i po rozpoczęciu zawodów, nie może być zastąpiony.

Rozstrzygnięcia International F.A. Board

Stosownie do nadrzędnych postanowień Artykułu 3, minimalna ilość zawodników, przy której drużyna uprawniona jest do gry, zostawiono uznaniu związków krajowych. Jakkolwiek BOARD jest zdania, że zawody nie powinny być kontynuowane, jeżeli w jednej z drużyn jest mniej niż siedmiu zawodników.

Trener może przekazywać taktyczne wskazówki zawodnikom podczas zawodów i musi powrócić na swoje miejsce bezzwłocznie po ich udzieleniu. Zarówno on jak i pozostałe osoby towarzyszące drużynie muszą pozostawać w granicach strefy technicznej, gdzie taka strefa jest wyznaczona i muszą się zachowywać w sposób odpowiedzialny.

Postanowienia PZPN

Zawodnicy

1. Do sprawozdania z zawodów dopuszcza się wpisanie maksimum siedmiu zawodników rezerwowych.
2. Zawodnik nie posiadający aktualnie ważnej karty zdrowia nie może zostać dopuszczony do wzięcia udziału w zawodach.

Kapitan drużyny

3. Każda drużyna musi mieć kapitana. Prawo zwracania się do sędziego w sposób taktowny, w sprawach dotyczących zawodów, przysługuje wyłącznie kapitanowi drużyny i tylko w czasie przerwy w grze. Na ewentualne pytanie kapitana drużyny sędzia udziela zwięzłej i jednoznacznej odpowiedzi - nie dopuszczając do polemiki.

Sprawozdanie z zawodów

4. Przed rozpoczęciem każdego zawodów kierownicy drużyn wpisują czytelnie do sprawozdania z zawodów imiona i nazwiska zawodników oraz zawodników rezerwowych. Każdy zawodnik zobowiązany jest złożyć podpis obok swojego nazwiska umieszczonego w sprawozdaniu z zawodów. Nazwiska kapitanów drużyn muszą być podkreślone. Do wzięcia udziału w zawodach uprawnieni są jedynie zawodnicy i zawodnicy rezerwowi, których personalia zostały podane sędziemu przed rozpoczęciem zawodów
5. Kapitan i kierownik każdej drużyny, czytelnie podpisują wypełnione w sprawozdaniu z zawodów składy drużyn, poświadczając w ten sposób uprawnienia do udziału w zawodach zgłoszonych przez nich zawodników i zawodników rezerwowych. Sprawozdanie z zawodów z wypełnionymi składami drużyn sędzia musi otrzymać przed ich rozpoczęciem.
6. Przed rozpoczęciem zawodów kapitanowi drużyny przysługuje prawo do zmiany składu drużyny, o ile zawiadomi o tym sędziego. Wykreśla on imię i nazwisko już wpisanego zawodnika i odnotowuje imię i nazwisko zgłoszonego.

Niekompletny skład drużyny

7. Drużyna rozpoczynająca zawody w niekompletnym składzie - licząca mniej niż jedenastu zawodników - może w ciągu całego okresu trwania zawodów uzupełnić swój skład. O uzupełnianiu podstawowego składu drużyny sędzia musi zostać powiadomiony przez jej kapitana. Jeżeli imię i nazwisko wchodzącego do gry zawodnika nie było wpisane do sprawozdania z zawodów, to sędzia obowiązany jest uzupełnić je i po dopełnieniu tej formalności dopuścić zawodnika do gry.

Wejście i opuszczenie pola gry przez zawodnika

8. Drużyny zobowiązane są do stawiania się na polu gry w takim czasie, aby sędzia mógł (po sprawdzeniu ubioru i przeprowadzeniu losowania) punktualnie o wyznaczonej godzinie rozpocząć zawody. Taki sam obowiązek musi być przestrzegany przez drużyny po zakończeniu przerwy między pierwszą i drugą połową zawodów, a także ewentualnych dogrywek.
9. Zawodnik, który - w czasie gry - wyjdzie poza linię pola gry i zatrzyma się tuż przy niej celem doraźnej poprawy ubioru, może wrócić na pole gry bez obowiązku zgłaszania się u sędziego.
10. Jeżeli zawodnik, biorący udział w akcji znajdzie się przejściowo poza polem gry, to musi on bezzwłocznie powrócić na nie bez konieczności uzyskania zgody sędziego.
11. Zawodnik od momentu otrzymania od sędziego zgody na opuszczenie pola gry, do czasu jego opuszczenia, nie może brać udziału w grze. Jeżeli zawodnik, zanim opuści pole gry, bierze czynny udział w grze, to zostanie napomniany za niesportowe zachowanie - zobaczy żółtą kartkę.

12. Zawodnik, który opuścił pole gry za zgodą sędziego, może powrócić na nie jedynie za jego zgodą.
13. Kontuzjowany zawodnik, nie może powrócić na pole gry w tej samej przerwie w grze, w której je opuścił.
14. Jeżeli zawodnik zamierza z powrotem wejść na pole gry w czasie gry i zostanie powstrzymany przez sędziego odpowiednim gestem, a mimo to wejdzie na pole gry, sędzia musi przerwać grę, udzielić winnemu zawodnikowi napomnienia (żółta kartka) za niewłaściwe zachowanie i zarządzić rzut wolny pośredni przeciwko jego drużynie z miejsca, gdzie znajdowała się piłka w chwili przerwania gry.
15. Zawodnik, którego wejście na pole gry wymaga zgody sędziego, powinien:
- zwrócić na siebie uwagę sędziego spoza linii ograniczającej pole gry,
  - czekać do czasu otrzymania od sędziego przyzwalającego znaku. Sędzia nie musi czekać do czasu najbliższej przerwy w grze - tylko jemu przysługuje prawo ustalenia momentu, w którym gestem wyraża swoją zgodę na wejście zawodnika na pole gry.
16. Zawodnik, który wchodzi na pole gry lub rozmyślnie je opuszcza, nie uzyskawszy uprzednio wymaganej zgody sędziego, zachowuje się niewłaściwie i zostanie napomniany - zobaczy żółtą kartkę. Jeżeli gra została przerwana przez sędziego w celu udzielenia zawodnikowi napomnienia (żółta kartka) - to zostanie wznowiona rzutem wolnym pośrednim, który wykona zawodnik drużyny przeciwnej z miejsca, gdzie znajdowała się piłka w chwili przerwania gry.

Wymiana zawodnika

17. Regulamin każdych rozgrywek określa maksymalną ilość wymian zawodników, do której uprawniona jest drużyna podczas trwania zawodów.
18. Wymiana zawodników musi być przeprowadzoną, wyłącznie w czasie przerwy w grze, z zachowaniem porządku i mieć następujący przebieg:
- kierownik drużyny wręcza wyznaczonemu sędziemu asystentowi (z chorągiewką czerwoną) kartkę wymiany zawodnika, która zawiera: nazwisko, imię i numer zawodnika wprowadzanego do gry oraz te same dane zawodnika opuszczającego pole gry, minutę dokonanej wymiany i nazwę drużyny, której ta wymiana dotyczy,
  - zawodnik rezerwowy - wchodzący do gry - oczekuje przy linii środkowej na pozwolenie sędziego na wejścia na pole gry, po uprzednim opuszczeniu go przez schodzącego współpartnera,
  - do oczekującego zawodnika rezerwowego nie ma prawa podchodzić trener, asystent trenera, lekarz ani też masażysta - pozostaje z nim tylko kierownik drużyny,
  - sędziowie powinni przyspieszyć procedurę wymiany zawodników tak, aby nie tracić niepotrzebnie czasu trwania zawodów.
19. W zawodach prowadzonych z udziałem klubowych sędziów asystentów wymiana zawodnika na zawodnika rezerwowego następuje na wniosek kapitana drużyny. Obowiązki sędziego asystenta w zakresie wymiany zawodnika przejmuje sędzia. Ustne zgłoszenie wymiany przez kapitana drużyny zobowiązuje sędziego do odnotowania odpowiednich danych.
20. Jeżeli podczas przerwy między częściami zawodów dokonana została w drużynie wymiana zawodnika lub zawodników, wówczas kapitan drużyny musi zawiadomić o tym sędziego przed wznowieniem gry. Niedopełnienie tego obowiązku przez kapitana drużyny nie stanowi o braku ważności każdej dokonanej wymiany - wymianę zawodnika uważa się za dokonaną. Kapitan tej drużyny zostanie ukarany napomnieniem - zobaczy żółtą kartkę - w czasie najbliższej przerwy w grze.

Zawodnicy rezerwowi

21. Na ławce dla zawodników rezerwowych, poza siedmioma zawodnikami rezerwowymi wpisanymi do sprawozdania z zawodów, może przebywać maksimum pięć osób, a mianowicie: trener, asystent trenera, kierownik drużyny, lekarz i masażysta. Nazwiska tych osób winny być wpisane na dodatkowym załączniku do sprawozdania s, zawodów - przed zawodami.
22. Zawodnicy rezerwowi nie są upoważnieni do udzielania jakichkolwiek wskazówek zawodnikom.
23. Sędzia nie ma prawa udzielania kar indywidualnych osobom towarzyszącym drużynom, uprawnionym do zajmowania miejsc na ławce dla zawodników rezerwowych lub przebywających w strefie technicznej.
24. Zawodnik rezerwowy może rozgrzewać się za liniami bocznymi pola gry nie wpływając swoją osobą na przebieg gry i komfort pracy sędziów (nie może również przebywać po przeciwnej stronie sędziego asystenta). Zawodnik rezerwowy podczas rozgrzewki nosi ubiór, którego kolor odróżnia go od ubioru zawodników obu drużyn.
25. Zabrania się zawodnikom rezerwowym przebywania podczas trwania zawodów poza liniami bramkowymi pola gry.
26. Jeżeli zawodnik rezerwowy, nie meldując się uprzednio sędziemu, wejdzie na pole gry i zagra piłkę ręką na własnym polu karnym lub w innej części pola gry, względnie dokona przekroczenia przepisów gry z Artykułu 12 zawartych w części "Rzut wolny bezpośredni", sędzia winien przerwać grę i po wykluczeniu z gry zawodnika rezerwowego wznowić ją rzutem sędziowskim z miejsca, gdzie znajdowała się piłka w chwili przerwania gry. Rzut karny, względnie rzut wolny bezpośredni w tym przypadku nie może być zastosowany. Jeżeli przewinienie zostało dokonane przez zawodnika rezerwowego, którego drużyna grała w niekompletnym składzie, to na miejsce wykluczonego zawodnika nie może być wprowadzony do gry inny zawodnik rezerwowy.
27. W czasie zawodów, przed ich rozpoczęciem, jak również po ich zakończeniu, zawodnicy, trenerzy i inne osoby towarzyszące drużynie, zobowiązani są do przestrzegania zasad sportowego zachowania oraz do odnoszenia się z należytym szacunkiem do wszystkich uczestników zawodów, a szczególnie do zawodników, trenerów i działaczy przeciwnej drużyny, sędziów oraz publiczności. Zawodnicy i zawodnicy rezerwowi wykluczeni z gry (czerwona kartka)
28. Zawodnik lub zawodnik rezerwowy wykluczony z gry (czerwona kartka) nie ma prawa zajmować miejsca na ławce dla zawodników rezerwowych i w najbliższym otoczeniu pola gry, niezależnie od tego w jakim ubiorze znajduje się.

ARTYKUŁ 4

UBIÓR ZAWODNIKÓW

Względy bezpieczeństwa

Zawodnik nie może używać ubioru (wyposażenia) lub nosić czegokolwiek, co stanowiłoby zagrożenie dla niego samego lub innego zawodnika (szczególnie wszelakiego rodzaju biżuteria).

Podstawowy ubiór

Do podstawowego, obowiązkowego ubioru zawodnika należą:

- bluza lub koszulka
- spodenki - jeżeli zawodnik nosi spodenki mięśniowe, muszą być to spodenki tego samego koloru, co główny kolor spodenek
- skarpety
- ochraniacze голeni
- obuwie

Ochraniacze голeni

- są całkowicie zakryte przez skarpey
- są sporządzone z odpowiedniego materiału (gumy, plastyku lub innych podobnych tworzyw)
- stanowią odpowiedni stopień ochrony (bezpieczeństwa>

Bramkarze

Kolor ubioru każdego bramkarza odróżnia go od innych zawodników, sędziego i sędziów asystentów.

Sankcje karne

Za każde naruszenie przepisów tego artykułu:

- gra nie powinna być przerywana
- winnemu zawodnikowi sędzia poleca opuszczenie pola gry w celu poprawienia swego ubioru
- zawodnik opuszcza pole gry podczas najbliższej przerwy w grze, chyba że do tego czasu poprawił swój ubiór
- każdy zawodnik, któremu sędzia nakazał opuszczenie pola gry w celu poprawienia ubioru, nie może powrócić na pole gry bez zgody sędziego
- sędzia sprawdza czy ubiór zawodnika jest właściwy, zanim pozwoli mu powrócić na pole gry
- sędzia zezwala zawodnikowi na powrót na pole gry jedynie podczas przerwy w grze

Zawodnik, któremu sędzia nakazał opuszczenie pola gry z powodu naruszenia przepisów gry tego artykułu i który wchodzi lub powraca na pole gry bez zgody sędziego, musi być napomniany i zobaczyć żółtą kartkę.

Wznowienie gry

Jeżeli gra została przerwana przez sędziego w celu udzielenia zawodnikowi napomnienia (żółta kartka) - gra jest wznowiana rzutem wolnym pośrednim wykonanym przez zawodnika drużyny przeciwnej z miejsca, gdzie znajdowała się piłka w chwili przerwania gry (jeżeli nadrzędne przepisy Artykułu 8 nie stanowią inaczej).

Postanowienia PZPN

1. Każdy zawodnik musi nosić swój ubiór we właściwy sposób. Koszulki zawodników mają być wpuszczone w spodenki, a skarpety mają być podciągnięte do kolan.
2. Sędzia nie ma prawa dopuścić do gry zawodnika, który nie ma pod skarpetami ochraniaczy голeni. Ochraniacze голeni muszą być całkowicie zakryte przez skarpety zawodnika.
3. Zawodnicy muszą mieć koszulki wpuszczone w spodenki. Jakikolwiek zdejmowanie, podciąganie, czy wypuszczanie koszuli ze spodenek jest niedozwolone, nawet jeżeli zawodnik ma jeszcze na sobie drugą identyczną koszulkę. Takie postępowanie zawodników uznaje się za niesportowe i podlega karze napomnienia (żółta kartka).
4. Zawodnicy powinni mieć koszulki z numerami na plecach: bramkarz nr 1, pozostali zawodnicy od numeru 2 do numeru 11, zawodnicy rezerwowi od numeru 12 wzwyż. Dopuszcza się w zawodach szczebla centralnego przydzielenie zawodnikom stałych numerów na strojach dla 18 podstawowych zawodników oraz koszulek z wpisanymi na nich własnymi nazwiskami. Numery o wysokości co najmniej 30 cm powinny być wykonane w kolorze kontrastującym wyraźnie z kolorem koszulek tak, by mogły być z daleka widoczne. Wpisanie imion oraz nazwisk zawodników i zawodników rezerwowych do sprawozdania z zawodów winno być dokonane zgodnie z numeracją koszulek zawodników. Prawidłowość tego stwierdzają podpisami kapitan i kierownik drużyny, względnie trener drużyny w sprawozdaniu z zawodów.

5. Zezwala się zawodnikom używać ochraniaczy kolan i łokci, bramkarzom - czapek, z zastrzeżeniem, że ochraniacze te nie mogą zawierać żadnych części metalowych.

6. Zezwala się zawodnikom nosić kolarki lub tak zwane spodenki mięśniowe widoczne spod spodenek, sięgające maksimum do kolan. Powinny one być w tym samym kolorze co spodenki zawodnika, który je nosi. Jeżeli drużyna nosi wielokolorowe spodenki, wówczas kolarki muszą być tego samego koloru, co przeważający kolor spodenek. Jeżeli noszone są ocieplające spodenki, to muszą one być takiego samego koloru, co główny kolor spodenek.

7. Za używanie przez zawodników prawidłowego ubioru czyni się odpowiedzialnym kapitana, kierownika drużyny i trenera prowadzącego drużynę.

Kolory kostiumów zawodników

8. Jeżeli zawodnicy mają przystąpić do zawodów w ubiorach tego samego lub podobnego koloru, drużyna gospodarzy ma obowiązek - na polecenie sędziego - zmienić ubiór.

9. Jeżeli kolor koszulki bramkarza nie kontrastuje z kolorami koszulek zawodników drużyn - zmiany koszulki musi dokonać bramkarz.

Kontrola ubioru zawodników

10. Sędzia musi sprawdzić czy zawodnicy posiadają zgodny z przepisami gry ubiór - w szczególności obuwie - przed rozpoczęciem zawodów, przed drugą połową zawodów, dogrywką i w innym czasie kiedy taka potrzeba zachodzi. Kontrola ubioru przed rozpoczęciem zawodów, jak i przed ich drugą połową, winna odbywać się na drodze zawodników wchodzących bezpośrednio na pole gry, w miejscu możliwie najmniej widocznym dla publiczności, tuż przed wejściem na pole gry.

11. Czas gry stracony na sprawdzanie ubioru zawodników należy doliczyć do czasu gry tej części zawodów, w której wystąpiła przerwa dla kontroli ich ubioru.

Niedopuszczenie zawodnika do gry

12. Jeżeli sędzia stwierdzi, że zawodnik ma na sobie przedmioty, które w myśl przepisów gry są niedozwolone lub mogą stworzyć niebezpieczeństwo dla innych zawodników lub niego samego, to powinien nakazać ich usunięcie. Niewykonanie zarządzenia sędziego powoduje niedopuszczenie zawodnika do gry.

13. Zawodnik, który nie został dopuszczony do wzięcia udziału w zawodach za naruszenie przepisów gry Artykułu 4 winien po usunięciu usterek zgłosić się do sędziego w czasie przerwy w grze, w pobliżu linii środkowej pola gry. Nie może on wejść na pole gry dopóki sędzia nie upewni się, że ubiór zawodnika nie wykracza nadal przeciwko przepisom gry tego artykułu.

ARTYKUŁ 5

SĘDZIA

Władza sędziego

Każde zawody S.A. prowadzone przez sędziego, który ma pełną władzę egzekwowania uprawnień nadanych mu przez Przepisy gry w piłkę nożną w związku z oceną faktów prowadzonych przez siebie zawodów.

Uprawnienia i obowiązki

Sędzia:

- czuwa nad przestrzeganiem przepisów gry
- prowadzi zawody współpracując z sędziami asystentami i czwartym sędzią, jeżeli został wyznaczony
- rozstrzyga, czy jakakolwiek piłka przeznaczona do gry spełnia wymogi Artykułu 2
- rozstrzyga, czy ubiór zawodników spełnia wymogi artykułu 4
- mierzy czas gry i sporządza notatki z przebiegu zawodów
- przerywa, wstrzymuje lub kończy zawody z powodu dowolnego rodzaju interwencji z zewnątrz
- przerywa, wstrzymuje lub kończy zawody o ile uzna to za stosowne, w przypadku naruszenia przepisów gry
- przerywa zawody, jeżeli jego zdaniem zawodnik uległ poważnej kontuzji i dopilnuje, by został zniesiony z pola gry
- nie przerywa gry do czasu wyjścia piłki z gry, jeżeli zawodnik, jego zdaniem doznał lekkiej kontuzji
- dopilnuje, by każdy zawodnik, którego rana krwawi, opuścił pole gry. Zawodnik może powrócić na pole gry jedynie na przyzwalający znak sędziego, który musi upewnić się, że krwawienie zostało zatamowane
- nie przerywa gry, gdy drużyna, przeciwko której popełniono przewinienie, odniesie korzyść z takiego rozstrzygnięcia i ukarze pierwotne przewinienie, jeżeli przewidywana korzyść nie rozwinię się w tym czasie
- karze za cięższe przewinienie, gdy zawodnik popełnia więcej niż jedno przewinienie w tym samym czasie
- wyciąga sankcje karne wobec zawodników winnych popełnienia przewinienia karnego napomnieniem (żółta kartka) lub wykluczeniem z gry (czerwona kartka). Nie jest zobligowany wyciągać tych sankcji natychmiast, ale musi uczynić to w najbliższej przerwie w grze
- wyciąga sankcje wobec osób towarzyszących drużynom, które nie potrafią zachować się w sposób odpowiedzialny i może, o ile uzna to za stosowne, pozbawić ich przywileju przebywania w bezpośrednim sąsiedztwie pola gry
- uwzględnia sygnalizację sędziów asystentów w zdarzeniach, których nie widział
- nie zezwala wchodzić na pole gry osobom nieupoważnionym
- wznawia lub nakazuje wznówić grę po jej przerwaniu
- dostarcza właściwym władzom sprawozdanie z zawodów, które zawiera informacje o nałożonych sankcjach karnych na zawodników i/lub osoby towarzyszące drużynom i innych incydentach, które miały miejsce przed, w trakcie trwania lub po zawodach

Decyzje sędziego

Decyzje podejmowane przez sędziego dotyczące oceny faktów związanych z grą są ostateczne.

Jedynie sędzia może zmienić swoją decyzję, gdy uzna ją za niewłaściwą lub, o ile uzna to za stosowne, na sugestie sędziego asystenta zakładając, że gra nie została jeszcze wznowiona.

Rozstrzygnięcia International F.A. Board

Sędzia (lub tam, gdzie występują sędzia asystent albo czwarty sędzia) nie może być uznany jako odpowiedzialny za:

- jakiegokolwiek rodzaj kontuzji doznanej przez zawodnika, oficjela lub widza
- jakiegokolwiek uszkodzenie własności dowolnego rodzaju
- wszelkie inne straty poniesione przez indywidualną osobę, klub, towarzystwo, związek albo inne organizacje, powstające lub mogące powstać z jakiegokolwiek decyzji, którą może on

podjąć na mocy przepisów gry w piłkę nożną lub w związku z normalną czynnością wynikającą z prowadzenia zawodów i ich kontroli.

Decyzje odpowiedzialności mogą dotyczyć:

- stanu pola gry lub jego otoczenia albo warunków atmosferycznych, które pozwalają lub nie pozwalają na prowadzenie zawodów
- nieprowadzenia zawodów z jakiegokolwiek powodu
- stanu wyposażenia lub urządzeń używanych podczas zawodów, w tym słupków bramkowych, poprzeczki, chorągiewek różnych oraz piłki
- przerwania lub nieprzerwania zawodów na skutek ingerencji widzów lub zaistnienia jakichkolwiek problemów na widowni
- przerwania lub nieprzerwania gry w celu usunięcia kontuzjowanego zawodnika z pola gry dla udzielenia mu pomocy medycznej
- prośby lub nakazy usunięcia z pola gry kontuzjowanego zawodnika w celu udzielenia mu pomocy medycznej
- pozwolenia lub niepozwolenia zawodnikowi na noszenie określonego ubioru lub wyposażenia
- pozwolenia lub niepozwolenia dowolnym osobom (łącznie z osobami towarzyszącymi drużynom, oficjelami, przedstawicielami stadionu, służbami bezpieczeństwa, fotografami lub innymi reprezentantami mediów) na przebywanie w pobliżu pola gry - tak dalece, jak leży to w jego kompetencji
- każdej innej sprawy w której sędzia rozstrzyga zgodnie z przepisami gry w piłkę nożną lub jego obowiązkami ustalonymi przez FIFA, federację, związek krajowy lub ligę w przepisach lub regulaminach, według których rozgrywane są zawody

W turniejach lub rozgrywkach, w których wyznaczony jest czwarty sędzia, jego rola i obowiązki muszą być zgodne z wytycznymi zatwierdzonymi przez International F.A BOARD.

Faktami związanymi z grą są zarówno zdobycie bramki, nie zdobycie bramki oraz wynik zawodów.

Postanowienia PZPN

Uprawnienia i zadania sędziów

1. Do prowadzenia zawodów uprawniony jest sędzia lub sędzia wyznaczony przez Wydział Sędziowski.
2. Każdy sędzia zobowiązany jest do prowadzenia zawodów obiektywnie, na najwyższym poziomie fachowym, z bezwzględnym przestrzeganiem etyki sportowej, sumiennie i obiektywnie, zgodnie z duchem Przepisów gry w piłkę nożną.
3. Sędziowie nie są upoważnieni do publicznego wypowiedzania się w sprawach dotyczących przebiegu zawodów prowadzonych przez nich jak i przez innych sędziów.

Władza sędziego

4. Władza sędziego nadana mu przez przepisy gry rozpoczyna się z chwilą przystąpienia do pełnienia swoich obowiązków w miejscu rozgrywania zawodów, do czasu zakończenia wszystkich czynności związanych z prowadzeniem zawodów (utrata kontaktu wzrokowego z zawodnikami po zakończeniu zawodów). Od tej chwili sędzia również traci prawo do egzekwowania uprawnień.
5. Egzekwowanie uprawnień nadanych sędziemu przez przepisy gry rozpoczyna się z chwilą jego wejścia na obiekt, gdzie będą rozegrane zawody.
6. Wszelkie incydenty zaistniałe po utracie prawa do egzekwowania uprawnień przez sędziego, muszą zostać opisane w sprawozdaniu z zawodów.

Sędzia na polu gry

7. Sędzia powinien poruszać się na polu gry w taki sposób i zajmować takie pozycje, aby nie przeszkadzać zawodnikom w grze, nie wpływać na przebieg akcji i utrzymywać kontakt wzrokowy z sędziami asystentami.
8. Kontakt piłki z sędzią w czasie trwania gry nie powoduje przerwania gry. Piłka jest nadal w grze, a zawodnicy winni ją kontynuować.

Decyzje sędziego

9. Jeżeli sędzia po przerwaniu gry zorientuje się, że popełnił błąd może go naprawić, zmieniając wydaną decyzję - zawsze jednak przed wznowieniem gry. W takich przypadkach zobowiązany jest grę wznowić: o rzutem sędziowskim, jeżeli przerwanie gry było niezasadne, o rzutem, wynikającym ze zmienionego rozstrzygnięcia, jeżeli miało miejsce naruszenie przepisów gry.
10. Jeżeli sędzia nie przerywa gry, kiedy drużyna, przeciwko której popełniono przewinienie, odnosi korzyść z takiego rozstrzygnięcia, to musi on zasygnalizować stosowaną korzyść.
11. Zabrania się sędziemu sygnalizowania rzekomej korzyści, której nie mógł zastosować, ponieważ przy piłce znajdował się już zawodnik, który zawiął. Sygnalizacja "grać dalej - korzyść" może mieć miejsce tylko wtedy, gdy poszkodowany zawodnik pozostaje przy piłce lub przekazał piłkę współpartnerowi.
12. Wszelka wizualna sygnalizacja sędziego musi być zgodna z ustaleniami FIFA w tym zakresie.
13. Jeżeli sędzia zastosuje korzyść, a spodziewana korzyść nie zostanie w tym czasie zrealizowana - sędzia winien ukarać zawodnika za pierwotne przewinienie. Daje to sędziemu możliwość wyczekania, aby mógł stwierdzić, jak

rozwinie się korzystna sytuacja i jeśli korzyść nie zostanie zrealizowana po upływie krótkiego czasu (2-3 sekund), sędzia winien bezzwłocznie przerwać grę i ukarać zawodnika za pierwotne przewinienie zakładając, że piłka jest wciąż w grze. Jeżeli w czasie, w którym sędzia wyczekuje na rozwój spodziewanej korzyści, zostanie popełnione kolejne przewinienie przez zawodnika tej samej drużyny, wówczas sędzia musi ukarać zawodnika za przewinienie cięższe. Sędzia zastosuje również wobec wykraczającego-zawodnika stosowną, karę indywidualną - napomnienie (żółta kartka) lub wykluczenie z gry (czerwona kartka).

14. Przepisy gry mają stworzyć takie warunki, aby gra była prowadzona z możliwie nielicznymi przerwami, a obowiązkiem sędziego jest karać tylko świadome przewinienia. Stałe odgwisdywanie wątpliwych i nieistotnych naruszeń przepisów wytwarza wśród zawodników zły nastrój i rozdrażnienie, a widzom psuje przyjemność.

15. Sędzia winien dawać sygnał gwizdkiem do wznowienia gry po każdorazowym jej przerwaniu, jeżeli wymagają tego przepisy.

Obowiązki sędziego przed zawodami

16. Każdy sędzia i sędziowie asystenci, wyznaczeni do prowadzenia zawodów przez Wydział Sędziowski, zobowiązany jest do przybycia na miejsce rozgrywania zawodów, co najmniej 30 minut (na zawodach szczebla centralnego co najmniej 2 godziny) przed ich rozpoczęciem w celu: - sprawdzenia czy pole gry nadaje się do przeprowadzenia zawodów,

- odebrania sprawozdania z zawodów z wypełnionymi składami drużyn ,
- sprawdzenia kart zdrowia zawodników,
- dokonania oceny przydatności i wyboru piłek do gry,
- przyjęcia ewentualnych protestów od kapitanów drużyn,
- omówienia zasad prowadzenia zawodów z sędziami asystentami,
- kontroli ubioru zawodników przed wejściem na pole gry.

17. Sędzia ma obowiązek w sposób widoczny sygnalizować zawodnikom i publiczności tuż przed zakończeniem każdej połowy zawodów (względnie dogrywki) ilość czasu (minut) doliczonego na skutek nienormalnych przerw w grze.

18. Kontrola pola gry przez sędziego pod względem jego przydatności do gry - w danych zawodach - polega na sprawdzeniu czy:

- słupki i poprzeczki bramkowe odpowiadają wymogom przepisów gry,
- siatki bramkowe sporządzone są z materiałów nie zagrażających bezpieczeństwu zawodników i są dokładnie przymocowane do bramek i podłoża,
- wszystkie linie oznakowania pola gry są wyraźne,
- są 4 chorągiewki różne - zgodnie z przepisami gry,
- wszystkie przeszkody stałe, jak słupy, ławki, rowy itp, mogące stwarzać niebezpieczeństwo dla uczestników zawodów, znajdują się w odpowiedniej odległości od linii bocznych (3 m) i linii bramkowych (8 m) lub są odpowiednio zabezpieczone,
- są odpowiednie zabezpieczenia przed wtargnięciem publiczności na pole gry. Oceniając przydatność pola gry do zawodów sędzia winien wziąć pod uwagę przede wszystkim to, czy jego stan nie zagraża bezpieczeństwu uczestników zawodów. Odpowiedzialność za wyznaczenie pola gry - zgodnie z parametrami zawartymi w protokole weryfikacji tego pola gry - spoczywa na organizatorze zawodów.

Pomoc sędziów asystentów

19. Sędziowie asystenci są pomocnikami sędziego. Sędzia nie może uwzględnić sygnalizacji sędziego asystenta, jeżeli zaistniałe zdarzenie z zajmowanego przez siebie miejsca na polu gry sam mógł lepiej ocenić.

20. Obowiązkiem sędziego jest respektowanie wskazań i oświadczeń wyznaczonego związkowego sędziego asystenta dotyczących zdarzeń, których sam nie mógł zobaczyć.

21. Sędzia nie uwzględni sygnalizacji sędziego asystenta, jeżeli jest przekonany, że sygnalizowane przewinienie nie wymaga przerwania gry lub jej przerwanie przyniosłoby korzyść drużynie, która zawiniła. Fakt nieuwzględnienia sygnalizacji powinien być znakiem umownym - gestem - przekazany sędziemu asystentowi.

22. Jeżeli sędzia ma wątpliwości powinien porozumieć się z wyznaczonym sędzią asystentem i zasięgnąć jego opinii, przed wydaniem rozstrzygnięcia, zawsze jednak przed wznowieniem gry. Przyjmowanie informacji od sędziego asystenta po wydaniu decyzji jest niewskazane, a po wznowieniu gry - niedopuszczalne.

Sprawozdanie z zawodów

23. Po każdym zawodach sędzia jest zobowiązany do wypełnienia sprawozdania z zawodów ściśle według wymogów organizatora rozgrywek i Wydziału Sędziowskiego. W szczególności musi podać:

- imiona i nazwiska sędziów,
- rodzaj zawodów,
- datę, godzinę i miejsce rozegrania zawodów,
- nazwy drużyn uczestniczących w zawodach,
- wynik końcowy zawodów - cyframi i słownie - oraz wynik do przerwy,
- nazwę drużyny, która została zwycięzcą lub określenie "remis",
- stan atmosferyczny, stan pola gry, porządek przed, podczas i po zawodach,
- dokonane wymiany zawodników, wpisując nazwiska i imiona oraz numery zawodników, nazwę drużyny i minutę, w której dokonano każdej wymiany,
- kary indywidualne - napomnienia (żółta kartka) i wykluczenia z gry (czerwona kartka) - nałożone na zawodników i zawodników rezerwowych, podając minutę nałożenia kary, numer, imię i nazwisko ukaranego zawodnika oraz szczegółowy opis przebiegu zdarzenia lub zdarzeń, które stanowiły podstawę do podjęcia przez sędziego decyzji o udzieleniu zawodnikowi kary indywidualnej - stwierdzenie faktu sprawdzenia kart zdrowia i ubioru zawodników -

ocenę zachowania się publiczności i osób towarzyszących drużynom Sprawozdanie powinno być wypełnione w sposób czytelny, rzeczowy i zwięzły. Opis powinien dotyczyć przypadków, które miały negatywny wpływ na zachowanie dyscypliny i porządku oraz nieszczęśliwych wypadków, kontuzji. Sprawozdanie musi być wysłane listem poleconym w ciągu 24 godzin po zakończeniu zawodów lub w tym terminie osobiście złożone we właściwym Wydziale Sędziowskim.

24. Sędziowie I i II ligi zobowiązani są poinformować kierownika drużyny gospodarzy o ewentualnych uwagach dotyczących niewłaściwego zabezpieczenia porządku na zawodach, jeżeli te uwagi zostaną zapisane przez sędziego w sprawozdaniu z zawodów. Informacja taka musi być poparta wpisem w załączniku do sprawozdania z zawodów (w 3 egzemplarzach), który zawiera także zapis o karach indywidualnych i osobach znajdujących się w czasie zawodów na ławkach dla zawodników rezerwowych. Załącznik podpisują: sędzia zawodów oraz kierownicy drużyn- Kopie pozostają do dyspozycji kierowników drużyn, a oryginał załącznika sędzia dołącza do sprawozdania z zawodów. Analogiczne załączniki do sprawozdania z zawodów może wprowadzić każdy OZPN w organizowanych przez siebie rozgrywkach.

Protesty

25. Kapitanom drużyn przysługuje prawo zgłoszenia sędziemu protestów, dotyczących jedynie;

- niewłaściwego stanu, oznaczenia i wyposażenia pola gry,
- spóźnionego podania do wiadomości terminu i miejsca rozgrywania zawodów,
- opóźnionego przybycia na miejsce rozgrywania zawodów drużyny przeciwnika,
- prawidłowości wypełnienia i czasu dostarczenia sprawozdania z zawodów,
- tożsamości zawodnika - najpóźniej do zakończenia zawodów.

26. Sprawdzenia tożsamości zawodników sędzia może dokonać - przed zawodami, W czasie przerwy między częściami gry lub po zawodach, zawsze jednak w obecności kapitanów obu drużyn. Konieczność sprawdzenia tożsamości zawodników po zakończeniu zawodów zobowiązuje kapitanów i kierowników drużyn do zatrzymania wszystkich zawodników, którzy uczestniczyli w grze do pełnej dyspozycji sędziego we wskazanym przez niego miejscu.

27. Protesty muszą być zbadane przez sędziego, a w przypadkach uzasadnionych, sędzia musi wyznaczyć kapitanowi drużyny gospodarzy czas na usunięcie usterek.

28. Jeżeli przyczyna, dla której złożono protest nie wygasła lub zaproponowane działania dla rozwiązania sporu nie satysfakcjonują strony wnoszącej protest, to sędzia musi umieścić w sprawozdaniu z zawodów treść protestu jak również wydane zarządzenia. Wpisany do sprawozdania z zawodów protest musi być podpisany przez zgłaszających - kapitana oraz kierownika drużyny.

29. Okoliczność składania protestów usprawiedliwia ewentualne opóźnienie rozpoczęcia gry każdej części zawodów.

Nieprzybycie sędziów na zawody, niedyspozycja sędziego

30. Jeżeli z wyznaczonej przez Wydział Sędziowski trójki sędziów nie stawi się sędzia, jego funkcję przejmuje wyznaczony przez Wydział Sędziowski sędzia asystent.

31. Jeżeli wyznaczeni do prowadzenia zawodów sędziowie z jakichkolwiek powodów będą nieobecni, kapitan drużyny gospodarzy musi co najmniej 5 minut przed wyznaczoną godziną rozpoczęcia zawodów zawiadomić o tym kapitana drużyny gości, wzywając go do przedstawienia kandydata do prowadzenia zawodów. Kapitanowie obu drużyn uzgadniają między sobą wybór jednego z kandydatów na sędziego. Jeżeli jeden z kandydatów jest sędzią związkowym, przysługuje mu prawo prowadzenia zawodów. Jeżeli zaproponowani kandydaci nie są sędziami związkowymi, to o wyborze sędziego decyduje losowanie, przeprowadzone w obecności kapitanów obu drużyn. Za dostarczenie prawidłowo sporządzonego sprawozdania z zawodów odpowiedzialny jest organizator zawodów.

32. Sędzia, który rozpoczął zawody powinien je doprowadzić do końca. Wyjątek stanowi jedynie przypadek nagłej niedyspozycji sędziego, uniemożliwiającej mu dalsze prowadzenie zawodów. Funkcję sędziego przejmie wówczas czwarty sędzia, jeżeli jest wyznaczony lub jeden z wyznaczonych sędziów asystentów. Nieobecność wyznaczonych sędziów asystentów zobowiązuje kapitanów drużyn do wyboru kandydata, który poprowadzi zawody do końca.

33. Prowadzenie zawodów z jednym sędzią asystentem lub bez nich jest niedozwolone.

Wstrzymanie gry

34. W razie wstrzymania gry z powodu przejściowych zaburzeń atmosferycznych, sędzia zarządza zejście drużyn z pola gry do szatni. Powrót na pole gry nastąpi z chwilą zaistnienia dogodnych warunków atmosferycznych - na sygnał gwizdkiem sędziego.

35. Jeżeli zawody rozgrywane są przy świetle elektrycznym i nastąpi awaria oświetlenia, to sędzia, przerywając z tego powodu grę, wznowi po usunięciu awarii. W przypadku braku możliwości zlikwidowania awarii, w czasie określonym przez sędziego na podstawie informacji uzyskanej od organizatora zawodów, sędzia kończy zawody, opisując szczegółowo ten fakt w sprawozdaniu z zawodów. Zakończenie zawodów przed upływem ustalonego czasu gry

36. Sędzia zobowiązany jest do zakończenia zawodów przed upływem ustalonego czasu gry, jeżeli:

- jedna z drużyn zostanie zdekompletowana,
- jedna z drużyn samowolnie zejdzie z pola gry,
- jeden z sędziów zostanie czynnie znieważony, a dalsze prowadzenie zawodów zagraża bezpieczeństwu któregokolwiek z sędziów,
- zawodnik wykluczony z gry (czerwona kartka) odmówi opuszczenia pola gry i nie opuści go w ciągu 2 minut od wydania decyzji,
- wymiana niezdatnej do gry piłki nie nastąpi w ciągu 10 minut,
- wyczerpane zostaną wszystkie możliwości zastąpienia uszkodzonego elementu obowiązkowego wyposażenia pola gry (bramka, chorągiewka różna),
- podczas zawodów publiczność wtargnie na pole gry i nie zostanie usunięta w ciągu 5 minut,

- publiczność ponownie wtargnie na pole gry,
  - zachowanie publiczności zagraża bezpieczeństwu publicznemu, a brak jest dostatecznej ilości służb porządkowych,
  - pole gry stanie się niezdatne do gry,
  - zapadną ciemności uniemożliwiające kontynuowanie gry. Zanim sędzia zarządzi przedwczesne zakończenie zawodów, winien wyczerpać wszystkie środki i możliwości, pozwalające doprowadzić zawody do końca.
37. Wznowienie i kontynuowanie zawodów zakończonych przed upływem ustalonego czasu gry z wyżej wymienionych powodów jest niedopuszczalne. W przypadku takiej sytuacji zawodnicy obu drużyn zobowiązani są do bezzwłocznego zgromadzenia się na środku pola gry i opuszczenia go jednocześnie z sędziami, na wyraźne zarządzenie sędziego. Przyczynę oraz minutę przedwczesnego zakończenia zawodów sędzia szczegółowo opisuje w sprawozdaniu z zawodów.
38. Jeżeli zawody zostały zakończone przed upływem ustalonego czasu gry, to nie upoważnia to go do rozstrzygnięcia czy jedna lub druga drużyna podlega dyskwalifikacji lub czy ma być uznana za przegrywającą zawody. Sędzia musi przesłać wyczerpujące sprawozdanie z zawodów do odpowiednich władz, które są jedynie uprawnione do podjęcia decyzji w tej sprawie.

Bezpieczeństwo sędziów

39. Czynne znieważenie sędziego dokonane przez uczestnika zawodów przed rozpoczęciem zawodów zobowiązuje sędziego do odmowy prowadzenia zawodów.
40. Jeżeli jakiegokolwiek niebezpieczeństwo zagraża sędziom i drużynie gości, drużyna gospodarzy oraz organizator zawodów zobowiązani są zapewnić im wystarczającą ochronę. Jeżeli niebezpieczeństwo zagraża tylko sędziom - obowiązkiem udzielenia ochrony i pomocy spoczywa na obu drużynach i organizatorze zawodów.
41. Organizator zawodów odpowiedzialny jest za bezpieczeństwo sędziów zarówno przed, podczas ich trwania i po zawodach, jak i podczas opuszczania miejsca rozgrywania zawodów.

Kontuzja zawodnika

42. Jeżeli zawodnik dozna poważnej kontuzji - złamanie kończyny, uszkodzenie kręgosłupa, uraz głowy itp.
- sędzia zobowiązany jest dopilnować, aby zawodnik ten nie został zniesiony z pola gry, aż do czasu udzielenia mu pierwszej pomocy przez lekarza, który przejmuje nad kontuzjowanym zawodnikiem fachową opiekę.
43. Na zawodach I, II oraz III ligi wprowadza się obowiązek stosowania noszy dla znoszenia kontuzjowanych zawodników poza linię ograniczającą pole gry w celu udzielenia im pomocy lekarskiej. Zakazuje się dokonywania zabiegów medycznych kontuzjowanym zawodnikom na polu gry, jeżeli stosownej pomocy można udzielić poza polem gry. Stosowanie noszy wymaga przestrzegania następujących zasad:
- Za posiadanie w czasie zawodów sprawnych noszy wraz z obsługą odpowiedzialny jest organizator zawodów.
  - Osoby do obsługi noszy muszą odznaczać się ubiorem - stosownie do pełnionej funkcji.
  - Obsługa noszy wraz z noszami winna znajdować się w czasie zawodów w pobliżu ławek dla zawodników rezerwowych.
  - Decyzję o zastosowaniu noszy dla zniesienia kontuzjowanego zawodnika, poza linię ograniczającą pole gry wydaje sędzia w oparciu o własną ocenę rozmiarów kontuzji, rozmowę z kontuzjowanym zawodnikiem lub w oparciu o opinię lekarza.
  - Kontuzjowany zawodnik musi być zniesiony na noszach poza linię ograniczającą pole gry lub zejść z pola gry o własnych siłach - najkrótszą drogą - w miejsce nie stwarzające zagrożenia bezpieczeństwa dla niego lub innych uczestników zawodów.
  - Jeżeli po wydaniu przez sędziego decyzji o zniesieniu na noszach kontuzjowanego zawodnika poza pole gry, zawodnik ten nie podporządkuje się zarządzeniu sędziego lub zejdzie z noszy i pozostanie na polu gry, zostanie przez sędziego napomniany - zobaczy żółtą kartkę. - Jeżeli kontuzjowany zawodnik jest w stanie opuścić pole gry o własnych siłach, winien być do tego zachęcony przez sędziego, szczególnie gdy znajduje się w pobliżu linii ograniczającej pole gry (nie występuje w takich okolicznościach potrzeba zniesienia go z pola gry na noszach) - Kontuzjowany zawodnik, nie może powrócić na pole gry w tej samej przerwie w grze, w której je opuścił.
  - Powrót na pole gry kontuzjowanego zawodnika może nastąpić w dowolnym miejscu przez linię ograniczającą pole gry, o ile piłka znajduje się poza grą. Jeżeli piłka jest w grze zawodnik może powrócić na pole gry jedynie przez linię boczną. Wejście na pole gry wymaga zgody sędziego.
  - Sędziowie mają obowiązek opisywać w sprawozdaniu z zawodów wszelkie niedociągnięcia ze strony organizatora zawodów w tym zakresie.
44. W przypadku kontuzji odniesionej przez zawodnika na polu gry sędzia powinien zapytać go, czy potrzebna jest mu pomoc medyczna. Decyzja o udzieleniu pomocy medycznej kontuzjowanemu zawodnikowi na polu gry jest równoznaczna z wprowadzeniem noszy na pole gry.
45. Sędzia nie powinien pozwalać komukolwiek wkraczać na pole gry aż do chwili przerwania gry i tylko wtedy, gdy dał przyzwalający znak.

Spożywanie płynów przez zawodników

46. Zawodnicy i sędziowie mogą przyjmować płyny podczas trwania zawodów, z zachowaniem następujących zasad:
- Podczas przerwy w grze zawodnicy mogą spożywać płyny z podanych im butelek plastikowych wyłącznie znajdując się na polu gry, przy liniach ograniczających je,
  - Zabrania się wrzucania na pole gry jakichkolwiek opakowań zawierających płyny.
  - Bramkarz może umieścić plastikową butelkę z płynem w rogu swojej bramki.
  - Plastikowe butelki mogą być umieszczane wokół pola gry, w odległości około 1 m od linii bocznych i linii bramkowych, ale jedynie wtedy, gdy nie stanowią przeszkody dla sędziów asystentów w trakcie pełnienia przez nich swoich obowiązków.

47. Zawodnik, który podczas trwania gry spożywa napój lub czyni to w niedozwolonym miejscu w czasie przerwy w grze zachowuje się niewłaściwie i zostanie ukarany napomnieniem - zobaczy żółtą kartkę.

Zakończenie zawodów

48. Po zakończonych zawodach drużyny obowiązkowo zajmują miejsca na środku pola gry wzdłuż linii środkowej, gdzie sędzia ogłasza wynik zawodów oraz informuje, którzy zawodnicy zostali ukarani indywidualnie - napomnieniem (żółta kartka) lub wykluczeniem z gry (czerwona kartka), po czym zawodnicy wraz z sędziami opuszczają pole gry. Każdy zawodnik, który nie zastosuje się do powyższego wymogu, zostanie ukarany napomnieniem (żółta kartka) - sędzia poinformuje kapitana jego drużyny o nałożonej karze indywidualnej - winnemu zawodnikowi kartki nie pokazuje się.

49. Jeżeli sędzia odgwizdał zakończenie zawodów na skutek niestawienia się, w regulaminowym czasie na polu gry, jednej lub obu drużyn, a po tym fakcie stawią się one jednak w komplecie do rozegrania zawodów, to sędzia zobowiązany jest prowadzić te zawody. Fakt opóźnienia drużyn sędzia opisuje w sprawozdaniu z zawodów. Podejmując decyzję o prowadzeniu zawodów w opóźnionym czasie, sędzia winien uwzględnić porę dnia, to jest czy zaistniałe opóźnienie pozwoli zakończyć zawody w ustalonym czasie gry, przed zapadnięciem ciemności. Ponadto sędzia winien także mieć na uwadze konieczność ewentualnego rozegrania w danym dniu, na tym samym polu gry, innych zawodów przewidzianych terminarzem.

Zarzuty nietrzeźwości sędziego

50. Sędziowie zobowiązani są do poddania się przed zawodami, lub po ich zakończeniu, badaniom na obecność alkoholu we krwi, gdy zarzut nietrzeźwości: - stawia im kierownik jednej z drużyn bądź oficjalny przedstawiciel PZPN lub OZPN,

- zostanie sformułowany wyłącznie na piśmie, zaś stawiający go musi legitymować się dowodem osobistym i zobowiązany jest własnoręcznie ów zarzut podpisać. Po spełnieniu tych warunków - odmowa sędziego poddania się badaniu jest równoznaczna z przyznaniem się do stanu nietrzeźwości.

51. Badanie stwierdzające lub wykluczające stan nietrzeźwości musi spełniać następujące warunki:

- musi przeprowadzić je umundurowany, legitymujący się odpowiednim dokumentem służbowym, funkcjonariusz policji,

- z badania musi zostać sporządzony urzędowy protokół. Jeżeli badanie stwierdza stan nietrzeźwości, sędzia ma prawo domagania się pobrania krwi w placówce służby zdrowia do dodatkowego badania, a stawiający zarzut mają obowiązek to umożliwić. Wykluczenie nietrzeźwości sędziego powoduje obligatoryjne wszczęcie postępowania dyscyplinarnego przez właściwy organ PZPN lub OZPN w stosunku do stawiającego oszczerczy zarzut.

Postępowanie dyscyplinarne nie wyklucza cywilnych roszczeń ze strony pomówionego. Korzystanie z zapisu video

52. Decyzje podejmowane przez sędziego dotyczące oceny faktów związanych z grą są ostateczne i nie mogą być zmienione. Zapis audiowizualny stanowi jedynie dodatkowy dowód w sprawach dyscyplinarnych. Materiał video wykorzystywany w sprawach dyscyplinarnych musi być wyprodukowany przez właściciela praw telewizyjnych.

Ubiór i wyposażenie sędziów

53. Ubiór sędziów składa się z bluzy lub koszuli, spodenek, skarpet i butów piłkarskich. Sędzia i sędziowie asystenci powinni nosić koszulki tego samego koloru i tej samej długości rękawów.

54. Jeżeli kolor ubioru którejkolwiek z drużyn biorących udział w zawodach jest identyczny lub zbliżony do koloru ubioru sędziego, organizator zawodów" na życzenie sędziego zobowiązany jest dostarczyć mu bluzę lub koszulę w kolorze kontrastującym z ubiorami innych uczestników gry.

55. Do kompletnego wyposażenia sędziego - poza jego ubiorem - należy: gwizdek, gwizdek zapasowy, zegarek, stoper, notatnik z ołówkiem, moneta względnie inny przedmiot do losowania oraz kartki: żółta i czerwona.

56. Sędziowie mają obowiązek nosić emblematy odpowiadające ich kwalifikacjom w połączeniu z pełnioną funkcją, to znaczy: o sędzia piłki halowej nie może nosić emblematu FIFA - FUTSAL, poza zawodami piłki halowej, o sędziowie międzynarodowi mogą nosić emblematy FIFA na wszystkich zawodach, które prowadzą, także krajowych, o sędziowie asystenci międzynarodowi nie mogą nosić emblematu FIFA - ASSISTENT, jeżeli prowadzą zawody jako sędziowie w zawodach niższych klas.

57. Sędzia nie może uczestniczyć w żadnym eksperymencie zarówno z przepisami gry, jak również wszelkich innych, takich jak noszenie mikrofonu w czasie zawodów - bez właściwego zezwolenia.

Regulaminy rozgrywek

58. Sędziowie mają obowiązek znać i przestrzegać regulaminy wszystkich klas rozgrywkowych, które będą prowadzić.

ARTYKUŁ 6

SĘDZIOWIE ASYSTENCI

Obowiązki

Wyznaczeni dwaj sędziowie asystenci mają obowiązek, z uwzględnieniem decyzji sędziego, wskazywać:

- kiedy piłka całym swoim obwodem opuściła pole gry
- której drużynie przysługuje prawo do wznowienia gry wrzutem, rzutem z rogu, lub rzutem od bramki
- kiedy zawodnik może być ukarany za przebywanie na pozycji spalonej
- kiedy ma być dokonana wymiana zawodnika
- kiedy miało miejsce niewłaściwe postępowanie lub wydarzył się inny incydent, którego sędzia nie widział
- kiedy popełnione zostają przewinienia, a sędziowie asystenci znajdują się bliżej niż sędzia (obejmuje to w szczególnych okolicznościach przewinienia popełnione w polu karnym)
- czy przy rzutach karnych bramkarz poruszył się do przodu zanim piłka została kopnięta i czy piłka przekroczyła całym swoim obwodem linię bramkową

Pomoc

Sędziowie asystenci również mają za zadanie pomagać sędziemu w prowadzeniu zawodów zgodnie z przepisami gry w piłkę nożną. W szczególności mogą oni wkraczać na pole gry, aby móc kontrolować odległość 9,15.

W przypadku niewłaściwej ingerencji lub nieodpowiedniego zachowania, sędzia uwolni od obowiązków sędziego asystenta i sporządzi raport do właściwych władz.

Postanowienia PZPN

1. Wyznaczeni sędziowie asystenci są pomocnikami sędziego i mają obowiązek aktywnego współdziałania z sędzią w prawidłowym prowadzeniu zawodów.
2. Sędziowie asystenci nie są uprawnieni do wydawania werdyktów. Ich wskazania są jedynie informacją dla sędziego i nie stanowią o przerwaniu gry przez sędziego. Prawo przerwania gry posiada wyłącznie sędzia.
3. Wszyscy uczestnicy zawodów, a przede wszystkim zawodnicy, trenerzy i działacze są zobowiązani traktować sędziów asystentów tak, jak sędziego prowadzącego zawody.

Współpraca sędziów asystentów z sędzią

4. Sędzia asystent z chorągiewką czerwoną zajmuje miejsce podczas zawodów na połowie pola gry, po stronie ławek dla zawodników rezerwowych. Odstępstwa od tego są dopuszczalne tylko w uzasadnionych przypadkach, gdy według oceny sędziego-zmiana miejsca sędziów asystentów przyniesie korzyść współpracy całej trójki sędziowskiej.
5. Sędziowie asystenci zobowiązani są utrzymywać kontakt wzrokowy z sędzią i sędzią asystentem znajdującym się po przeciwnej stronie pola gry.
6. Współpraca sędziów asystentów z sędzią prowadzącym zawody obejmuje:
  - sygnalizowanie spalonego,
  - kontrolowanie czasu gry i sygnalizowanie sędziemu w sposób umowny zbliżania się zakończenia czasu gry każdej części zawodów,
  - sygnalizowanie zgłoszonej wymiany zawodnika na zawodnika rezerwowego,
  - sygnalizowanie istotnych naruszeń przepisów gry dokonanych przez zawodników w zasięgu jego obserwacji, których nie mógł widzieć sędzia,
  - sygnalizowanie innych istotnych przekroczeń i naruszeń porządku, mających wpływ na przebieg gry, zaistniałych w czasie jej trwania, a spowodowanych przez osoby uprawnione do zajmowania miejsc w bezpośrednim sąsiedztwie pola gry,
  - sygnalizowanie oczywistego przewinienia zawodnika drużyny broniącej we własnym polu karnym, którego sędzia nie był w stanie zobaczyć,
  - wskazanie nieprawidłowości zachowań bramkarza przy rzucie karnym lub podczas rzutów z punktu karnego - czy bramkarz poruszył się do przodu przed zagranieniem piłki, gdy piłka nie wpada do bramki oraz czy piłka przekroczyła całym obwodem linię bramkową,
  - wkraczanie na pole gry, w razie konieczności pomocy sędziemu w egzekwowaniu od zawodników odległości 9,15 m od piłki,
  - wskazanie, której drużynie przysługuje wrzut, rzut od bramki lub rzut z rogu.

7. Sędziowie asystenci mają obowiązek sygnalizowania sędziemu wszelkich zauważonych przez siebie naruszeń przepisów gry, a po przerwaniu gry przez sędziego, wskazania kierunku rzutu, jeżeli są przekonani, że sędzia mógł tego nie zauważyć. Ostateczna decyzja należy jednak zawsze do sędziego.

8. Sędziowie asystenci winni wkraczać na pole gry dla zapobieżenia awanturom lub egzekwowania odległości 9,15 m zawodników od piłki, jeżeli rzut wolny wykonywany jest w ich pobliżu.

9. Sędziom asyistentom nie wolno pod żadnym pozorem wdawać się w dyskusję z zawodnikami, działaczami lub widzami. Zabrania się przeprowadzania jakichkolwiek rozmów na temat zawodów i ich wyniku zarówno przed, jak i po ich zakończeniu.

10. Zabrania się sędziom asyistentom stosowania dowolnej sygnalizacji dotyczącej wydarzeń, których nie było. Dodatkowa sygnalizacja może mieć miejsce tylko na wyraźne żądanie sędziego. Wszystkie takie sygnalizacje mają być dyskretne oraz wcześniej ustalone.

11. Sędzia asystent jest zobowiązany do wyrażania, w sposób jednoznaczny swojej opinii w każdej sprawie, w jakiej zwróci się do niego sędzia.

12. Sędziowie asystenci powinni poruszać się wzdłuż linii bocznej, po jej zewnętrznej stronie, nie przeszkadzając w grze i w taki sposób, aby piłka po odbiciu się od jednego z nich, nie mogła pozostać w grze.

13. Sędzia asystent może zostać pociągnięty do odpowiedzialności dyscyplinarnej za niewłaściwą interwencję lub za niedostateczną pomoc sędziemu, jedynie na podstawie sprawozdania sędziego.

Wymiana zawodników

14. Wymiana zawodnika na zawodnika rezerwowego musi być dokonana przy linii środkowej pola gry, po uprzednim dostarczeniu sędziemu asyistentowi kartki wymiany zawodników przez kierownika drużyny. W czasie przerwy w grze sędzia asystent winien skierować na siebie uwagę sędziego przez podniesienie rozwiniętej chorągiewki, trzymanej oburącz za drzewce nad głową. Sędzia asystent musi jednocześnie kontrolować wydarzenia na polu gry.

Rola klubowych sędziów asystentów

15. Nieprzybycie na zawody wyznaczonego sędziego asystenta zobowiązuje kapitanów drużyn do przedstawienia sędziemu odpowiednich kandydatów na sędziego asystenta. Jeżeli kapitan drużyny gości nie przedstawi swojego kandydata, obowiązek przedstawienia kandydata na sędziego asystenta spoczywa na kapitanie drużyny gospodarzy. Nazwiska i imiona klubowych sędziów asystentów sędzia ma obowiązek wpisać do sprawozdania z zawodów.

16. Przed rozpoczęciem zawodów sędzia ma obowiązek zapoznać klubowych sędziów asystentów z ich podstawowymi zadaniami, jakimi są:

- sygnalizowanie chorągiewką każdorazowego wyjścia piłki poza linie ograniczające pole gry,
- wskazanie miejsca wrzutu i drużyny uprawnionej do wznowienia gry wrzutem. Klubowi sędziowie asystenci muszą być pouczeni, że wszystkie rozstrzygnięcia będą wydawane przez sędziego, dla którego ich wskazania są jedynie pomocną informacją, bez względu na ich poglądy i wskazania

17. Klubowy sędzia asystent może być zastąpiony przez sędziego asystenta związkowego, wyłącznie za zgodą sędziego.

Chorągiewki sędziów asystentów

18. Przed rozpoczęciem zawodów organizator jest obowiązany dostarczyć sędziom asyistentom dwie chorągiewki o wymiarach 30 cm x 40 cm. Jedna chorągiewka powinna być koloru czerwonego, a druga żółtego. Dopuszcza się używanie chorągiewek w innych, dobrze widocznych kolorach.

ARTYKUŁ 7

CZAS TRWANIA ZAWODÓW

Części gry

Zawody trwają dwa równe okresy 45 minutowe, chyba że inaczej wzajemnie uzgodniono pomiędzy sędzią i dwiema uczestniczącymi w zawodach drużynami. Każde porozumienie zmieniające czas trwania części gry (na przykład z powodu zapadających ciemności ustalające czas trwania każdej połowy po 40 minut) musi mieć miejsce przed rozpoczęciem zawodów, o ile zezwala na to regulamin danych rozgrywek.

Przerwa między częściami gry

Zawodnikom przysługuje prawo do przerwy między obiema częściami zawodów. Czas trwania takiej przerwy nie może przekroczyć 15 minut.

Regulaminy rozgrywek muszą określać czas trwania przerwy między częściami gry.

Czas trwania przerwy między częściami zawodów może być zmieniony jedynie za zgodą sędziego.

Kompensowanie straconego czasu gry

Sędzia zobowiązany jest doliczać w każdej połowie cały stracony czas gry na skutek:

- wymiany zawodników
- oszacowania rozmiaru kontuzji doznanej przez zawodnika
- zniesienia kontuzjowanego gracza z pola gry w celu udzielenia mu pomocy medycznej
- marnowania czasu gry
- każdego innego powodu

Ilość skompensowanego czasu gry pozostawia się uznaniu sędziego.

Rzut karny

Jeżeli sędzia zarządził wykonanie lub powtórzenie wykonania rzutu karnego, czas trwania każdej części zawodów musi być przedłużony o czas potrzebny do rozstrzygnięcia tego rzutu.

Dogrywka

Regulaminy rozgrywek mogą wprowadzić dwa dalsze, równe okresy gry. Mają wtedy zastosowanie postanowienia Artykułu 8.

Zawody zakończone przed upływem ustalonego czasu

Przedwcześnie zakończone zawody winny być powtórzone, chyba że regulamin rozgrywek stanowi inaczej.

Postanowienia PZPN

1. Czas trwania gry określany jest przez regulaminy rozgrywek. Dopuszcza się umowę drużyn w zakresie czasu gry, o której sędzia musi być powiadomiony przed rozpoczęciem zawodów.
2. Mierzenie czasu gry przez sędziego rozpoczyna się z chwilą prawidłowego wprowadzenia piłki do gry przy rozpoczęciu zawodów.

Kompensowanie straconego czasu gry

3. Sędzia zobowiązany jest doliczać w każdej części zawodów stracony czas gry na skutek:

- usuwania z pola gry i jego najbliższego otoczenia osób nieupoważnionych,
- przejściowych zaburzeń atmosferycznych uniemożliwiających kontynuowanie gry,
- poprawiania oznakowania pola gry,
- konieczności wymiany uszkodzonego elementu obowiązkowego wyposażenia pola gry (bramka, chorągiewki różne),
- wymiany piłki niezdatnej do gry,
- opuszczenia pola gry przez zawodnika wykluczonego z gry (czerwona kartka),
- wymiany zawodnika z pola na zawodnika rezerwowego,
- konieczności sprawdzania ubioru zawodników podczas trwania zawodów,
- zamiany ubioru zawodnika z pola, zajmującego miejsce z bramkarzem,

- rozmyślnego opóźniania wykonania rzutów i wrzutów,
- pomocy medycznej kontuzjowanemu zawodnikowi,
- marnowania czasu gry,
- usunięcia awarii świetlnej,
- innych przyczyn uznanych przez sędziego jako czas stracony.

4. O tym czy przerwa jest normalna, czy też wymaga doliczenia straconego czasu, decyduje tylko sędzia zawodów. Uwagę o doliczeniu straconego czasu gry do czasu trwania każdej części zawodów sędzia musi zamieścić w sprawozdaniu z zawodów.

Omyłkowe, przedwczesne zakończenie części zawodów

5. Przedwczesne, omyłkowe zakończenie części zawodów i spostrzeżenie przez sędziego popełnionego błędu, kiedy drużyny nie opuściły jeszcze pola gry, zobowiązuje sędziego do poinformowania kapitanów drużyn o popełnionej pomyłce i kontynuowania gry.

6. Jeżeli sędzia omyłkowo, przedwcześnie zakończył pierwszą połowę zawodów i spostrzegł swój błąd po zejściu drużyn z pola gry, to po przerwie sędzia zawiadomi kapitanów drużyn o popełnionej pomyłce i poleci drużynom zająć miejsca na tych połowach pola gry, które zajmowały w pierwszej części zawodów. Po dograniu czasu uzupełniającego, drużyny zmieniają strony pola gry, po czym następuje rozpoczęcie drugiej części zawodów.

7. Omyłkowe przedwczesne zakończenie zawodów i spostrzeżenie przez sędziego popełnionego błędu, kiedy drużyny opuściły już pole gry - powoduje odstąpienie sędziego od zamiaru dogrania uzupełniającego czasu gry, uważając zawody za zakończone. Fakt ten musi zostać szczegółowo opisany w sprawozdaniu z zawodów.

8. Jeżeli część zawodów została omyłkowo zakończona przed upływem ustalonego czasu gry w chwili, kiedy piłka była w grze, to sędzia wznowi grę rzutem sędziowskim w miejscu, gdzie piłka znajdowała się w momencie przerwania gry * (patrz strona 3). Zakończenie części zawodów w innej sytuacji powoduje wznowienie gry stosowne do przyczyny jej przerwania.

Omyłkowe przedłużenie czasu gry

9. Omyłkowe przedłużenie czasu gry którejkolwiek części zawodów nie powoduje odliczenia nadprogramowego czasu, a podjęte przez sędziego decyzje w przedłużonym czasie gry są ważne (miedzy innymi uznać bramki, nałożone kary indywidualne). Fakt przedłużenia czasu gry części zawodów sędzia musi opisać w sprawozdaniu z zawodów.

Dogrywka

10. Dogrywka trwa dwa równe okresy 15 minutowe, jeżeli regulamin danych rozgrywek nie przewiduje inaczej.

11. Zawodnikom przysługuje prawo do przerwy przed dogrywką. Czas trwania przerwy przed dogrywką nie może przekroczyć 10 minut. W czasie tej przerwy zawodnicy muszą pozostać na polu gry.

12. Przed dogrywką sędzia przeprowadza losowanie stron pola gry, na analogicznych zasadach, jak przed rozpoczęciem zawodów.

13. Po zakończeniu pierwszej części dogrywki zawodnikom nie przysługuje prawo do przerwy. Po zmianie stron niezwłocznie następuje rozpoczęcie drugiej części dogrywki.

14. Jeżeli wynik zawodów po dogrywce jest nierozstrzygnięty sędzią, zgodnie z regulaminem rozgrywek, zarządza wykonywanie rzutów karnych lub drogą losowania wyłania zwycięzcę .

Zawody zakończone przed upływem ustalonego czasu gry

15. Jeżeli sędzia zakończył zawody przed upływem ustalonego czasu gry, to również zobowiązany jest opisać w sprawozdaniu z zawodów:

- przyczynę przedwczesnego zakończenia zawodów,
- czas gry, w którym przedwcześnie zakończył zawody ,
- strony pola gry, które zajmowały drużyny w chwili zakończenia zawodów,
- ilość zawodników uprawnionych do gry w drużynach i obecnych na polu gry w chwili wydania decyzji o zakończeniu zawodów,
- nałożone kary indywidualne.

ARTYKUŁ 8

ROZPOCZĘCIE I WZNOWIENIE ZAWODÓW

Ustalenie stron pola gry

Przed rozpoczęciem zawodów przeprowadza się na polu gry losowanie poprzez podrzucenie monety o pierwszeństwo wyboru połowy pola gry.

Drużyna, która przegrała losowanie rozpoczyna grę.

Drużyna, która wygrała losowanie rozpoczyna grę w drugiej części zawodów.

W drugiej połowie zawodów drużyny zmieniają połowy pola gry i atakują przeciwne bramki.

Rozpoczęcie gry

Rozpoczęcie gry jest sposobem zaczęcia i wznowienia gry:

- przy rozpoczęciu zawodów
- po zdobyciu bramki przez jedną z drużyn
- przy rozpoczęciu drugiej połowy zawodów
- przy rozpoczęciu każdej połowy dogrywki, gdzie taka jest przewidziana

Z rozpoczęcia gry bramka może być zdobyta bezpośrednio.

Wykonanie

- wszyscy zawodnicy zajmują miejsca na własnej połowie pola gry
- zawodnicy drużyny nie wykonującej rozpoczęcia gry znajdują się w odległości co najmniej 9,15 m od piłki, aż do momentu gdy znajdzie się w grze
- piłka leży nieruchomo na punkcie środkowym pola gry
- sędzia daje sygnał gwizdkiem
- piłka została wprowadzona do gry, gdy została kopnięta i poruszyła się do przodu
- wykonawca rozpoczęcia gry nie dotyka piłki po raz drugi, dopóki nie została ona dotknięta przez innego zawodnika

Po zdobyciu bramki rozpoczęcie gry wykonuje drużyna, która utraciła bramkę.

Sankcje karne

Jeżeli wykonawca rozpoczęcia gry dotyka piłkę po raz drugi, zanim została dotknięta przez innego zawodnika - zarządza się rzut wolny pośredni dla drużyny przeciwnej z miejsca popełnienia przewinienia (o ile nadrzędne przepisy Artykułu 8 nie stanowią inaczej).

Za każde inne naruszenie przepisów gry związane z wykonaniem rozpoczęcia gry - rozpoczęcie gry należy powtórzyć.

Rzut sędziowski

Rzut sędziowski jest sposobem wznowienia gry po chwilowej przerwie w grze, której zarządzenie gwizdkiem sędzia uznał za konieczne, z każdego powodu nie wymienionego gdziekolwiek indziej w przepisach gry w piłkę nożną.

Wykonanie

Sędzia opuszcza trzymaną w ręce piłkę w miejscu, gdzie znajdowała się ona w chwili przerwania gry (o ile nadrzędne przepisy artykułu 8 nie stanowią inaczej).

Piłka jest w grze w momencie, gdy dotknie podłoża.

Sankcje karne

Rzut sędziowski należy powtórzyć:

- jeżeli piłka została dotknięta przez zawodnika zanim dotknie podłoża
- jeżeli piłka, która dotknęła podłoża opuszcza pole gry, zanim dotknie ją którykolwiek z zawodników

Szczególne okoliczności

Rzut wolny przyznany drużynie broniącej w jej polu bramkowym wykonuje się z dowolnego miejsca pola bramkowego.

Rzut wolny pośredni przyznany drużynie atakującej w polu bramkowym przeciwnika, wykonuje się z linii pola bramkowego, równoległej do linii bramkowej z miejsca najbliższego naruszeniu przepisów gry.

Jeżeli gra została przez sędziego przerwana, gdy piłka znajdowała się w polu bramkowym i należy ją wznowić rzutem sędziowskim, to winien on zostać wykonany z linii pola bramkowego, równoległej do linii bramkowej z miejsca najbliższego, gdzie znajdowała się piłka w chwili przerwania gry.

Postanowienia PZPN

Stawienie się drużyn na polu gry

1. Drużyny zobowiązane są do stawienia się na polu gry w takim czasie, aby sędzia mógł punktualnie, o wyznaczonej godzinie, dać sygnał gwizdkiem na rozpoczęcie zawodów oraz drugiej połowy zawodów.
2. Po wejściu na pole gry sędzia daje sygnał gwizdkiem wzywający kapitanów drużyn do przeprowadzenia losowania.
3. Jeżeli jedna lub dwie drużyny nie stawiają się na polu gry w składach, które umożliwiają rozegranie zawodów lub ich części, to po upływie 10 minut od gwizdka sędziego na rozpoczęcie zawodów lub ich części, sędzia powtórzy sygnał gwizdkiem i po dalszym 5 minutowym bezskutecznym oczekiwaniu zakończy zawody.

Rzut sędziowski

4. Rzut sędziowski wykonuje się bez sygnału gwizdka. Przy wykonywaniu rzutu sędziowskiego zawodnicy zajmują takie miejsca, aby sędzia mógł swobodnie wykonać rzut.
5. Nie istnieje obowiązek uczestnictwa zawodników obu drużyn - czy jakiegokolwiek zawodnika - przy wykonywaniu rzutu sędziowskiego.
6. Przy rzucie sędziowskim piłka musi zostać opuszczona, nie zaś rzucona ku dołowi. Sędzia powinien trzymać piłkę w swojej dłoni, na wysokości bioder. Wykonując rzut sędziowski sędzia odciąga rękę spod piłki i pozwala jej opaść.
7. Rzutem sędziowskim wznowia się grę przerwana sygnałem gwizdka między innymi na skutek:
  - kontuzji zawodnika, zaistniałej bez naruszenia przepisów gry,
  - wpływu działania z zewnątrz na przebieg gry z wyłączeniem okresu od wykonania rzutu karnego do czasu poznania jego rozstrzygnięcia,
  - konieczności usunięcia z pola gry lub jego najbliższego otoczenia osób nieupoważnionych,
  - uszkodzenia obowiązkowego wyposażenia pola gry,
  - jednakowych, jednocześnie dokonanych przewinień przez zawodników przeciwnych drużyn,
  - konieczności udzielenia kary indywidualnej zawodnikowi za przewinienie nie podlegające karze rzutu wolnego lub karnego,
  - krótkotrwałego zaburzenia atmosferycznego uniemożliwiającego kontynuowanie gry,
  - nieuzasadnionego przerwania gry,
  - awarii sztucznego oświetlenia.

Opóźnianie wykonania wznowienia gry

8. Zawodnik, który opóźnia wykonanie wznowienia gry zachowuje się niewłaściwie - zostanie ukarany napomnieniem - zobaczy żółtą kartkę.
9. Zawodnik, który nie stosuje się do polecenia sędziego i nie odsunie się na wymaganą odległość od piłki przy wykonywaniu wznowienia gry lub odmawia wykonania tego polecenia zachowuje się niewłaściwie - zostanie ukarany napomnieniem - zobaczy żółtą kartkę.

Nieprawidłowe wykonanie wznowienia gry

10. Nieprawidłowe rozpoczęcie (wznowienie) gry przez zawodnika, wymaga zwrócenia mu uwagi przez sędziego. Powtórne nieprawidłowe wykonanie tego rozpoczęcia (wznowienia) gry wymaga udzielenia winnemu napomnienia. Jeżeli rozpoczęcie (wznowienie) gry po raz trzeci zostanie wykonane nieprawidłowo, to winny zawodnik zostanie wykluczony z gry (czerwona kartka).
11. Analogiczne sankcje sędzia stosuje również do zawodników utrudniających prawidłowe wprowadzenie piłki do gry po rozpoczęciu (wznowieniu).

Odmowa wykonania wznowienia gry

12. Zawodnik, który odmawia wykonania wznowienia gry zostanie ukarany napomnieniem - zobaczy żółtą kartkę. Kolejna odmowa wykonania tego wznowienia gry powoduje wykluczenie z gry (czerwona kartka) winnego zawodnika. Jeżeli następny zawodnik, wyznaczony przez kapitana drużyny do wykonania tego wznowienia gry, odmawia jego wykonania lub kapitan nie wyznaczy zawodnika - sędzia musi zakończyć zawody.

Szczególne sytuacje

13. Jeżeli piłka opuszczając pole gry przewróci lub złamie chorągiewkę różną, sędzia nakaże wznowić grę: - rzutem od bramki, jeżeli piłkę ostatnio zagrał zawodnik drużyny atakującej,
  - wrzutem, jeżeli piłkę ostatnio zagrał zawodnik drużyny broniącej.

14. Symboliczne rozpoczęcie gry przez osobę postronną może mieć miejsce jedynie na zawodach towarzyskich za zgodą organizatora zawodów.

ARTYKUŁ 9

PIŁKA W GRZE I POZA GRĄ

Piłka poza grą

Piłka jest poza grą gdy:

- całym obwodem przekroczyła linię bramkową lub linię boczną zarówno po ziemi (podłuzu) jak i w powietrzu
- gra została przerwana przez sędziego

Piłka w grze

Piłka jest w grze w każdym pozostałym czasie, włączając sytuacje gdy:

- odbija się od słupka bramkowego, poprzeczki lub chorągiewki różnej i pozostaje na polu gry
- odbija się zarówno od sędziego, czy asystenta, gdy znajdują się oni na polu gry

Postanowienia PZPN

Piłka poza grą

1. Po przerwaniu gry gwizdkiem gra nie może być kontynuowana zawołaniem lub gestem sędziego. Jeżeli sędzia omyłkowo przerwał grę, to wznowij ją rzutem sędziowskim-w miejscu, gdzie znajdowała się piłka w chwili przerwania gry * (patrz strona 3).

Piłka w grze

2. Przewinienie (nawet ewidentne), na które sędzia nie zareagował sygnałem gwizdka, nie stanowi o przerwaniu gry, a zawodnicy winni ją kontynuować.

Zadania i wskazania sędziów

3. Przekroczenie przez piłkę całym obwodem linii ograniczającej pole gry sędzia asystent wskazuje poprzez podniesienie do góry chorągiewki trzymanej w wyprostowanym ramieniu. Jednoznaczne opuszczenie przez piłkę pola gry nie wymaga wskazania sędziego asystenta.

4. Jeżeli piłka przekroczyła całym obwodem linię ograniczającą pole gry, a zawodnicy kontynuują zagrywanie piłką, sędzia winien zareagować sygnałem gwizdka, oznajmiając że piłka wyszła z gry.

5. Jeżeli rozlegnie się sygnał gwizdka wydany przez widza lub z przyległego pola gry, różniący się dźwiękiem od gwizdka sędziego i zawodnik na tę okoliczność złapał piłkę w ręce, to sędzia powinien ukarać jego zagranie. Sędzia w takim przypadku musi podjąć stosowne działania u organizatora zawodów.

ARTYKUŁ 10

JAK ZDOBYWA SIĘ BRAMKĘ

Zdobycie bramki

Bramka jest zdobyta, jeżeli piłka całym swoim obwodem przekracza linię bramkową pomiędzy słupkami bramkowymi i pod poprzeczką, zakładając, że drużyna, która zdobyła bramkę nie popełniła wcześniej jakiegokolwiek przewinienia przeciwko przepisom gry.

Drużyna wygrywająca

Drużyna, która zdobyła większą ilość bramek podczas zawodów jest zwycięzcą. Jeżeli obie drużyny zdobyły równą ilość bramek lub nie zdobyły żadnej bramki, zawody są nierozstrzygnięte.

Regulaminy rozgrywek

Dla zawodów kończących się remisem (nie rozstrzygniętych), regulaminy rozgrywek mogą przewidywać podejmowanie kroków, włączając w to zarządzanie dogrywki lub inne działania zaaprobowane przez International F.A. Board w celu wyłonienia zwycięzcy zawodów

Postanowienia PZPN

Zdobycie bramki

1. Bramka może być zdobyta z;

- akcji,
- rozpoczęcia gry,
- rzutu od bramki,
- rzutu karnego,
- rzutu wolnego bezpośredniego,
- rzutu z rogu.

2. Bramka nie może być zdobyta bezpośrednio z:

- rzutu sędziowskiego,
- rzutu wolnego bezpośredniego, jeżeli piłka wpadnie do bramki wykonawcy rzutu,
- rzutu wolnego pośredniego,
- wrzutu.

Uznanie bramki

3. Sędzia uznaje bramkę będąc całkowicie przekonany, że została zdobyta w sposób prawidłowy. Fakt przekroczenia przez piłkę całym obwodem linii bramkowej między słupkami bramkowymi i pod poprzeczką sędzia winien stwierdzić osobiście. W okolicznościach, które uniemożliwiają mu stwierdzenie tego faktu, uznaje bramkę jedynie na podstawie informacji wyznaczonego związkowego sędziego asystenta, kontrolującego tę stronę pola gry.

4. Jeżeli w czasie gry, z niewiadomej przyczyny, poprzeczka nie znajduje się na właściwym miejscu, a piłka według oceny sędziego przeszła w świetle bramki linię bramkową poniżej miejsca, w którym powinna znajdować się poprzeczka, to sędzia musi uznać bramkę.

5. Jeżeli piłka przekroczy całym obwodem linię bramkową między słupkami bramkowymi i pod poprzeczką, mimo niezgodnej z zapisem Artykułu 12 interwencji zawodników drużyny broniącej, to sędzia musi uznać bramkę. Próba niezgodnej z przepisami interwencji zawodników drużyny broniącej musi być ukarana indywidualnie.

6. Pomimo przekroczenia przez piłkę całym obwodem linii bramkowej pomiędzy słupkami bramkowymi i pod poprzeczką sędzia nie uznaje bramki, jeżeli przed wpadnięciem piłki do bramki:

- działanie z zewnątrz miało wpływ na grę, na przykład przeszkodzenie w grze, dotknięcie piłki (poza okresem wykonywania rzutu karnego),
- piłka utraciła cechy określone w Artykule 2. Sędzia w takim przypadku wznowi grę rzutem sędziowskim w miejscu, gdzie znajdowała się piłka w chwili zdarzeń opisanych powyżej.

7. Jeżeli sędzia przedwcześnie przerwał grę - sygnałem gwizdka - zanim piłka wpadła do bramki - bramka nie może być uznana. Wznowienie gry nastąpi rzutem sędziowskim w miejscu, gdzie znajdowała się piłka w momencie przerwania gry* (patrz strona 3).

8. Przed uznaniem bramki i wskazaniem ręką na punkt środkowy pola gry, sędzia powinien wzrokowo skontaktować się z sędzią asystentem, celem uzyskania potwierdzenia prawidłowości zdobytej bramki.

9. Sędzia uznaje zdobytą bramkę sygnałem gwizdka i wyciągnięciem ramienia w kierunku punktu środkowego pola gry.

10. Sędzia, mimo podjętej decyzji o uznaniu bramki i wskazaniu ręką na punkt środkowy, może zmienić swoją decyzję przed wznowieniem gry.

ARTYKUŁ 11

SPALONY

Pozycja spalona

Nie jest przewinieniem samym w sobie przebywanie na pozycji spalonej.

Zawodnik jest na pozycji spalonej, jeżeli znajduje się bliżej linii bramkowej przeciwników niż piłka i przedostatni zawodnik.

Zawodnik nie jest na pozycji spalonej, jeżeli:

- znajduje się na własnej połowie pola gry
- znajduje się w tej samej odległości od linii bramkowej przeciwników, co przedostatni zawodnik drużyny przeciwnej
- znajduje się na równi z dwoma ostatnimi zawodnikami drużyny przeciwnej

Spalony

Zawodnik, który w momencie dotknięcia lub zagrania piłki przez współpartnera, przebywa na pozycji spalonej, może zostać ukarany jedynie, gdy bierze on, według opinii sędziego, **aktywny udział** w grze poprzez:

- przeszkadzanie w grze
- przeszkadzanie przeciwnikowi
- odnoszenie korzyści z przebywania na tej pozycji

Nie ma spalonego

Zawodnik nie jest spalony, gdy otrzymuje piłkę bezpośrednio z:

- rzutu od bramki
- wrzutu
- rzutu z rogu

Sankcje karne

Za spalonego sędzia zarządza rzut wolny pośredni dla drużyny przeciwnej z miejsca popełnienia przewinienia (o ile nadrzędne przepisy z Artykułu 8 nie stanowią inaczej).

Postanowienia PZPN

1. Zawodnik podczas zawodów może wielokrotnie być uznanym za spalonego i nie podlega karze indywidualnej z tytułu uporczywego naruszania przepisów gry.

Pozycja spalona

2. Liniami oceny pozycji spalonej są: - linia środkowa pola gry,

- linia piłki,

- linia wyznaczająca położenie przedostatniego zawodnika drużyny broniącej.

3. Zawodnik znajdujący się na linii środkowej pola gry nie narusza przepisu o spalonym.

4. Zawodnik drużyny broniącej, który w wyniku akcji przejściowo znalazł się poza linią boczną lub bramkową, przy ocenie spalonego jest traktowany jako przebywający na polu gry.

5. Zawodnik drużyny atakującej, który stoi w jednej linii z murem obronnym, ustawionym równolegle do linii bramkowej przez zawodników drużyny broniącej, nie znajduje się na pozycji spalonej.

Spalony

6. Elementami aktywnego udziału w grze, za który sędzia ukarze zawodnika przebywającego na pozycji spalonej, są:

- przeszkadzanie w grze - poruszanie się w kierunku przeciwnika lub piłki i wpływanie przez to na rozwój gry; nie jest konieczne wejście w kontakt z piłką lub z przeciwnikiem, aby zostać ocenionym jako przeszkadzający w grze,

- przeszkadzanie przeciwnikowi - uniemożliwienie przeciwnikowi poruszania się w kierunku piłki; przeszkadzanie oznacza również aktywnie fizyczne lub słowne rozpraszenie przeciwnika,

- odnoszenie korzyści z przebywania na tej pozycji - bycie wystarczająco blisko gry, aby bezpośrednio skorzystać z nieskutecznej interwencji przeciwników. Aktywność może również przejawiać się jako próba, usiłowanie zagrania piłki, czy uniemożliwienie przeciwnikowi swobodnego zagrania piłką lub poruszania się. Aktywny udział może występować bez bezpośredniej bliskości piłki.

7. Zawodnik przebywający na pozycji spalonej może zostać ukarany za aktywny udział w grze, jeżeli przejawia się on począwszy od momentu zagrania lub dotknięcia piłki przez współpartnera do czasu, kiedy: - piłka zostanie zagrana przez zawodnika jego drużyny, który nie jest spalony,

- przeciwnik wejdzie w posiadanie piłki lub zagra ją w sposób kontrolowany,
- piłka wyjdzie z gry.

8. Podstawą do oceny spalonego nie jest moment otrzymania piłki przez zawodnika, lecz moment zagrania względnie dotknięcia piłki przez jego współpartnera. Zawodnik, który w momencie zagrania względnie dotknięcia piłki przez współpartnera nie jest na pozycji spalonej, a podczas lotu piłki wybiegnie i znajdzie się bliżej linii bramkowej przeciwnika niż przedostatni zawodnik drużyny broniącej - nie jest spalony.

9. Zawodnik, który przebywał na pozycji spalonej w momencie oddania strzału przez współpartnera i bezpośrednio po odbiciu się piłki od poprzeczki, słupka bramkowego lub przeciwnika broniącego bramki i bierze, według opinii sędziego, aktywny udział w grze, to staje się spalonym.

10. Zawodnik, który w momencie przekazania piłki, przez współpartnera przebywał na pozycji spalonej i bezpośrednio po tym zmienił miejsce, w którym nie znajduje się już na pozycji spalonej i zdaniem sędziego bierze aktywny udział w grze - staje się spalonym.

11. Jeżeli zawodnik znajdujący się na pozycji spalonej przejął piłkę zagrana przez zawodnika drużyny przeciwnej - nie jest spalony, pomimo, że przejawiał aktywność i odniósł korzyść z przebywania na tej pozycji. Zagranie piłki przez zawodnika "drużyny przeciwnej musi mieć charakter zagrania w pełni kontrolowanego.

12. Jeżeli zawodnik znajdujący się na pozycji spalonej przejął piłkę zagrana przez współpartnera nie w jego kierunku, ale odbił ją po drodze od przeciwnika (na przykład od jego pleców) jest spalony, gdyż odniósł korzyść z przebywania na tej pozycji, po zagranie piłki przez współpartnera.

13. Jeżeli zawodnik znajdujący się na pozycji spalonej przejął piłkę zagrana przez przeciwnika, która po drodze odbiła się od pleców swojego współpartnera jest spalony, gdyż odniósł korzyść z przebywania na tej pozycji po odbiciu (dotknięciu) piłki przez współpartnera.

Zawodnik atakujący przebywający w bramce przeciwników

14. Jeżeli zawodnik drużyny atakującej w wyniku akcji znajdzie się w bramce przeciwnika w chwili, kiedy jeden z jego współpartnerów kopie piłkę do bramki, to tak zdobyta bramka winna być uznana przez sędziego i napastnik nie może być ukarany, jeżeli nie przeszkadza w grze i nie przeszkadza przeciwnikom, gdy zagrana piłka znajduje się na drodze do bramki.

15. Jeżeli napastnik, znajdując się w wyniku akcji w bramce przeciwników, przeszkadza im, a jego zachowanie przyczynia się do zdobycia bramki, to tak zdobyta bramka nie może być uznana. Sędzia uzna go za spalonego.

Przewinienia na zawodniku, który znajduje się na pozycji spalonej

16. Jeżeli zawodnik narusza przepisy gry Artykułu 12 w odniesieniu do przeciwnika stojącego na pozycji spalonej, to drużyna tego zawodnika może zostać ukarana rzutem pośrednim, bezpośrednim lub rzutem karnym, w zależności od czasu i miejsca przewinienia. Niezależnie od kary zespołowej sędzia udziela winnemu zawodnikowi kary indywidualnej, jeżeli uzna to za konieczne.

Rola sędziów i wskazania sędziego asystenta

17. Sędzia asystent, który ma wątpliwości czy zawodnik jest spalony, czy nie, musi powstrzymać się od sygnalizacji. Sytuacje wątpliwe należy zawsze rozstrzygać na korzyść drużyny atakującej. Również sędzia musi być przekonany, że ma miejsce aktywny udział w grze, zanim podejmie decyzję o spalonym.

18. Sędzia asystent sygnalizuje spalonego zatrzymując się i podnosząc do góry chorągiewki wyprostowanym ramieniem. Po przerwaniu gry przez sędziego wskazuje miejsce spalonego:

- po przeciwległej stronie pola gry - opuszcza lekko ramię, trzymając rękę lekko uniesioną, ku górze,
- w środkowej, strefie pola gry - opuszcza ramię do pozycji poziomej, równoległe do nawierzchni pola gry,
- w pobliżu sędziego asystenta - opuszcza ramię poniżej pozycji poziomej, wskazując miejsce w swoim pobliżu.

Opuszczenie pola gry dla uniknięcia spalonego

19. Jeżeli zawodnik znajdujący się w obszarze aktywnej gry na połowie pola gry przeciwników, przemieszcza się najkrótszą drogą poza granice pola gry przez, co jednoznacznie pokazuje sędziemu, że nie zamierza przez aktywny udział w grze spowodować spalonego, to zawodnik ten nie narusza przepisów gry.

20. Zawodnik, który opuszcza pole gry dla uniknięcia spalonego i powraca na nie, zdaniem sędziego, biorąc aktywny udział w grze - narusza przepis o spalonym.

21. Zawodnik, który opuścił pole gry dla uniknięcia spalonego, może powrócić na nie:

- najpóźniej po zakończeniu akcji, z której wyłączył się,
- przed zakończeniem akcji, z której wyłączył się, nie biorąc aktywnego udziału w grze do czasu, kiedy wygaśnie przyczyna, dla której opuścił pole gry. Z powodu opuszczenia pola gry dla uniknięcia spalonego i powrotu na nie, zawodnik ten nie może odnieść żadnej korzyści. Powrót tego zawodnika na pole gry, w powyższej sytuacji, nie wymaga zgody sędziego.

Podstępne wprowadzenie przeciwnika na pozycję spaloną

22. Podstępne wprowadzenie przeciwnika na spalonego przez celowe wyjście zawodnika drużyny broniącej za linię bramkową lub boczną, nie powoduje spalonego. Winnemu zawodnikowi należy udzielić napomnienia (żółta kartka) za niesportowe zachowanie się. Powrót tego zawodnika na pole gry może nastąpić dopiero podczas najbliższej przerwy w grze.

Korzyść przy spalonym

23. Sędzia może stosować korzyść przy spalonym tylko w przypadku, gdy jest przekonany, iż przerwanie gry dla przyznania rzutu wolnego pośredniego za spalonego przyniesie korzyść wyłącznie drużynie, która zawiła.

24. Korzyść w odniesieniu do niniejszego artykułu, rozumiana jako nieprzerwanie gry, kiedy piłkę przejmują zawodnicy drużyny broniącej, może mieć miejsce jedynie wtedy, gdy spalony faktycznie miał miejsce.

25. Nie można mówić o zastosowaniu korzyści przy spalonym, kiedy zawodnik nie przejawia jakiegokolwiek zamiaru udziału w grze lub jedynie usiłuje odnieść korzyść z przebywania na tej pozycji.

26. Nieskorzystanie przez sędziego z sygnalizacji sędziego asystenta, wynikającej zazwyczaj z przedwczesnej, a przez to mylnej oceny spalonego (nie doszło jeszcze do naruszenia przepisów gry), nie daje powodu do zastosowania jakiegokolwiek korzyści. Właściwym jest wówczas przekazanie sędziemu asystentowi odpowiednim gestem, ustalonym w elementach współpracy, informacji o nieuwzględnieniu jego wskazania.

ARTYKUŁ 12

GRA NIEDOZWOLONA I NIEWŁAŚCIWE POSTĘPOWANIE

Gra niedozwolona i niewłaściwe postępowanie karane są następująco:

Rzut wolny bezpośredni

Rzut wolny bezpośredni jest przyznany drużynie przeciwnej, jeżeli zawodnik popełnia jedno z następujących sześciu przewinień w sposób uznany przez sędziego za nierozważny, lekkomyślny lub przy użyciu nieproporcjonalnej siły:

- kopie lub usiłuje kopnąć przeciwnika
- podstawia nogę przeciwnikowi, przez co dochodzi do kontaktu ciał zawodników, potyka przeciwnika
- skacze na przeciwnika
- atakuje przeciwnika
- uderza lub usiłuje uderzyć przeciwnika
- popycha przeciwnika

Rzut wolny jest przyznany również drużynie przeciwnej, jeżeli zawodnik popełnia jedno z następujących czterech przewinień:

- atakuje przeciwnika, nogami chcąc wejść w posiadanie piłki, wchodząc w kontakt z przeciwnikiem przed dotknięciem piłki
- trzyma przeciwnika
- pluje na przeciwnika
- rozmyślnie dotyka piłkę ręką (oprócz bramkarza we własnym polu karnym)

Rzut wolny bezpośredni wykonuje się z miejsca przewinienia (o ile nadrzędne przepisy artykułu 8 nie stanowią inaczej).

Rzut karny

Rzut karny zarządza się jeżeli jedno z powyższych dziesięciu przewinień zostało popełnione przez zawodnika w jego własnym polu karnym, bez względu na położenie piłki, zakładając że w momencie dokonania przewinienia piłka była w grze.

Rzut wolny pośredni

Rzut wolny pośredni przyznawany jest drużynie przeciwnej, jeżeli bramkarz, we własnym polu karnym, popełnia jedno z następujących przewinień:

- przez czas dłuższy niż 6 sekund kontroluje piłkę w swoich rękach zanim pozbędzie się jej
- dotyka piłki ręką po raz drugi po tym, jak wypuścił ją z rąk i nie została ona dotknięta przez innego zawodnika
- dotyka ręką piłki po rozmyślnym kopnięciu jej do niego przez współpartnera
- dotyka piłki ręką po otrzymaniu jej bezpośrednio z wrzutu od współpartnera
- gra na czas

Rzut wolny pośredni jest również przyznany drużynie przeciwnej, jeżeli zawodnik, zdaniem sędziego:

- gra w sposób niebezpieczny
- przeszkadza w poruszaniu się przeciwnikowi
- przeszkadza bramkarzowi w zwolnieniu piłki z rąk
- popełnia jakiegokolwiek przewinienie nie wymienione wcześniej w Artykule 12, dla którego sędzia przerwał grę w celu udzielenia winnemu zawodnikowi napomnienia (żółta kartka) lub wykluczenia (czerwona kartka).

Rzut wolny pośredni wykonuje się z miejsca przewinienia (o ile nadrzędne przepisy Artykułu 8 nie stanowią inaczej).

Kary indywidualne

Przewinienia karane napomnieniem (żółta kartka) Zawodnik musi być ukarany i zobaczyć

żółtą kartkę, jeżeli popełnia jakiegokolwiek z siedmiu następujących przewinień:

1. jest winny niesportowego zachowania
2. słownie lub czynnie okazuje niezadowolenie
3. uporczywie narusza przepisy gry
4. opóźnia wznowienie gry
5. nie zachowuje wymaganej odległości od piłki podczas wykonywania rzutu z rogu lub rzutu wolnego
6. wchodzi lub powraca na pole gry bez zgody sędziego
7. rozmyślnie opuszcza pole gry bez zgody sędziego

Przewinienia karane wykluczeniem (czerwona kartka)

Zawodnik musi być ukarany i zobaczyć czerwoną kartkę, jeżeli popełnia jakiegokolwiek z siedmiu następujących przewinień:

1. popełnia rażący, brutalny faul
2. zachowuje się agresywnie
3. pluje na przeciwnika lub inną osobę
4. pozbawia drużynę przeciwną bramki, lub realnej szansy zdobycia bramki, zagrywając piłkę ręką (nie dotyczy bramkarza we własnym polu karnym).
5. pozbawia realnej szansy zdobycia bramki przeciwnika poruszającego się w kierunku bramki tego zawodnika, popełniając przewinienie karane rzutem wolnym, lub rzutem karnym
6. używa ordynarnego, obelżywego, obraźliwego języka i/lub gestów
7. otrzymuje drugie napomnienie (żółta kartka) w tych samych zawodach

Rozstrzygnięcia International F.A. Board

Rzut karny zarządza się jeżeli, podczas gdy piłka jest w grze, bramkarz we własnym polu karnym, uderza lub usiłuje uderzyć przeciwnika rzucając w niego piłką.

Zawodnik który popełnia przewinienie karane napomnieniem (żółta kartka) lub wykluczeniem z gry (czerwona kartka), zarówno na polu gry, lub poza nim, w stosunku do przeciwnika, współpartnera, sędziego, sędziego asystenta lub innej osoby jest karany stosownie do natury popełnionego przewinienia.

Bramkarz jest uważany za kontrolującego piłkę, gdy dotyka ją jakkolwiek częścią dłoni lub ramion. W posiadanie piłki włącza się sytuacje, gdy bramkarz rozmyślnie odbija piłkę, ale nie w okolicznościach kiedy, zdaniem sędziego, piłka odbija się przypadkowo od bramkarza, na przykład przy obronie strzału. Bramkarz przetrzymujący piłkę w rękach dłużej niż 5 do 6 sekund gra na czas.

Stosownie do zapisów w Artykule 12, zawodnik może podać piłkę do własnego bramkarza głową, klatką piersiową czy kolanem itp. Jeżeli jednak, według opinii sędziego, zawodnik w czasie trwania gry, rozmyślnie używa takich sztuczek, ażeby ominąć postanowienia wspomnianych przepisów gry, zawodnik ten jest winny niesportowego zachowania. Musi on zostać napomniany i zobaczyć żółtą kartkę, a rzut wolny pośredni wykona drużyna przeciwna z miejsca przewinienia (o ile nadrzędne przepisy Artykułu 8 nie stanowią inaczej).

Zawodnik, używając rozmyślnego obejścia postanowień tego przepisu gry przy wykonaniu rzutu wolnego, winien zostać napomniany za niesportowe zachowanie i zobaczyć żółtą kartkę. Rzut wolny należy powtórzyć.

W takich okolicznościach nieistotnym jest fakt, czy bramkarz później dotknął piłkę ręką, czy nie. Przewinienie jest popełnione przez zawodnika jako usiłowanie obejścia zarówno litery, jak i ducha Artykułu 12.

Atak nogami z tyłu, który naraża na niebezpieczeństwo przeciwnika, musi być traktowany jako rażący, brutalny faul.

Jakiegokolwiek symulowanie, pozorowanie akcji, w jakimkolwiek miejscu na polu gry, które ma na celu oszukanie, wprowadzenie w błąd sędziego, musi być traktowane jako niesportowe zachowanie.

Postanowienia PZPN

Gra niedozwolona i niewłaściwe postępowanie

1. Określenie przewinienie odnosi się do naruszeń przepisów gry Artykułu 12.
2. Przewinienia zawodników dzieli się na dwie grupy przewinień: gra niedozwolona i niewłaściwe zachowanie.
3. Określenie niewłaściwe zachowanie jest równoznaczne z określeniem niewłaściwe postępowanie

Gra niedozwolona

4. Gra niedozwolona jest czynem popełnionym przez zawodnika:

- w czasie, gdy piłka jest w grze,
- przeciwko przeciwnikowi,
- na polu gry. Jedynym wyjątkiem jest rozmyślne dotknięcie piłki ręką, które nie jest popełnione przeciwko konkretnemu przeciwnikowi, ale przeciwko drużynie przeciwnej.

5. Jeżeli jakikolwiek z trzech powyższych wymogów nie jest spełniony, to czyn (akcja) nie jest faulem, jakkolwiek wciąż może być niewłaściwym postępowaniem.

6. Przepisy gry nie rozpatrują gry niedozwolonej w kategoriach rozmyślności czynu zawodnika. Sędzia podejmuje decyzję w oparciu o to, co widzi, że zawodnik robi, nie zaś w oparciu o przypuszczalne jego zamiary. Sędzia ocenia skutek, a nie przyczynę. Sędziowie winni zwracać baczna uwagę na wzrastającą wśród zawodników tendencję do wymachiwania łokciami i ramionami w walce o piłkę zbyt blisko przeciwników i bez należytej ostrożności aż do zaistnienia kontaktu z ciałem przeciwnika - i w takim przypadku sędzia musi stosować sankcje karne (od kar zespołowych do indywidualnych włącznie).

7. Dziesięć przewinień opisanych w Artykule 12, dla których, jeżeli gra została przerwana, sędzia zarządza rzut wolny bezpośredni lub rzut karny, nazywa się grą niedozwoloną. Lekkomysłność, nierozważność, użycie nieproporcjonalnej siły

8. Lekkomysłność oznacza nie wykazanie należytej ostrożności w sposobie zagrywania, postępowania w grze.

9. Nierozważność to pochopność w działaniu zawodnika, który nie przewiduje, że jego działanie spowoduje faul.

10. Użycie nieproporcjonalnej siły oznacza, że zawodnik przekroczył użycie siły potrzebnej do wykonania prawidłowego zagrania piłki powodując, że przeciwnik znalazł się w niebezpieczeństwie.

11. Jeżeli faul został popełniony nierozważnie, wyraźnie poza normami gry fair, to sędzia zarządzi rzut wolny bezpośredni i napomni zawodnika za niesportowe zachowanie, pokazując mu żółtą kartkę.

12. Popelenie faulu z użyciem nadmiernej siły, rażąco poza granicami normalnej gry, zobowiązuje sędziego do wykluczenia zawodnika z gry poprzez pokazanie mu czerwonej kartki i zarządzenie rzutu wolnego bezpośredniego dla drużyny przeciwnej.

Określenie ręki i zasięgu gry

13. W rozumieniu przepisów gry pojęcie:

- ręka oznacza całą długość ramienia od palców do końca ramienia przed barkiem,
- w zasięgu gry i równoważne mu odległość zagrywania oznacza odległość zawodnika od piłki nie większą niż dwa metry. - zagranie piłki barkiem nie może być uznane za grę ręką.

Atakowanie

14. Każdy atak (na przeciwnika lub na piłkę), wykonany lekkomyślnie, nierozważnie lub przy użyciu nieproporcjonalnej siły, który w efekcie trafia w przeciwnika, nawet jeżeli wcześniej została zagrana piłka, stanowi naruszenie przepisów gry.

Atak na przeciwnika

15. Przeciwnika znajdującego się w zasięgu gry i mającego kontrolę nad piłką można w zamiarze zagrania piłki atakować barkiem w bark. W momencie ataku atakujący i atakowany muszą posiadać kontakt z ziemią (podłożem).

16. Przeciwnika znajdującego się w zasięgu gry, który przeszkadzając zasłania piłkę, można w zamiarze jej zagrania atakować barkiem w plecy (w łopatkę), ale nie w kręgosłup. Prawidłowe atakowanie przeciwnika, gdy ten nie znajduje się w zasięgu gry stanowi naruszenie przepisów gry, za które należy zarządzić rzut wolny pośredni.

17. Atakowanie przeciwnika barkiem, które następuje w chwili, gdy atakujący lub atakowany nie mają kontaktu z podłożem jest przewinieniem i podlega, w związku z tym, karze rzutu wolnego bezpośredniego, który wykona zawodnik drużyny atakowanego zawodnika z miejsca przewinienia.

18. Atakowanie przeciwnika barkiem-, którego celem nie jest zagranie piłki bądź wejście w jej posiadanie stanowi formę przeszkadzania przeciwnikowi w poruszaniu się i podlega karze rzutu wolnego pośredniego, który wykona zawodnik drużyny przeciwnej z miejsca przewinienia.

19. Na polu bramkowym można atakować bramkarza jedynie, kiedy trzyma piłkę w rękach i ma kontakt z ziemią. Poza polem bramkowym wolno go atakować jak każdego innego zawodnika.

20. Bramkarz znajdujący się pomiędzy słupkami bramkowymi i trzymający piłkę w rękach może być w sposób prawidłowy (barkiem w bark) wepchnięty z piłką do bramki, byle nie było to dokonane gwałtownie lub niebezpiecznie.

21. Atakowanie bramkarza na jego polu bramkowym, kiedy piastkuje, chwytą lub wykopuje piłkę podlega karze rzutu wolnego pośredniego. Przypadkowe zetknięcie się ciał atakującego piłkę zawodnika i bramkarza nie stanowi naruszenia przepisów gry.

Atak na piłkę

22. Atak wślizgiem jest dozwolonym sposobem walki o piłkę, o ile wślizgująca noga (but) zawodnika atakującego w momencie ataku na piłkę dotyka ziemi i trafia bezpośrednio w piłkę.

23. Atakujący zawodnik, którego wślizgująca noga trafia bezpośrednio w piłkę, zaś druga noga trafia w przeciwnika lub gdy wślizgująca noga zamiast w piłkę trafia w przeciwnika popełnia przewinienie karane rzutem wolnym bezpośrednim, który wykona zawodnik drużyny przeciwnej z miejsca przewinienia.

Uderzenie

24. Uderzenie może zawierać użycie jakiegokolwiek przedmiotu (włączając piłkę) jak również i część ciała, na przykład dłoń, ramię, głowę.

25. Przez grę brutalną rozumie się każdy rozmyślny i gwałtowny atak skierowany na zawodnika drużyny przeciwnej, którego celem nie jest piłka lecz wyłącznie działanie na szkodę przeciwnika w celu jego unieszkodliwienia. Zawodnik, który dopuszcza się takiego przewinienia musi być wykluczony z gry (czerwona kartka).

26. Za rozmyślne kopnięcie lub uderzenie przeciwnika zawodnik musi być wykluczony z gry (czerwona kartka).

27. Rozmyślne usiłowanie uderzenia lub kopnięcia przeciwnika podlega takiej samej karze jak czyn faktycznie dokonany.

28. Określenie usiłowanie uderzenia lub usiłowanie kopnięcia należy rozumieć w ten sposób, że zawodnik nie uderzył (kopnął) przeciwnika tylko dlatego, że przeciwnik uchylił się przed ciosem ręką lub kopnięciem przez niego nogą.

29. Atak na nogi z tyłu, który naraża na niebezpieczeństwo przeciwnika, musi być traktowany jako gra brutalna.

30. Bramkarz, który trzymaną w rękach piłką uderzy gwałtownie przeciwnika lub rzuci mu ją w twarz, zostanie wykluczony z gry a drużynie przeciwnej zostanie przyznany rzut karny lub rzut wolny bezpośredni w zależności od miejsca dokonania tego czynu. W tych przypadkach decyduje miejsce kontaktu z piłką, a nie miejsce, w którym znajdował się bramkarz w chwili przewinienia. Jeżeli zdarzenie opisane powyżej, będzie miało miejsce poza linią bramkową - wznowienie gry nastąpi wówczas rzutem z rogu.

31. Zawodnik musi być przez sędziego wykluczony z gry (czerwona kartka) także wtedy, gdy:

- rozmyślnie kopie lub usiłuje kopnąć współpartnera,
- rozmyślnie uderza lub usiłuje uderzyć współpartnera,
- samowolnie, bez decyzji sędziego, zejdzie z pola gry, demonstrując tym swoje niezadowolenie z decyzji sędziego,
- gwałtownie protestuje przeciwko decyzji sędziego, względnie sygnalizacji sędziego asystenta, używając przy tym wulgarnych lub obelżywych słów,
- opluje jakąkolwiek część ciała lub ubioru sędziego, sędziego asystenta lub sędziego technicznego,
- popełni innego rodzaju czyn kwalifikujący się i uznany przez sędziego za wybitnie niesportowy - grubiański w stosunku do sędziów i innych osób.

32. Za rozmyślne kopnięcie lub uderzenie, czy też usiłowanie kopnięcia lub uderzenia współpartnera, o ile sędzia z tego powodu przerwał grę, to wznowi ją rzutem wolnym pośrednim. Jeżeli przewinienie zostanie popełnione przez zawodnika poza polem gry i gra zostanie przerwana z tego powodu, sędzia po wykluczeniu (czerwona kartka) winnego zawodnika, wznowi grę rzutem sędziowskim w miejscu, w którym znajdowała się piłka w momencie przerwania gry.

Pozbawienie drużyny bramki lub realnej szansy zdobycia bramki

33. Określając realność szansy zdobycia bramki sędzia powinien kierować się następującymi kryteriami:

- czy napastnik biegnie bezpośrednio w kierunku bramki przeciwnika (a nie w kierunku linii bramkowej lub rogu pola gry),
- jakie pozycje zajmują obrońcy w momencie popełnienia przewinienia,
- w jakim miejscu popełniono przewinienie - im dalej od bramki tym mniejsze szansę na jej zdobycie.

Jeżeli zaistniał fakt pozbawienia drużyny bramki lub realnej szansy zdobycia bramki - bez względu na to czy przewinienie miało miejsce na czy poza polem karnym - winny zawodnik musi być wykluczony z gry - zobaczyc czerwona kartkę.

34. Bramkarz, który pozbawia przeciwnika realnej szansy zdobycia bramki przez zatrzymanie ręką piłki poza własnym polem karnym, musi być wykluczony z gry (czerwona kartka), a drużyna jego ukarana rzutem "wolnym bezpośrednim z miejsca zatrzymania piłki ręką przez bramkarza

35. Zawodnik, który usiłuje w sposób niedozwolony pozbawić drużynę przeciwną bramki lub realnej szansy zdobycia bramki, lecz jego działanie nie przynosi zamierzonego efektu, ponieważ piłka po jego interwencji (np. ręką) wpada bezpośrednio do bramki - zostanie ukarany napomnieniem i zobaczy żółtą kartkę. Jeżeli w okolicznościach opisanych wyżej interwencja ręką była skuteczna tzn. piłka pozostała w grze, ale po następnym zagranii bramka została zdobyta, to zawodnik zagrywający ręką musi zostać wykluczony z gry (czerwona kartka), ponieważ w momencie przewinienia pozbawił on drużynę przeciwną realnej szansy zdobycia, bramki.

Ocena gry ręką zawodnika

36. Kontakt ręki zawodnika z piłką, który nastąpił na skutek świadomego działania tego zawodnika uznaje się za rozmyślne dotknięcie piłki ręką. Ma to miejsce nawet wtedy, gdy ręka ściśle przylega do tułowia zawodnika, lecz nastąpił rozmyślny ruch całego tułowia w kierunku piłki w celu jej zatrzymania lub zmiany kierunku jej lotu.

37. Nieumyślne zetknięcie się piłki z ręką zawodnika względnie jego ręki z piłką - bez świadomego i celowego ruchu ręki - nie podlega karze.

38. Użycie rąk do zasłonięcia twarzy lub innych wrażliwych części ciała przed silnie kopniętą piłką z bliskiej odległości, co uniemożliwia uchylenie się dla uniknięcia uderzenia - nie stanowi naruszenia przepisów gry. Jeżeli jednak kopnięcie piłki miało miejsce ze znacznej odległości, to takie użycie rąk musi być przez sędziego uznane jako rozmyślne zagranie piłki ręką.

39. Rozmyślne dotknięcie piłki ręką we własnym polu karnym przez zawodnika znajdującego się na zewnątrz pola karnego podlega karze rzutu karnego (nie dotyczy bramkarza we własnym polu karnym). Dotknięcie piłki ręką poza własnym polem karnym przez zawodnika znajdującego się wewnątrz pola karnego podlega karze rzutu wolnego bezpośredniego. Miejscem przewinienia jest miejsce kontaktu ręki z piłką, nie zaś miejsce, w którym znajdował się zawodnik w chwili popełnienia przewinienia.

40. Łączenie ramion w tak zwany łańcuch w murze przy wykonywaniu rzutu wolnego jest rozmyślnym działaniem zawodników, zmiierzającym do zatrzymania piłki ręką. Jeżeli z wykonanego rzutu wolnego piłka uderzy w jakąkolwiek część ręki tworzącej łańcuch - sędzia musi zarządzić rzut wolny bezpośredni, względnie rzut karny, w zależności od miejsca przewinienia.

41. Rozmyślne zagraniem piłki ręką celem przerwania akcji zaczepnej w sytuacji korzystnej dla przeciwnika, należy oceniać jako niesportowe zachowanie i karać napomnieniem - żółtą kartką, niezależnie od kary zespołowej i tego, gdzie miało to miejsce.

42. Identycznie: należy oceniać i karać różnego rodzaju akcje ratunkowe jak zatrzymywanie przeciwnika rękami, podstawienie nogi np.

Gra niebezpieczna

43. Gra niebezpieczna to taki sposób walki zawodnika o piłkę, kiedy jego uwaga skierowana jest na piłkę i w celu jej zagrania, ale sposób gry zagraża bezpieczeństwu przeciwnika lub zagrywającego. Charakterystyczną cechą gry niebezpiecznej jest brak kontaktu ciał przeciwników. Za grę niebezpieczną sędzia dyktuje rzut wolny pośredni.

44. Zawodnik w sposób niebezpieczny atakuje piłkę przy znajdującym się w zasięgu gry przeciwniku, który ma realną możliwość zagrania (i chce zagrać) piłką:

- podnosi nogę ponad biodro przeciwnika,
- pochyla głowę poniżej biodra przeciwnika,
- wystawia nogę lub kolano w kierunku przeciwnika, uniemożliwiając mu w ten sposób dostęp do piłki,
- wykonuje nożyce powyżej biodra przeciwnika,
- atakuje piłkę nogą wyprostowaną do przodu; Takie zagraniem piłki jest grą niebezpieczną.

45. Zawodnik gra również niebezpiecznie, gdy:

- wybija lub usiłuje wybić piłkę nogą z rąk bramkarza,
- trzymaną przez bramkarza przy piersi piłkę usiłuje wybić głową,
- wystawioną nogą utrudnia bramkarzowi wykopywanie piłki,
- przetrzymuje piłkę między nogami utrudniając przeciwnikowi jej zagranie.

46. Drużynę zawodnika, który zagrywał w sposób niebezpieczny i w efekcie swojego zagrania dokonał na przeciwniku przewinienia cięższego, na przykład wykonując nożyce kopnął przeciwnika w głowę, sędzia ukarze rzutem wolnym bezpośrednim lub rzutem karnym - jeżeli wcześniej nie przerwał gry za niebezpieczne zagraniem tego zawodnika.

Przeszkadzanie

47. Zawodnik, który ma kontrolę nad piłką i pozorując jej zagrywanie zasłaniają sobą:

- uniemożliwiając przeciwnikowi zagranie piłki lub wejście w jej posiadanie, przed wyjściem piłki poza linię boczną lub bramkową,
- ułatwiając współpartnerowi dostęp do piłki, przeszkadza w sposób prawidłowy.

48. Zawodnik, który przeszkadza przeciwnikowi w celu utrudnienia mu dojścia do piłki znajdującej się pod kontrolą współpartnera - popełnia przewinienie karane rzutem wolnym pośrednim, który wykona zawodnik drużyny przeciwnej z miejsca przewinienia.

49. Zawodnik, który po podaniu piłki współpartnerowi zatrzymuje się lub cofa, będąc zwrócony twarzą do swego współpartnera, w konsekwencji czego:

- zagradza drogę zdążającemu do piłki przeciwnikowi
- ułatwia współpartnerowi swobodniejsze przejęcie i zagranie piłki popełnia przewinienie karane rzutem wolnym pośrednim, który wykona zawodnik drużyny przeciwnej z miejsca przewinienia

50. Zawodnik, który przypadkowo znalazł się na drodze przeciwnika zdążającego do piłki nie popełnia przewinienia.

51. Zawodnik, który rozkładając ramiona, względnie balansując ciałem z jednej strony na drugą lub poruszaniem ramionami w dół i w górę zmusza przeciwnika do zmiany kierunku biegu i nie dochodzi przy tym do kontaktu ciał zawodników - popełnia przewinienie karane rzutem wolnym pośrednim; natomiast w przypadku kontaktu ciał - dyktuje rzut wolny bezpośredni.

52. Przebieganie przed bramkarzem, aby przeszkodzić mu w udostępnieniu piłki do gry, zwolnieniu piłki z rąk - jest naruszeniem przepisów gry karany rzutem wolnym pośrednim.

53. Przekroczenie przepisów gry ma miejsce również wtedy, gdy zawodnik atakujący podskakuje przed bramkarzem podczas wykonywania rzutu z rogu,

- aby utrudnić, przeszkodzić mu w interwencji.

54. Zawodnik drużyny broniącej, który nawet w sposób prawidłowy blokuje przeciwnika w celu utrudnienia mu dojścia do piłki przechwytywanej lub trzymanej przez bramkarza popełnia przewinienie, za które sędzia, powinien podyktować rzut wolny pośredni. Zawodnik drużyny broniącej znajdujący się w zasięgu gry, który obróci się twarzą do własnego bramkarza chwytającego lub trzymającego piłkę w rękach i nie przeszkadzający rozmyślnie przeciwnikowi - nie podlega żadnej karze. Zagrywanie piłki ręką przez bramkarza

55. Bramkarz jest uważany za kontrolującego piłkę rękami również wtedy, jeżeli odbijają od podłoża lub podrzuca w powietrze. Posiadanie kontroli nad piłką zostaje utracone, jeśli bramkarz rzucając piłkę w powietrze, pozwala jej uderzyć o podłoże.

56. Do czasu, w którym bramkarz kontroluje piłkę w rękach, sędzia nie dolicza czasu, w jakim bramkarz osiąga kontrolę nad piłką, kiedy jego poruszanie się w celu przechwycenia jej rękami jest rezultatem naturalnego rozpędu przy opanowywaniu piłki.

57. Kozłowaną przez bramkarza piłkę zawodnik drużyny przeciwnej może wykopać tylko wtedy, gdy piłka nie ma kontaktu z rękami bramkarza oraz w taki sposób i na takiej wysokości, aby sposobem zagrania nie stworzyć zagrożenia dla bezpieczeństwa bramkarza.

58. Jeżeli bramkarz kontroluje piłkę, może on w obrębie własnego pola karnego wykonać dowolną ilość kroków niosąc piłkę, kozłując lub odbijając ją, a następnie musi przed upływem 6 sekund pozbyć się piłki, która nie może być już przez niego zagrywana rękami, jeżeli nie zostanie dotknięta lub zagrana przez zawodnika drużyny przeciwnej. Jeżeli bramkarz przed upływem 6 sekund pozbył się piłki z rąk, może ją zagrywać w obrębie własnego pola karnego

nogą, może ją także zagrywać z własnymi zawodnikami nogami, lecz nie może jej ponownie dotknąć rękami, jeżeli nie zostanie ona zagrana lub dotknięta przez zawodnika drużyny przeciwnej.

59. Bramkarz może chwycić piłkę w ręce podaną przez własnego zawodnika w sytuacjach, gdy:

- piłka została zagrana przez zawodnika głową, piersią, kolanem, udem lub inną częścią ciała od kolan wzwyż, z wyjątkiem rąk - uwzględniając przy tym warunki podane w Rozstrzygnięciu 4 IFA BOARD do Artykułu 12,
- mimo zagrania piłki przez zawodnika nogą nastąpiła niezamierzona przez niego nierozmyślna zmiana kierunku lotu piłki, która znalazła się przez to blisko bramkarza i ten chwycił ją rękami (np. tzw. kiks współpartnera bramkarza lub odbicie się piłki od przeciwnika).

60. W sytuacjach zagrania piłki nogą - nie w kierunku własnego bramkarza - po których następuje niezamierzona zmiana kierunku lotu piłki (nierozmyślna zmiana kierunku lotu piłki np. odbicie się piłki od sędziego, przeciwnika lub po tzw. kiksie współpartnera bramkarza) i piłkę następnie chwytą bramkarz rękami, sędzia nie ma podstaw do interwencji

Zagranie piłki nogą do bramkarza

61. Dotknięcie ręką przez bramkarza piłki przystopowanej nogą przez współpartnera traktuje się jako dotknięcie piłki przez bramkarza po rozmyślnym kopnięciu jej do niego przez współpartnera.

62. W sytuacjach, w których piłka rozmyślnie jest kopnięta przez zawodnika w kierunku z dala od własnego bramkarza (np. obok bramki) lecz - zdaniem sędziego - z intencją, aby bramkarz mógł przejąć tę piłkę, należy przyjąć, że jest to rozmyślne zagranie do własnego bramkarza i jeśli bramkarz dotknie piłki lub chwyci ją w ręce, należy zarządzić rzut wolny pośredni przez drużynę przeciwną z miejsca dotknięcia piłki ręką przez bramkarza.

63. Bramkarz narusza przepisy gry również, jeżeli piłkę zagrana do niego nogą przez współpartnera dotyka ręką po początkowym dotknięciu jej inną częścią ciała.

64. Zagranie piłki nogą do współpartnera w taki sposób,

- aby mógł on następnie zagrać do bramkarza tak, aby bramkarz zagrał ją ręką, nie stanowi naruszenia przepisów gry.

Marnowanie czasu gry

65. Bramkarz, który rozmyślnie leży na piłce dłużej niż jest to konieczne marnuje czas gry. Nie dotyczy to sytuacji, w których przeciwnicy utrudniają leżącemu z piłką bramkarzowi powstanie i zwolnienie piłki z rąk.

66. Bramkarz, który utrzymuje kontrolę ręką nad piłką dłużej niż 5 - 6 sekund, zostanie ostrzeżony przez sędziego za marnowanie czasu gry, a drużynie przeciwnej zostanie przyznany rzut wolny pośredni.

67. Marnowanie czasu gry ma również miejsce, gdy zawodnik z pola:

- wykonuje rzut wolny z niewłaściwego miejsca w celu zmuszenia sędziego do zarządzenia powtórzenia rzutu,
- sprawia wrażenie przygotowującego się do wrzutu, lecz zostawia nagle piłkę współpartnerowi dla wykonania tego wrzutu,
- zwleka z opuszczeniem pola gry, gdy zostaje wymieniony przez zawodnika rezerwowego,
- przesadnie zwleka z wykonaniem wrzutu lub rzutu wolnego,
- nie, zachowuje e wymaganej przepisami gry pozycji przy rozpoczęciu gry,
- przesadnie celebruje zdobycie bramki.

Przewinienia poza polem gry

68. Jeżeli sędzia przerwał grę za przewinienie zawodnika poza polem gry, to wznowienie gry nastąpi rzutem sędziowskim w miejscu, w którym znajdowała się piłka w momencie przerwania gry.

Niewłaściwe zachowania karane napomnieniem (żółta kartka)

Niesportowe zachowanie

69. Zawodnik zachowuje się niesportowo, jeżeli swoim postępowaniem na polu gry notorycznie narusza przepisy gry, podważa autorytet i godność sędziów, obraża zawodników drużyny przeciwnej i własnej, zachowuje się prowokacyjnie w stosunku do publiczności oraz działaczy powodując tym rozdrażnienie i utrudnienie prawidłowego przebiegu gry.

70. Za niesportowe zachowanie w czasie zawodów zawodnik musi być ukarany przez sędziego napomnieniem (żółta kartka): Jeżeli w celu udzielenia napomnienia gra została przerwana, a nie było przy tym cięższego przewinienia, sędzia zarządzi rzut wolny pośredni, który wykona drużyna przeciwna z miejsca przewinienia. Jeżeli sędzia zastosował korzyść i gry nie przerwał to napomnienia (żółta kartka) musi udzielić winnemu zawodnikowi w czasie najbliższej przerwy w grze.

71. Za niesportowe zachowanie należy między innymi uznać:

- wszelkie próby oszukania sędziów,
- zdobycie bramki ręką na drużynie przeciwnej,
- aktorstwo i symulowanie kontuzji a także wyolbrzymianie jej skutków w celu wprowadzenia w błąd sędziego,
- zamianę funkcji bramkarza z zawodnikiem z pola bez zgody sędziego,
- odmowę wykonania wznowienia gry,
- odmowę obrony bramki przy rzucie karnym,
- gra na czas,
- powtórne rozmyślne wykonanie wznowienia gry w sposób nieprawidłowy,
- spożywanie płynów w czasie gry,
- rzucenie jakiegokolwiek przedmiotu w kierunku piłki,
- wsparcie się na współpartnerze dla odbicia piłki głową,
- rozmyślne uszkodzenie piłki, bramki lub chorągiewki,

- używanie przez zawodników wulgarnych słów, które nie są skierowane do konkretnej osoby, tylko stanowią przerywniki w wypowiedzi,
- słowne lub czynne demonstrowanie niezadowolenia z rozstrzygnięć sędziego,
- usiłowanie wprowadzenia z błęd sędziego lub sędziego asystenta oraz oszukanie przeciwników poprzez zdobycie bramki ręką,
- rozmyślne przekroczenie linii bocznej lub "brankowej w celu wprowadzenia w błąd sędziego przy ocenie spalonego,
- odkopywanie piłki lub odnoszenie jej w rękach od miejsca przewinienia - po podyktowaniu przez sędziego rzutu wolnego dla drużyny przeciwnej,
- zagrywanie piłki po sygnale gwizdkiem sędziego przerywającym grę,
- powstrzymanie się od zamiaru kopnięcia lub uderzenia przeciwnika lub współpartnera,
- zdejmowanie koszulki i wymachiwanie nią a także wspinanie się na ogrodzenie, po zdobyciu bramki,
- opuszczenie przez zawodnika pola gry oraz bieganie wokół niego - jako formy okazania radości po zdobyciu bramki
- jeśli mimo wezwania sędziego, natychmiast nie powróci na pole gry.

72. Jeżeli zawodnik wejdzie lub powróci na pole gry w celu włączenia się lub ponownego dołączenia się do swojej drużyny po rozpoczęciu gry lub opuści je podczas gry (z wyjątkiem przypadkowego opuszczenia pola gry) nie uzyskawszy na to uprzedniej zgody sędziego, musi być napomniany - zobaczy żółtą kartkę. Jeżeli sędzia przerwie grę w celu udzielenia napomnienia (żółta kartka), należy ją wznowić rzutem wolnym pośrednim, wykonanym przez zawodnika drużyny przeciwnej z miejsca, gdzie znajdowała się piłka w momencie przerwania gry.

73. Zawodnik, który obowiązany jest zgłosić sędziemu swoje wejście lub powrót do drużyny po rozpoczęciu zawodów, powinien spoza linii bocznej zwrócić na siebie uwagę sędziego i czekać aż ten odpowiednim gestem zezwoli mu wejść na pole gry. Sędzia nie musi przy tym czekać na przerwę w grze, gdyż tylko jemu przysługuje prawo ustalenia momentu, w którym gestem wyraża swoją zgodę (przepis ten nie ma zastosowania w przypadkach przewidzianych w Artykule 4).

Udzielanie kar indywidualnych

74. Sędzia udziela zawodnikom kar indywidualnych: - napomnienia - żółta kartka,

- wykluczenia z gry - czerwona kartka,

75. Jeżeli sędzia ma udzielić zawodnikowi kary indywidualnej, winien wezwać go do siebie, zapisać imię, nazwisko, numer karnego zawodnika oraz rodzaj przewinienia i okazać mu właściwy kolor kartki w wyprostowanej i uniesionej do góry ręce. Z postępowania sędziego musi jednoznacznie wynikać/który zawodnik został ukarany. Sędzia może wskazać drugą ręką na osobę ukaranego zawodnika - jednoznacznie go ustalając. W przypadku, gdy znajduje się on w grupie zawodników, sędzia winien odejść kilka kroków od tej grupy, wezwać zawodnika i dopiero wtedy pokazać mu kartkę żółtą lub czerwoną w zależności od rodzaju przewinienia.

76. Udzielenie napomnienia następuje poprzez okazanie winnemu zawodnikowi żółtej kartki.

77. Kara wykluczenia z gry następuje poprzez okazanie winnemu zawodnikowi czerwonej kartki.

78. Treść i duch Artykułu 12 nie zobowiązuje sędziego do natychmiastowego przerwania gry celem zastosowania sankcji karnych. Może on zastosować korzyść, a karę indywidualną udzielić w czasie najbliższej przerwy w grze.

79. Zawodnik, który został wykluczony z gry (czerwona kartka) musi bezzwłocznie opuścić pole gry. W przypadku, gdy zawodnik ten ociąga się lub odmawia opuszczenia pola gry, to sędzia informuje kapitana jego drużyny, że zawody zostaną zakończone przed upływem ustalonego czasu gry, jeżeli zawodnik ten w ciągu dwóch minut nie opuści pola gry. Wykluczony zawodnik nie może zajmować miejsca na ławce dla zawodników rezerwowych, niezależnie od ubioru w jakim znajduje się.

80. Jeżeli sędzia ma udzielić zawodnikowi napomnienia (żółta kartka), lecz zanim zdąży to uczynić, zawodnik ten popełnia następne wykroczenie karane indywidualnie napomnieniem (żółta kartka), to zawodnik ten zostanie wykluczony z gry - zobaczy czerwoną kartkę, ale przedtem trzeba mu pokazać żółtą kartkę.

81. Jeżeli zawodnik już wcześniej ukarany napomnieniem (żółta kartka) ma zostać wykluczony z gry (czerwona kartka) w następstwie ukarania go drugim napomnieniem (żółta kartka), to sędzia musi pokazać mu najpierw żółtą kartkę i bezpośrednio po tym czerwoną kartkę tak, aby było oczywiste, że zawodnik został wykluczony za drugie przewinienie podlegające napomnieniu (żółta kartka), a nie za przewinienie karane natychmiastowym wykluczeniem z gry (czerwona kartka).

82. Po wykluczeniu zawodnika z gry (czerwona kartka) wznowienie gry następuje po opuszczeniu pola gry przez ukaranego zawodnika.

83. Zawodnikowi, który w czasie przerwy w grze popełnia przewinienie karane indywidualnie sędzia musi udzielić stosowną karę przed ponownym wznowieniem gry.

84. Jeżeli sędzia przerwał grę i przystąpił do czynności związanych z ukaraniem indywidualnym zawodnika, to grę można wznowić po zakończeniu tych czynności.

85. Po zakończeniu czynności związanych z nałożeniem kary indywidualnej zawodnicy wznowiają grę na sygnał gwizdka sędziego.

86. Jeżeli sędzia zakończył sygnałem gwizdka zawody, a po tym fakcie zawodnik dopuścił się naruszenia przepisów gry podlegających karze napomnienia (żółta kartka) lub wykluczenia (czerwona kartka), to kartki zawodnikowi nie pokazuje, tylko informuje zawodnika i kapitana jego drużyny o nałożonej karze. Natomiast, jeżeli przewinienie ma miejsce na polu gry lub w części obiektu widocznej dla kibiców po zakończeniu gwizdkiem pierwszej połowy zawodów (jednej z części zawodów), to sędzia powinien pokazać zawodnikowi żółtą lub czerwoną kartkę. Kary indywidualne na zawodach drużyn młodzieżowych

87. Na zawodach drużyn młodzieżowych nie przewiduje się udzielania zawodnikom kary napomnienia (żółta kartka). Zawodnik, który popełnia przewinienie karane napomnieniem (żółta kartka), na zawodach drużyn młodzieżowych otrzymuje karę wychowawczą w postaci czasowego wykluczenia z gry na 3, 5 lub 10 minut, w zależności od ciężaru przewinienia.

88. Zawodnik, który został ukarany czasowym wykluczeniem z gry, nie może być w czasie odbywania kary zastąpiony innym zawodnikiem.

89. Podczas odbywania kary czasowego wykluczenia z gry zawodnik ma obowiązek oczekiwania w pozycji stojącej poza polem gry na wysokości linii środkowej w odległości minimum 3 metrów od linii bocznej.

ARTYKUŁ 13

RZUTY WOLNE

Rodzaje rzutów wolnych

Rzutami wolnymi są zarówno rzuty bezpośrednie, jak i pośrednie.

Przy wykonywaniu rzutu wolnego piłka musi nieruchomo leżeć w momencie wykonania rzutu, a po wykonaniu rzutu zawodnikowi, który go wykonał, nie wolno jej powtórnie dotknąć, chyba że została ona dotknięta przez innego zawodnika.

Rzut wolny bezpośredni

- Jeżeli z rzutu wolnego bezpośredniego kopnięta piłka bezpośrednio wpadła do bramki przeciwnika - bramka jest uznana
- Jeżeli z rzutu wolnego bezpośredniego kopnięta piłka bezpośrednio wpadła do bramki własnej drużyny - zarządza się rzut z rogu dla drużyny przeciwnej

Rzut wolny pośredni

Sygnalizacja

Sędzia wskazuje rzut wolny pośredni unosząc swoje ramię nad głowę. Utrzymuje on ramię w tej pozycji, aż do czasu, gdy po wykonanym rzucie piłka została dotknięta przez innego zawodnika lub wyszła z gry.

Zdobycie bramki

Bramka może być zdobyta jedynie, gdy będąca w grze piłka przed wpadnięciem do bramki dotknie innego zawodnika.

- Jeżeli z rzutu wolnego pośredniego kopnięta piłka wpadnie bezpośrednio do bramki przeciwnika - zarządza się rzut od bramki
- Jeżeli z rzutu wolnego pośredniego kopnięta piłka wpadła bezpośrednio do bramki własnej drużyny - zarządza się rzut z rogu

Miejsce wykonania rzutu wolnego

Rzut wolny z pola karnego

Rzut wolny bezpośredni dla drużyny broniącej:

- wszyscy przeciwnicy pozostają w odległości co najmniej 9,15 m od piłki
- wszyscy przeciwnicy pozostają poza polem karnym, z którego wykonywany jest rzut, do czasu wprowadzenia piłki do gry
- piłka została wprowadzona do gry, gdy została kopnięta bezpośrednio poza pole karne w obrębie pola gry
- rzut wolny zarządzone w polu bramkowym może być wykonany z dowolnego punktu tego pola

Rzut wolny pośredni dla drużyny atakującej:

- wszyscy przeciwnicy znajdują się w odległości co najmniej 9,15 m od piłki do czasu wprowadzenia jej do gry, chyba że znajdują się na własnej linii bramkowej pomiędzy słupkami bramkowymi
- piłka została wprowadzona do gry, gdy została kopnięta i poruszyła się
- rzut wolny pośredni zarządzone w polu bramkowym jest wykonany z linii pola bramkowego równoległej do linii bramkowej, w miejscu najbliższym popełnienia przewinienia

Rzut wolny spoza pola karnego

- wszyscy przeciwnicy znajdują się w odległości co najmniej 9,15 m od piłki do czasu wprowadzenia piłki do gry
- piłka została wprowadzona do gry, gdy została kopnięta i poruszyła się
- rzut wolny wykonuje się z miejsca popełnienia przewinienia

Sankcje karne

Jeżeli podczas wykonywania rzutu wolnego, przeciwnik znajduje się bliżej piłki niż wymagana odległość - rzut wolny należy powtórzyć.

Jeżeli rzut wolny wykonywany jest przez drużynę broniącą z jej pola karnego i piłka nie została

kopnięta bezpośrednio do gry - rzut wolny należy powtórzyć.

Rzut wolny wykonywany przez zawodnika innego niż bramkarz

Jeżeli po wprowadzeniu piłki do gry, wykonawca rzutu dotyka piłki powtórnie (ale nie ręką), zanim została ona dotknięta przez innego zawodnika - zarządza się wykonanie rzutu wolnego pośredniego dla drużyny przeciwnej z miejsca przewinienia (o ile nadrzędne przepisy Artykułu 8 nie stanowią inaczej).

Jeżeli po wprowadzeniu piłki do gry, wykonawca rzutu rozmyślnie odtyka piłkę ręką, zanim została ona dotknięta przez innego zawodnika:

- zarządza się rzut wolny bezpośredni dla drużyny przeciwnej, który zostanie wykonany z miejsca przewinienia (o ile nadrzędne przepisy Artykułu 8 nie stanowią inaczej).
- zarządza się rzut karny, jeżeli wykonawca rzutu dokonał przewinienia we własnym polu karnym

Rzut wolny wykonywany przez bramkarza

Jeżeli po wprowadzeniu piłki do gry bramkarz dotyka piłkę powtórnie (ale nie ręką), zanim została dotknięta przez innego zawodnika - zarządza się rzut wolny pośredni dla drużyny przeciwnej, który zostanie wykonany z miejsca przewinienia (o ile nadrzędne przepisy artykułu 8 nie stanowią inaczej).

Jeżeli po wprowadzeniu piłki do gry, bramkarz rozmyślnie dotyka piłkę ręką, zanim została ona dotknięta przez innego zawodnika:

- zarządza się rzut wolny bezpośredni dla drużyny przeciwnej, jeżeli bramkarz dokonał przewinienia poza własnym polem karnym, a rzut wykonany zostanie z miejsca popełnienia przewinienia (o ile nadrzędne przepisy artykułu 8 nie stanowią inaczej)
- zarządza się rzut wolny pośredni dla drużyny przeciwnej, jeżeli bramkarz dokonał przewinienia we własnym polu karnym, a rzut zostanie wykonany z miejsca przewinienia (o ile nadrzędne przepisy artykułu 8 nie stanowią inaczej)

Postanowienia Polskiego Związku Piłki Nożnej

Decyzje i sygnalizacje sędziego

1. Rzuty wolne zarządza się wyłącznie za przewinienia popełnione w czasie, gdy piłka jest w grze.
2. Przyznanie rzutu wolnego sędzia sygnalizuje wyprostowanym ramieniem w kierunku linii bramkowej drużyny, przeciwko której zarządził jego wykonanie. Miejsce wykonania rzutu wolnego
3. Rzuty wolne wykonuje się z miejsca przewinienia bez względu na to, gdzie znajdowała się piłka w momencie przerwania gry, z wyjątkiem przypadków, w których przepisy szczegółowe stanowią inaczej.
4. Tolerancja miejsca wykonania rzutu, określana jako dopuszczalne niewielkie przesunięcie miejsca wykonania rzutu wolnego od miejsca przewinienia może być przez sędziego rozsądnie stosowana w środkowej części pola gry. Im przewinienie ma miejsce bliżej bramki drużyny popełniającej je, tym tolerancja ta musi być mniejsza. Całkowity zakaz jej stosowania obowiązuje w polu karnym i w jego pobliżu.

Sposób wykonania

5. Wykonanie rzutu wolnego nie wymaga sygnału gwizdka sędziego, chyba że sędzia zarządzi inaczej.
6. Zawodnicy drużyny, której przyznano wykonanie rzutu wolnego mogą wykonać go pomimo niezachowania przepisowej odległości od piłki przez zawodników drużyny przeciwnej.
7. Zawodnik, który decyduje się na wykonanie rzutu wolnego z przeciwnikami pozostającymi bliżej niż 9,15 m od piłki, nie może z tego tytułu rościć pretensji, jeżeli kopnięta przez niego piłka trafi do tych zawodników i ci przejmą nad nią kontrolę.
8. Po zarządzeniu rzutu wolnego, sędzia powinien wskazać miejsce przewinienia, aby stworzyć warunki do szybkiego wznowienia gry. Sędzia nie powinien z własnej inicjatywy zarządzać ustawienia muru, ale winien pozwolić, aby piłka została wprowadzona do gry tak szybko, jak to tylko możliwe chyba, że zawodnik drużyny wykonującej rzut wolny domaga się od sędziego wyegzekwowania odległości 9,15 m przeciwników do piłki. Zachowanie zawodników drużyny wykonującej rzut wolny
9. Jeżeli wykonawca rzutu wolnego reklamuje nieprawidłową odległość przeciwników od piłki, sędzia powinien wstrzymać wykonanie rzutu, polecić zawodnikom drużyny przeciwnej odsunąć się na przepisową odległość i dopiero po wykonaniu tego polecenia dać sygnał gwizdkiem na wykonanie rzutu.
10. Jeżeli zawodnik drużyny, która reklamowała nieprawidłową odległość przeciwników od piłki przy wykonywaniu rzutu wolnego, nie czekając na sygnał gwizdkiem sędziego wykonał ten rzut, to: - w przypadku zdobycia bramki sędzia udzieli winnemu zawodnikowi napomnienia (żółta kartka) i nakaże rzut wolny powtórzyć,
  - gdy piłkę odbije bramkarz na rzut z rogu - to sędzia nakaże wznowić grę rzutem z rogu,
  - gdy piłka opuści pole gry poza bramką, to grę winni wznowić przeciwnicy rzutem od bramki lub wrzutem,
  - w pozostałych przypadkach sędzia nakaże wznowić grę rzutem wolnym pośrednim przeciwko drużynie wykonawcy rzutu (z miejsca przewinienia - zagrania piłki). Zachowanie zawodników drużyny nie wykonującej rzutu wolnego
11. Jeżeli po zarządzeniu rzutu wolnego zawodnik drużyny, przeciwko której ten rzut został zarządzony, nie znajduje się w przepisowej odległości od piłki ustawionej do wykonania rzutu oraz: - nie przeszkadza w wykonaniu rzutu - sędzia wezwie go gestem lub słowem do - odsunięcia się na przepisową odległość od piłki - swoją obecnością bądź

postępowaniem przeszkadza w wykonaniu rzutu - zostanie ukarany napomnieniem - zobaczy żółtą kartkę - zawodnik ten opóźnia wykonanie wznowienia gry.

12. Zawodnik, który mimo polecenia sędziego nakazującego odsunięcie się na przepisową odległość od piłki, nie podporządkuje się temu, musi zostać napomniany (żółta kartka). Po udzieleniu napomnienia pierwszemu zawodnikowi, jeśli sędzia uzna za konieczne, powinien ostrzec kapitana drużyny, że każdy następny zawodnik popełniający takie przewinienie, zostanie wykluczony z gry (czerwona kartka) bez uprzedniego napomnienia (żółta kartka).

13. Jeżeli na interwencję wykonawcy rzutu wolnego sędzia ustawił mur i dał sygnał gwizdkiem na wykonanie tego rzutu to, jeżeli przed wprowadzeniem piłki do gry, z muru wyskoczy zawodnik drużyny broniącej, a piłka z wykonywanego rzutu wpadnie do bramki, to sędzia taką bramkę uzna za zdobytą zgodnie z przepisami gry, natomiast we wszystkich innych sytuacjach, gdy piłka wyjdzie poza linię bramkową, pozostanie w grze itp., nakaże powtórzenie rzutu wolnego, udzielając wcześniej napomnienia (żółtą kartkę) winnemu zawodnikowi.

14. Jeżeli miejsce wykonywania rzutu wolnego pośredniego znajduje się w mniejszej odległości niż 9,15 m od linii bramkowej drużyny broniącej, zawodnicy tej drużyny mogą zająć miejsca na własnej linii bramkowej między słupkami bramkowymi.

ARTYKUŁ 14

RZUT KARNY

Rzut karny zarządza się przeciwko drużynie, której zawodnik we własnym polu karnym i w czasie gdy piłka jest w grze, popełnia jedno z dziesięciu przewinień, dla których zarządza się rzut wolny bezpośredni.

Z rzutu karnego bramka może być zdobyta bezpośrednio.

Dla wykonania rzutu karnego zarządzonego na końcu każdej części zawodów lub części dogrywki należy przedłużyć czas gry tej części o czas niezbędny dla rozstrzygnięcia rzutu.

Ustawienie piłki i pozycje zawodników

Piłka - zostaje umieszczona na punkcie karnym

Zawodnik wykonujący rzut karny - jest właściwie zidentyfikowany

Bramkarz broniący rzutu - pozostaje na własnej linii bramkowej pomiędzy słupkami bramkowymi, zwrócony twarzą do wykonawcy rzutu, do czasu kopnięcia piłki

Zawodnicy inni niż wykonawca rzutu zajmują miejsca:

- na polu gry
- na zewnątrz pola karnego
- za punktem karnym
- w odległości co najmniej 9,15 od punktu karnego

Sędzia

- nie daje sygnału na wykonanie rzutu karnego, dopóki zawodnicy nie zajęli pozycji określonych przepisami gry
- decyduje, kiedy rzut karny został rozstrzygnięty

Wykonanie

- wykonawca rzutu karnego kopie piłkę do przodu
- wykonawca nie dotyka piłki po raz drugi, zanim nie została ona dotknięta przez innego zawodnika
- piłka została wprowadzona do gry, gdy została kopnięta i poruszyła się do przodu

Podczas wykonywania rzutu karnego w normalnym czasie gry lub w czasie przedłużonym na jego wykonanie, lub powtórzenie, bramka musi być uznana, jeżeli piłka przed przejściem pomiędzy słupkami bramkowymi i poprzeczką - dotknie jednego lub obu słupków, poprzeczki lub bramkarza, a także zaistnieją łącznie jakiegokolwiek z tych możliwości.

Sankcje karne

Jeżeli sędzia daje sygnał na wykonanie rzutu karnego i zanim piłka jest w grze, ma miejsce jedna z następujących sytuacji:

Zawodnik wykonujący rzut karny narusza przepisy gry Artykułu 14:

- sędzia pozwala na wykonanie rzutu
- jeżeli piłka wpadnie do bramki, bramkę uznaje się
- jeżeli piłka nie wpadnie do bramki, rzutu nie powtarza się

Bramkarz narusza przepisy gry:

- sędzia pozwala na wykonanie rzutu
- jeżeli piłka wpadnie do bramki, bramkę uznaje się
- jeżeli piłka nie wpadnie do bramki, rzut powtarza się

Współpartner wykonawcy rzutu wchodzi w pole karne, zbliża się na odległość mniejszą niż 9,15 od punktu karnego lub nie znajduje się w odległości większej niż 11 od linii bramkowej:

- sędzia zezwala na wykonanie rzutu
- jeżeli piłka wpada do bramki, rzut powtarza się
- jeżeli piłka nie wpada do bramki, rzutu nie powtarza się

- jeżeli piłka odbija się od bramkarza, poprzeczki, lub słupka bramkowego i jest dotknięta przez tego zawodnika, sędzia przerywa grę i nakazuje drużynie przeciwnej wznowić ją rzutem wolnym pośrednim z miejsca przewinienia (o ile nadrzędne przepisy Artykułu 8 nie stanowią inaczej).

Współpartner bramkarza broniącego rzut karny wchodzi w pole karne, zbliża się na odległość mniejszą niż 9,15 m od piłki, lub nie znajduje się w odległości większej niż 11 m od linii bramkowej:

- sędzia zezwala na wykonanie rzutu
- jeżeli piłka wpada do bramki, bramkę uznaje się
- jeżeli piłka nie wpada do bramki, rzut powtarza się

Zawodnicy obu drużyn naruszają przepisy gry

- rzut powtarza się

Jeżeli po wykonaniu rzutu karnego:

Wykonawca rzutu dotyka piłkę po raz drugi (ale nie ręką), zanim została ona dotknięta przez innego zawodnika - zarządza się rzut wolny pośredni dla drużyny przeciwnej, a rzut wykonuje się z miejsca popełnienia przewinienia (o ile nadrzędne przepisy Artykułu 8 nie stanowią inaczej).

Wykonawca rzutu rozmyślnie dotyka piłkę ręką, zanim została ona dotknięta przez innego zawodnika - zarządza się rzut wolny bezpośredni dla drużyny przeciwnej, a rzut wykonuje się z miejsca popełnienia przewinienia (o ile nadrzędne przepisy Artykułu 8 nie stanowią inaczej).

Jeżeli piłka została dotknięta przez **działanie z zewnątrz**, kiedy poruszała się do przodu to w tedu rzut karny należy powtórzyć.

Piłka po odbiciu się w pole gry od bramkarza, poprzeczki, lub słupka bramkowego została dotknięta przez **działanie z zewnątrz**:

- sędzia przerywa grę
- gra jest wznowiona rzutem sędziowskim w miejscu dotknięcia piłki przez działanie z zewnątrz (o ile nadrzędne przepisy Artykułu 8 nie stanowią inaczej)

Postanowienia Polskiego Związku Piłki Nożnej

Zawodnik wykonujący rzut karny

1. Kapitan drużyny, której przyznano wykonanie rzutu karnego zobowiązany jest przed jego wykonaniem poinformować sędziego, który z zawodników wykona rzut karny. Zawodnik ten ma zwrócić na siebie uwagę tak, aby sędzia i bramkarz wiedzieli kto jest wykonawcą rzutu.
2. Jeżeli wykonawca rzutu karnego nie zagra piłki do przodu lub wykona rzut karny przed sygnałem gwizdka sędziego, to za pierwszym razem sędzia zwróci mu uwagę, za drugim - udzieli napomnienia (żółta kartka) a za trzecim - wykluczy z gry (czerwona kartka) i poleci wykonanie rzutu innemu zawodnikowi wyznaczonemu przez kapitana drużyny.
3. Jeżeli sędzia zarządził powtórne wykonanie rzutu karnego, to nie jest konieczne, aby wznowienia gry dokonał ten sam zawodnik.
4. Wykonanie rzutu karnego przez dwóch zawodników tej samej drużyny jest dozwolone, o ile sposób tego wykonania nie koliduje z zasadami określonymi w mniejszym artykule.
5. Wykonawca rzutu karnego musi wykonać go w sposób ciągły. Niedozwolone jest, aby tuż przed piłką zatrzymał się, zamierzając wprowadzić w błąd bramkarza.
6. Jeżeli po sygnale na wykonanie rzutu karnego, wykonawca zawinił niesportowym zachowaniem, a także, gdy rzut ten wykonał inny niż zgłoszony zawodnik, a z wykonanego rzutu karnego piłka: - opuściła pole gry przez linię bramkową (poza bramką), to sędzia nakaże wznowić grę rzutem od bramki,
  - została chwycona w ręce przez bramkarza, to gra będzie kontynuowana,
  - została przez bramkarza wybita poza własną linię bramkową, to sędzia nakaże wznowić grę rzutem z rogu,
  - odbita przez bramkarza, od słupka lub poprzeczki pozostanie w grze, to sędzia przerywa grę i nakazuje drużynie przeciwnej wznowić ją rzutem wolnym pośrednim z miejsca przewinienia. We wszystkich wyżej wymienionych przypadkach, winny zawodnik zostanie ukarany napomnieniem (żółta kartka) po przerwaniu gry przez sędziego, a w przypadku kontynuowania gry napomnienie otrzyma w czasie najbliższej przerwy w grze. Obrona rzutu karnego
7. Sędzia nie może dać sygnału gwizdkiem na wykonanie rzutu karnego, dopóki na linii bramkowej - między słupkami bramkowymi - nie znajduje się bramkarz. Wykonanie rzutu karnego do pustej bramki jest niedozwolone.
8. Bramkarz może poruszać się na linii bramkowej, ale nie może opuszczać jej do czasu zagrania piłki.
9. Dla obrony rzutu karnego bramkarz może zamienić się funkcją z zawodnikiem z pola gry. Jeżeli po wykonaniu rzutu karnego gra nie będzie kontynuowana, to zawodnicy ci nie muszą zmieniać swoich ubiorów.
10. Bramkarz, który odmawia obrony rzutu karnego zachowuje się niesportowo i zostanie ukarany napomnieniem (żółtą kartką), a w przypadku ponownej odmowy - wykluczeniem z gry (czerwoną kartką). Jeżeli następny zawodnik wyznaczony przez kapitana drużyny odmawia obrony rzutu karnego, to sędzia zakończy zawody.

Rozstrzygnięcie rzutu karnego

11. Jeżeli sędzia da mimowolny sygnał gwizdkiem zanim znane jest rozstrzygnięcie rzutu karnego - rzut karny musi być powtórzony.

12. Jeżeli piłka po prawidłowo wykonanym rzucie karnym pęknie zanim znane jest rozstrzygnięcie rzutu karnego, to sędzia zarządza "dostarczenie zdatnej do gry piłki, a następnie wznawia grę rzutem sędziowskim w miejscu, w którym piłka utraciła cechy określone przepisami gry. Jeżeli rzut karny był wykonywany w przedłużonym czasie gry dla jego wykonania, to gra kończy się w momencie pęknięcia piłki.

13. Jeżeli po sygnale na wykonanie rzutu karnego, ale zanim piłka była w grze, współpartner wykonawcy rzutu wszedł na pole karne, zbliżył się na odległość mniejszą niż 9,15 m od punktu karnego lub nie znajduje się w odległości większej niż 11 m od linii bramkowej, a z wykonanego rzutu karnego piłka: - opuściła pole gry przez linię bramkową (poza bramkę), to sędzia nakaze wznówić grę rzutem od bramki,

- została chwyciona w ręce przez bramkarza, to gra będzie kontynuowana,

- została przez bramkarza wybita poza własną linię bramkową, to sędzia nakaze wznówić grę rzutem z rogu,

- odbita przez bramkarza, od słupka lub poprzeczki pozostała w grze i: - przejął ją współpartner wykonawcy rzutu, który wszedł w pole karne przed zagranie piłki, to sędzia przerywa grę i nakazuje drużynie przeciwnej wznówić ją rzutem wolnym pośrednim z miejsca przewinienia,

- przejął ją inny współpartner wykonawcy rzutu - gra będzie kontynuowana. Zawodnicy, którzy wejdą na pole karne zanim piłka zostanie zagrana nie muszą być napominani (żółta kartka).

Szczególne sytuacje

14. Jeżeli podczas wykonywania rzutu karnego piłka została wprowadzona do gry, ale zanim wiadomy stał się jego wynik, nastąpiła awaria oświetlenia, to po usunięciu jej, rzut karny musi być powtórzony.

15. Jeżeli sędzia przedłuża czas gry tylko na wykonanie rzutu karnego zarządzonego w ustalonym czasie gry, to musi o tym powiadomić kapitanów drużyn.

16. Jeżeli rzut karny został zarządzony w czasie, kiedy po jego wykonaniu gra nie będzie już wznowiona, rzut karny musi być wykonany nawet wtedy, gdy na polu gry nie ma pełnych składów drużyn.

Zarządzenie rzutu karnego

17. Zarządzenie rzutu karnego sędzia sygnalizuje zdecydowanie wskazując wyprostowanym ramieniem na punkt karny, z którego ma być wykonany.

18. Piłka musi być umieszczona nieruchomo w punkcie karnym, bez względu na stan nawierzchni pola gry w tym miejscu. Rzut karny może być wykonany tylko na sygnał gwizdkiem sędziego.

Naruszenia Artykułu 14

19. Sędzia powinien napominać (żółta karta) zawodników, którzy przy wykonywaniu rzutu karnego, w sposób uporczywy naruszają wymogi Artykułu 14.

ARTYKUŁ 15

WRZUT

Wrzut jest sposobem wznowienia gry.

Bezpośrednio z wrzutu bramka nie może zostać zdobyta.

Wrzyt przyznaje się:

- kiedy piłka całym obwodem przejdzie linię boczną zarówno po ziemi (podłożu) jak i w powietrzu
- z miejsca, gdzie piłka przeszła linię boczną
- dla drużyny przeciwnej zawodnikowi, który po raz ostatni dotknął piłki

Wykonanie

W momencie wykonania wrzutu piłki, wrzucający:

- zwrócony jest twarzą do pola gry
- ma część każdej stopy na linii bocznej albo na ziemi (podłożu) poza linię boczną
- używa obydwu rąk
- wrzuca piłkę zza i nad głową

Wrzucający nie może dotknąć piłki po raz drugi, z nim nie została dotknięta przez innego zawodnika.

Piłka jest w grze natychmiast, gdy znajdzie się w polu gry.

Sankcje karne

Wrzut wykonany przez zawodnika innego niż bramkarz

Jeżeli po wprowadzeniu piłki do gry, wrzucający dotknie piłki powtórnie (ale nie ręką), zanim została dotknięta przez innego zawodnika - zarządza się rzut wolny pośredni dla drużyny przeciwnej, a rzut ten zostanie wykonany z miejsca popełnienia przewinienia (o ile nadrzędne przepisy Artykułu 8 nie stanowią inaczej).

Jeżeli po wprowadzeniu piłki do gry, wrzucający rozmyślnie dotyka piłkę ręką, zanim została ona dotknięta przez innego zawodnika:

- zarządza się rzut wolny bezpośredni dla drużyny przeciwnej, a rzut ten zostanie wykonany z miejsca popełnienia przewinienia (o ile nadrzędne przepisy Artykułu 8 nie stanowią inaczej)
- zarządza się rzut karny, jeżeli popełnił przewinienie we własnym polu karnym

Wrzut wykonany przez bramkarza

Jeżeli po wprowadzeniu piłki do gry, bramkarz dotknie piłki powtórnie (ale nie ręką), zanim została dotknięta przez innego zawodnika - zarządza się rzut wolny pośredni dla drużyny przeciwnej, a rzut ten zostanie wykonany z miejsca popełnienia przewinienia (o ile nadrzędne przepisy Artykułu 8 nie stanowią inaczej).

Jeżeli po wprowadzeniu piłki do gry, bramkarz rozmyślnie dotyka piłkę ręką, zanim została ona dotknięta przez innego zawodnika:

- zarządza się rzut wolny bezpośredni dla drużyny przeciwnej, jeżeli przewinienie zostało popełnione poza polem karnym bramkarza, a rzut ten zostanie wykonany z miejsca popełnienia przewinienia (o ile nadrzędne przepisy Artykułu 8 nie stanowią inaczej)
- zarządza się rzut wolny pośredni jeżeli przewinienie zostało popełnione w polu karnym bramkarza, a rzut ten zostanie wykonany z miejsca popełnienia przewinienia (o ile nadrzędne przepisy Artykułu 8 nie stanowią inaczej)

Jeżeli zawodnik drużyny przeciwnej nieprzepisowo rozprasza uwagę lub przeszkadza wrzucającemu - winien być napomniany za niesportowe zachowanie i zobaczyć żółtą kartkę

Za każde inne naruszenie przepisów gryz tego artykułu - rzut winien być wykonany przez zawodnika przeciwnej drużyny.

Postanowienia Polskiego Związku Piłki Nożnej

Wprowadzenie piłki do gry

1. Wrzut wykonywany z jakiegokolwiek innego miejsca niż to, w którym piłka przeszła linię boczną pola gry, musi być uznany jako wrzut wykonywany niewłaściwie. W przypadku zaistnienia takiej sytuacji, sędzia nakaze wykonać wrzut drużynie przeciwnej.

2. Świadome uderzenie piłką o ziemię przed wykonaniem wrzutu, nie jest zabronione. Zawodnik nie narusza również przepisów gry, gdy przed wykonaniem wrzutu, piłka przypadkowo wypadnie mu z rąk.
3. Wykonanie wrzutu z rozbiegu nie jest zakazane pod warunkiem, że w momencie wrzutu wykonawca nie oderwie stóp od ziemi i wykona go z odległości nie większej niż 1 m od linii bocznej w miejscu, gdzie piłka uprzednio opuściła pole gry.
4. Nadanie piłce kierunku lotu jedną ręką a wrzucenie jej na pole gry drugą, narusza przepisy gry. W takiej sytuacji wrzut zostanie przyznany drużynie przeciwnej.
5. Jeżeli z prawidłowo wykonanego wrzutu piłka spadnie na linię boczną a następnie potoczy się w głąb pola gry - wprowadzenie piłki do gry należy uznać za prawidłowe natomiast, gdy piłka dotknie ziemi przed linią boczną, a następnie wtoczy się na pole gry, to piłka nie została prawidłowo wprowadzona do gry i wrzut musi być powtórzony przez zawodnika tej samej drużyny.
6. Jeżeli z prawidłowo wykonanego wrzutu piłka wpadnie bezpośrednio do bramki lub przekroczy linię bramkową drużyny wykonawcy wrzutu, to grę należy wznowić rzutem z rogu. Jeżeli natomiast wpadnie bezpośrednio do bramki drużyny przeciwnej lub przekroczy ich linię bramkową, grę należy wznowić rzutem od bramki.
7. Jeżeli po prawidłowo wykonanym wrzucie piłka odbije się od sędziego znajdującego się na polu gry lub od podłoża i wyjdzie poza linię boczną - ponowny wrzut wykona drużyna przeciwna.
8. Wykonawca wrzutu nie popełnia przewinienia, jeżeli w celu uzyskania prawa do ponownego zagrania piłką, rzuci nią w zawodnika przeciwnej lub własnej drużyny z zastrzeżeniem, że sposób takiego wrzutu nie naruszy przepisów Artykułu 12.

Zawodnicy drużyny nie wykonującej wrzutu

9. Podczas wykonywania wrzutu, zawodnicy drużyny przeciwnej nie muszą znajdować się w odległości 9,15 m od wrzucającego, powinni jednak zajmować takie miejsca na polu gry/aby zawodnik wykonujący wrzut mógł swobodnie wprowadzić piłkę do gry.

Zadania i wskazania sędziów

10. Przyznanie drużynie prawa do wznowienia gry wrzutem sędzia wskazuje wyciągając ramię w kierunku linii bramkowej drużyny nie wykonującej wrzutu.
11. Sędzia asystent sygnalizuje przyznanie drużynie prawa do wznowienia gry wrzutem, wskazując chorągiewką kierunek linii bramkowej drużyny nie wykonującej wrzutu.'
12. Sędzia i sędziowie asystenci zobowiązani są - w miarę swoich możliwości wynikających z zajmowanego miejsca na polu gry - do wskazania miejsca, z którego ma być wykonany wrzut.
13. Przy wrzucie: - sędzia kontroluje ewentualne błędy rąk wrzucającego,
- sędzia asystent kontroluje ewentualne błędy nóg wrzucającego.

ARTYKUŁ 16

RZUT OD BRAMKI

Rzut od bramki jest sposobem wznowienia gry.

Bramka może być zdobyta bezpośrednio z rzutu od bramki, jedynie na drużynie przeciwnej.

Rzut od bramki przyznaje się, gdy piłka całym obwodem, ostatnio dotknięta przez zawodnika drużyny atakującej, przekroczyła linię bramkową, zarówno po ziemi (podłożu) jak i w powietrzu i nie została zdobyta bramka w sposób opisany w Artykule 10.

Wykonanie

- zawodnik drużyny broniącej kopie piłkę ustawioną w dowolnym miejscu na polu bramkowym
- zawodnicy drużyny przeciwnej pozostają poza polem karnym, aż do momentu wprowadzenia piłki do gry
- wykonawca nie zagrywa piłki po raz drugi, zanim dotknie ją inny zawodnik
- piłka została wprowadzona do gry, gdy kopnięto ją bezpośrednio poza pole karne w obrębie pola gry

Sankcje karne

Jeżeli piłka nie została kopnięta bezpośrednio do gry poza pole karne - rzut powtarza się.

Rzut od bramki wykonany przez zawodnika innego niż bramkarz

Jeżeli wprowadzona do gry piłka zostanie dotknięta przez wykonawcę po raz drugi (ale nie ręką), zanim została dotknięta przez innego zawodnika - zarządza się rzut wolny pośredni dla drużyny przeciwnej, a rzut ten ma być wykonany z miejsca popełnienia przewinienia (o ile nadrzędne przepisy Artykułu 8 nie stanowią inaczej).

Jeżeli wprowadzona do gry piłka zostanie rozmyślnie dotknięta ręką przez wykonawcę rzutu, zanim została dotknięta przez innego zawodnika:

- zarządza się rzut wolny bezpośredni dla drużyny przeciwnej, a rzut ten ma być wykonany z miejsca popełnienia przewinienia (o ile nadrzędne przepisy Artykułu 8 nie stanowią inaczej)
- zarządza się rzut karny, gdy przewinienie popełnione zostało w polu karnym wykonawcy rzutu

Rzut od bramki wykonany przez bramkarza

Jeżeli wprowadzona do gry piłka zostanie dotknięta przez bramkarza po raz drugi (ale nie ręką), zanim została dotknięta przez innego zawodnika - zarządza się rzut wolny pośredni dla drużyny przeciwnej, a rzut ten ma być wykonany z miejsca popełnienia przewinienia (o ile nadrzędne przepisy Artykułu 8 nie stanowią inaczej).

Jeżeli wprowadzona przez bramkarza do gry piłka zostanie rozmyślnie dotknięta przez niego ręką, zanim została dotknięta przez innego zawodnika:

- zarządza się rzut wolny bezpośredni dla drużyny przeciwnej, jeżeli przewinienie zostało popełnione na zewnątrz pola karnego bramkarza, a rzut ten ma być wykonany z miejsca popełnienia przewinienia (o ile nadrzędne przepisy Artykułu 8 nie stanowią inaczej)
- zarządza się rzut wolny pośredni dla drużyny przeciwnej, gdy przewinienie popełnione zostało w polu karnym bramkarza, a rzut ten ma być wykonany z miejsca popełnienia przewinienia (o ile nadrzędne przepisy Artykułu 8 nie stanowią inaczej)

Za każde inne naruszenie przepisów tego artykułu - rzut powtarza się.

Postanowienia Polskiego Związku Piłki Nożnej

Wprowadzenie piłki do gry

1. Jeżeli z rzutu od bramki piłka nie przekroczy pola karnego i wpadnie bezpośrednio do bramki wykonawcy rzutu lub też w obrębie pola karnego przekroczy linię bramkową-na zewnątrz słupków bramkowych, rzut musi być powtórzony, ponieważ piłka zanim opuściła pole gry, nie została wprowadzona do gry.

2. Jeżeli z rzutu od bramki piłka przekroczy bezpośrednio własną linię bramkową poza polem karnym, grę należy wznović rzutem z rogu.

Zachowania zawodników drużyny nie wykonującej rzutu od bramki

3. Po zarządzeniu rzutu od bramki, zawodnicy drużyny przeciwnej powinni niezwłocznie opuścić pole karne, aby rzut mógł być wykonany bez straty czasu. Celowe ociąganie się z opuszczeniem pola karnego należy traktować jako niesportowe zachowanie.

Zachowania zawodników drużyny wykonującej rzut od bramki

4. Jeżeli zawodnik drużyny broniącej zaatakuje nieprawidłowo przeciwnika, który w trakcie wykonywania rzutu od bramki przedwcześnie wkroczył na pole karne, sędzia nie może zarządzić rzutu karnego, ponieważ przewinienie nastąpiło, zanim piłka była w grze. Winny zawodnik może być ukarany napomnieniem (żółta kartka) lub wykluczeniem z gry (czerwona kartka) w zależności od rodzaju przewinienia a rzut od bramki należy powtórzyć.

Sygnalizacja sędziego i wskazania sędziów asystentów

5. Rzut od bramki sędzia zarządza, wskazując wyprostowanym ramieniem pole bramkowe, z którego ma być wykonany rzut.

6. Sędzia asystent sygnalizuje rzut od bramki, wskazując wyprostowanym ramieniem z chorągiewką - równoległe do płaszczyzny pola gry - na pole bramkowe, z którego ma być wykonany rzut.

ARTYKUŁ 17

RZUT Z ROGU

Rzut z rogu jest sposobem wznowienia gry.

Bramka może być zdobyta bezpośrednio z rzutu z rogu jedynie na drużynie przeciwnej.

Rzut z rogu przyznaje się gdy piłka, całym obwodem, ostatnio dotknięta przez zawodnika drużyny broniącej, przeszła linię bramkową, zarówno po ziemi (podłożu), jak i w powietrzu i nie została zdobyta bramka w sposób opisany w Artykule 10.

Wykonanie

- piłka jest umieszczona w polu rożnym przy chorągiewce różnej, najbliższej miejsca wyjścia piłki z gry
- chorągiewki różnej nie odchyła się
- zawodnicy drużyny przeciwnej pozostają w odległości co najmniej 9,15 m od piłki, aż do wprowadzenia piłki do gry
- piłka jest kopnięta przez zawodnika drużyny atakującej
- piłka została wprowadzona do gry, gdy została kopnięta i poruszyła się
- wykonawca nie dotknie piłki po raz drugi, zanim dotknie ją inny zawodnik

Sankcje karne

Rzut z rogu wykonany przez zawodnika innego niż bramkarz

Jeżeli wprowadzona do gry piłka zostanie dotknięta przez wykonawcę po raz drugi (ale nie ręką), zanim została dotknięta przez innego zawodnika - zarządza się rzut wolny pośredni dla drużyny przeciwnej, a rzut ten ma być wykonany z miejsca popełnienia przewinienia (o ile nadrzędne przepisy Artykułu 8 nie stanowią inaczej).

Jeżeli po wprowadzeniu piłki do gry zostanie ona rozmyślnie dotknięta ręką przez wykonawcę rzutu, zanim została dotknięta przez innego zawodnika:

- zarządza się rzut wolny bezpośredni dla drużyny przeciwnej, a rzut ten ma być wykonany z miejsca popełnienia przewinienia (o ile nadrzędne przepisy Artykułu 8 nie stanowią inaczej)
- zarządza się rzut karny, gdy przewinienie popełnione zostało w polu karnym wykonawcy rzutu

Rzut z rogu wykonany przez bramkarza

Jeżeli po wprowadzeniu piłki do gry bramkarz dotyka piłkę po raz drugi (ale nie ręką), zanim została dotknięta przez innego zawodnika - zarządza się rzut wolny pośredni dla drużyny przeciwnej, a rzut ten ma być wykonany z miejsca popełnienia przewinienia (o ile nadrzędne przepisy Artykułu 8 nie stanowią inaczej).

Jeżeli po wprowadzeniu piłki do gry bramkarz rozmyślnie dotyka piłkę ręką, zanim została dotknięta przez innego zawodnika:

- zarządza się rzut wolny bezpośredni dla drużyny przeciwnej, jeżeli przewinienie zostało popełnione na zewnątrz pola karnego bramkarza, a rzut ten ma być wykonany z miejsca popełnienia przewinienia (o ile nadrzędne przepisy Artykułu 8 nie stanowią inaczej)
- zarządza się rzut wolny pośredni dla drużyny przeciwnej, gdy przewinienie popełnione zostało w polu karnym bramkarza, a rzut ten ma być wykonany z miejsca popełnienia przewinienia (o ile nadrzędne przepisy Artykułu 8 nie stanowią inaczej)

Za każde inne naruszenie przepisów tego artykułu - rzut z rogu powtarza się.

Postanowienia Polskiego Związku Piłki Nożnej

Miejsce wznowienia gry

1. Sędzia i sędzia asystent sprawdzają po swoich stronach prawidłowe ustawienie piłki w polu rożnym do wykonania rzutu z rogu.
2. Jeżeli z prawidłowo wykonanego rzutu z rogu piłka odbije się od znajdującego się na polu gry sędziego lub słupka bramkowego i zostanie zagrana powtórnie przez wykonawcę rzutu zanim dotknie jej inny zawodnik, sędzia zarządza rzut wolny pośredni, który wykona drużyna przeciwna z miejsca przewinienia.

Zachowanie zawodników drużyny nie wykonującej rzutu z rogu

3. Jeżeli po zarządzeniu rzutu z rogu zawodnicy drużyny, przeciwko której ten rzut został przyznany, nie znajdują się odległości 9,15 m od piłki - sędzia wezwie ich do odsunięcia się na przepisową odległość.

4. Jeżeli po zarządzeniu rzutu z rogu zawodnik drużyny przeciwnej: o zbliża się do piłki na odległość mniejszą niż wymagana przepisami gry, o swoją obecnością bądź postępowaniem przeszkadza w wykonaniu rzutu rożnego, o nie reaguje na wezwanie sędziego do odsunięcia się na wymaganą odległość od piłki, to zostanie ukarany napomnieniem (żółta kartka). Zawodnik ten opóźnia wykonanie wznowienia gry.

Decyzje sędziego i sygnalizacje sędziów asystentów

5. Jeżeli piłka w sposób jednoznaczny opuściła pole gry na rzut z rogu, to sędzia wskazuje wyprostowanym ramieniem na pole rożne, z którego ma być wykonany rzut. W przypadku braku jednoznaczności, sędzia oprócz wymienionych wyżej wskazań ręką, daje również sygnał gwizdkiem.

6. Jeżeli piłka złamie chorągiewkę rożną i wyjdzie poza granice pola gry, a została ostatnio zagrana przez: - zawodnika drużyny broniącej, to grę należy wznowić wrzutem,

- zawodnika drużyny atakującej, to grę należy wznowić rzutem od bramki.

7. Sędzia asystent sygnalizuje rzut z rogu, wskazując chorągiewką na pole rożne.

Wyjście piłki z gry po rzucie z rogu

8. Jeżeli po prawidłowo wykonanym rzucie z rogu, piłka bezpośrednio przejdzie całą swoją powierzchnią w powietrzu lub po ziemi linię bramkową, należy gwizdkiem oznajmić, że wyszła ona z gry, nawet w przypadku ponownego powrotu piłki na pole gry i zarządzić rzut od bramki, ponieważ piłka faktycznie wyszła z gry.

SĘDZIA TECHNICZNY - CZWARTY SĘDZIA

- Może być wyznaczony zgodnie z regulaminami rozgrywek i urzędowo, zastępując jednego z trzech sędziów, który nie jest w stanie kontynuować pełnienia swojej funkcji.
- Przejmuje obowiązki sędziego zawodów lub któregoś z sędziów asystentów (jeżeli ten sędzia asystent przejmuje obowiązki sędziego zawodów), gdy sędzia nie jest w stanie kontynuować swojej funkcji - stosownie do jasnego ustalenia organizatora rozgrywek dokonanego przed ich rozpoczęciem.
- Pomaga w administracyjnych obowiązkach przed, w trakcie i po zakończonych zawodach, w zakresie wymaganym przez sędziego.
- Jest odpowiedzialny za pomoc w przeprowadzaniu wymian zawodników podczas zawodów.
- Kontroluje wymianę piłek, gdzie jest to wymagane. Jeżeli piłka meczowa musi być wymieniona podczas zawodów, dostarcza on inną piłkę na polecenie sędziego, w ten sposób minimalizując stratę czasu.
- Sprawdza ubiór zawodników rezerwowych przed ich wejściem na pole gry. Jeżeli ich ubiór nie spełnia wymogów przepisów gry, informuje o tym sędziego.
- Informuje sędziego o nieodpowiedzialnym zachowaniu jakiegokolwiek osoby przebywającej w strefie technicznej.
- Cały czas ma pomagać sędziemu, Musi on wskazywać sędziemu, kiedy z powodu błędnej identyfikacji niewłaściwy zawodnik zostaje napomniany (żółta kartka) lub kiedy zawodnik nie zostaje wykluczony z gry (czerwona kartka) po tym jak sędzia nałożył na niego drugie napomnienie (żółta kartka) lub kiedy poza widocznością sędziego i sędziów asystentów dochodzi do gwałtownego, agresywnego postępowania zawodnika. Nadal jednak tylko sędzia posiada władzę rozstrzygnięcia we wszystkich zdarzeniach związanych z grą.
- Po zakończonych zawodach czwarty sędzia musi przedłożyć sprawozdanie do właściwych władz, informując o niewłaściwym zachowaniu lub innym incydencie, który wydarzył się poza widocznością sędziego i sędziów asystentów. Czwarty sędzia musi poinformować sędziego i jego asystentów o sporządzonym przez siebie sprawozdaniu.

Na zawodach szczebla centralnego regulamin rozgrywek wymaga udziału sędziego technicznego - czwartego sędziego. Jego wyznaczenie odbywa się według następujących zasad: - w zawodach z udziałem drużyny I ligi - sędzia techniczny - czwarty sędzia winien posiadać uprawnienia do prowadzenia minimum zawodów in ligi i jest wyznaczony-przez Wydział Sędziowski Okręgu (związku piłki nożnej) spośród sędziów z Okręgu (związku piłki nożnej), na terenie którego odbywają się zawody,

- w zawodach z udziałem drużyny II ligi - sędzia techniczny - czwarty sędzia winien posiadać uprawnienia do prowadzenia co najmniej zawodów IV ligi i jest wyznaczony przez Wydział Sędziowski Okręgu (związku piłki nożnej) spośród sędziów, z Okręgu (związku piłki nożnej), na terenie którego odbywają się zawody, Obowiązkiem sędziego technicznego - czwartego sędziego jest zastępowanie każdego z trzech sędziów w przypadku, gdy nie mogą oni spełniać swoich zadań. Musi on być przygotowany do udzielenia pomocy w każdej chwili. Do obowiązków sędziego technicznego - czwartego sędziego należy współdziałać z sędzią przy wykonywaniu przez niego czynności administracyjnych przed, w czasie i po zawodach: Przed zawodami: - Przybycie na miejsce zawodów co najmniej 120 minut przed wyznaczoną godziną ich rozpoczęcia,

- Zgłoszenie się do sędziego zawodów i omówienie z nim zasad współpracy oraz podporządkowanie się ustaleniom wydanym przez sędziego, w tym:

- Przyjęcie od sędziego dokumentów dotyczących zawodów - możliwie szybko po - przybyciu na obiekt, gdzie rozegrane zostaną zawody,

- Dostarczenie w wyznaczonym czasie sprawozdania z zawodów - do wypełnienia najpierw przez drużynę gospodarzy, a potem przez drużynę gości,

- Sprawdzenie, czy sprawozdanie zostało wypełnione prawidłowo oraz sprawdzenie tożsamości zawodników, jeżeli zachodzi taka potrzeba,

- Uczestniczenie w instruktażu przekazywanym sędziom asystentom przez sędziego,

- Nawiązanie kontaktu z obiema drużynami celem przeprowadzenia-, w oznaczonym czasie, wstępnej kontroli ubioru zawodników,

- Kontakt z obsługą medyczną i poinformowanie jej, iż w przypadku kontuzji zawodnika należy oczekiwać przy linii bocznej pola gry na przyzwalający znak sędziego do jej wejścia na pole gry, dla udzielenia pomocy medycznej poszkodowanemu,

- Poinformowanie osób towarzyszących drużynom, zajmujących miejsca na ławkach dla zawodników rezerwowych - osób przebywających w strefie technicznej, o ich obowiązkach i uprawnieniach,

- Sprawdzenie ubioru i wyposażenia zawodników przed ich wejściem na pole gry; jeżeli jakkolwiek część ubioru zawodnika nie odpowiada wymogom przepisów gry, sędzia techniczny - czwarty sędzia winien zwrócić na to uwagę sędziemu asystentowi, a ten z - kolei musi przekazać odpowiednią informację sędziemu,

- Dokonanie, zgodnie z przepisami gry w piłkę nożną, oceny przygotowania pola gry i jego najbliższego otoczenia: ze szczególnym zwróceniem uwagi na sposób oznakowania linii poszczególnych pól: ustawienia chorągiewek, prawidłowości zamocowania siatek bramkowych, umocowania bramek i przygotowania chorągiewek dla sędziów asystentów,
- Sprawdzenie ustawienia stanowiska dla pełnienia swoich obowiązków (stolik i krzesło) - między ławkami dla zawodników rezerwowych oraz kontrola elektronicznych lub manualnych tablic wymiany zawodników,
- Sprawdzenie stanu przygotowania piłek do gry i omówienie współpracy z chłopcami do podawania piłek, W czasie zawodów: - Nadzór nad wymianą zawodników: - Wskazanie trenerom miejsca, gdzie mogą rozgrzewać się zawodnicy rezerwowi - najlepiej za pierwszym sędzią asystentem (z chorągiewką czerwoną), w żadnym wypadku za bramką drużyny przeciwnej,
- Kontrola obydwu ławek dla zawodników rezerwowych wraz ze strefami technicznymi i dopilnowanie, by znajdujące się tam osoby nie powodowały jakichkolwiek zakłóceń,
- Sygnalizowanie dokonywanej wymiany zawodników za pomocą tablic informacyjnych,
- Opieka nad piłkami zapasowymi - na żądanie sędziego winien dostarczyć piłkę rezerwową, gdy wymaga tego sytuacja, tak aby nastąpiła możliwie najmniejsza strata czasu gry,
- Pozostawanie do dyspozycji sędziego i pomoc mu w prowadzeniu zawodów poprzez: - Noszenie kompletnego ubioru sędziowskiego pod dressem,
- Utrzymywanie kontaktu wzrokowego z sędziami w celu udzielenia im pomocy - notowanie wszelkich nałożonych kar indywidualnych (żółte i czerwone kartki) wymiany zawodników oraz ewentualnych przypadków rzucania materiałów pirotechnicznych lub innych przedmiotów (kto i gdzie) na pole gry lub w jego najbliższym otoczeniu,
- Działanie w roli pośrednika w przypadku rozwiązywania problemów, które mogłyby stać się przyczyną przerwania zawodów lub zakończenia ich przed upływem ustalonego czasu gry,
- Nawiązanie kontaktu wzrokowego z sędzią, który na około 2 minuty przed upływem ustalonego czasu gry lub ewentualnych dogrywek, przekazuje za pomocą umówionych gestów czas, jaki zostanie dodany do czasu gry. Sędzia techniczny - czwarty sędzia, tuż przed upływem ustalonego czasu gry połowy zawodów, to jest w 44 minucie i 55 sekundzie, informuje zawodników i publiczność, za pomocą tablicy wymiany zawodników, o ile minut sędzia przedłużył daną część zawodów. Sędzia techniczny - czwarty sędzia unosi oburącz tablicę ponad głowę i pokazuje ją we wszystkich kierunkach (na wprost pola gry i w obu kierunkach pod kątem 450 do pola gry), przytrzymując ją w każdym położeniu przez około 5 sekund,
- Obserwacja zakłóceń porządku i nadzorowanie zachowań osób przebywających na ławce dla zawodników rezerwowych, niedopuszczanie do eskalacji wydarzeń - w przypadku zamieszek na polu gry lub w jego bezpośrednim otoczeniu (przepychania, bijatyki zawodników itp.) - sędzia techniczny - czwarty sędzia nie wchodzi na pole gry,
- Uzgodnienie z sędzią - po pierwszej połowie zawodów oraz po ich zakończeniu - swoich notatek (przed wypełnieniem sprawozdania z zawodów przez sędziego) Po zawodach: - Nadzór nad zejściem zawodników oraz działaczy do szatni, zajmując taką pozycję, aby być świadkiem ewentualnych incydentów. Sędzia techniczny - czwarty sędzia nie wchodzi na pole gry, ale będąc w okolicach strefy technicznej jednej z drużyn,
- Opuszczenie pola gry jako ostatni, mając przed sobą wszystkich zawodników, działaczy i sędziów,
- Złożenie sędziemu pełnego raportu z wydarzeń na polu gry, ustalając z nim ilość i rodzaje kar indywidualnych (napomnienia, wykluczenia z gry), wymiany zawodników i inne istotne zdarzenia. Sędzia techniczny - czwarty sędzia musi także poinformować sędziego o swoich spostrzeżeniach i wydarzeniach, które miały miejsce poza polem widzenia trójki sędziowskiej, a przede wszystkim informuje sędziego o nieodpowiednich zachowaniach jakichkolwiek osób przebywających na ławkach dla zawodników, rezerwowych i w strefie technicznej, sporządzając raport meczowy, który winien przekazać sędziemu.

STREFA TECHNICZNA

Strefa techniczna opisana w Artykule 3 - rozstrzygnięcia International F.A. BOARD nr 2, odnosi się w szczególności do zawodów rozgrywanych na stadionach w wyznaczonym obszarze miejsc siedzących dla obsługi technicznej i zawodników rezerwowych.

Strefy techniczne mogą się różnić w zależności od stadionów, na przykład w położeniu lub rozmiarze strefy i następujące uwagi wpływają dla ogólnej informacji.

- Strefa techniczna rozciąga się 1 m z każdej strony obszaru miejsc siedzących i rozciąga się w kierunku pola gry maksymalnie na odległość 1 m od linii bocznej.
- Zaleca się stosowanie oznaczeń dla określenia tej strefy.
- Ilość osób uprawnionych do zajmowania miejsc w strefie technicznej jest określona przez regulaminy rozgrywek.
- Osoby przebywające w strefie technicznej muszą być zidentyfikowane przed rozpoczęciem zawodów zgodnie z regulaminem rozgrywek.
- Tylko jedna osoba w danej chwili jest upoważniona do przekazywania taktycznych wskazówek i musi powrócić na swoje miejsce natychmiast po ich udzieleniu.
- Trener i inne osoby towarzyszące drużynie muszą pozostawać w granicach strefy technicznej, wyjąwszy specjalne okoliczności, na przykład wejście masażysty lub lekarza na pole gry, za zgodą sędziego, by ocenić rozmiary kontuzji zawodnika.
- Trener i inne osoby pozostające w granicach strefy technicznej muszą zachowywać się w sposób odpowiedzialny.

RZUTY Z PUNKTU KARNEGO WYKONYWANE W CELU WYŁONIENIA ZWYCIĘZCY ZAWODÓW

Wykonywanie rzutów z punktu karnego w celu uzyskania wyniku zawodów jest sposobem wyłonienia zwycięskiej drużyny, gdzie regulaminy rozgrywek wymagają wskazania wygrywającej drużyny, po zawodach zakończonych remisem.

Wykonanie

- Sędzia wybiera bramkę, do której będą wykonywane rzuty.
- Sędzia podrzuca monetę i drużyna, której kapitan wygrał losowanie, wykonuje pierwszy rzut.
- Sędzia sporządza notatki o wykonywanych rzutach.
- Uwzględniając warunki omówione poniżej, obydwa zespoły wykonują po pięć rzutów.
- Rzuty są wykonywane przez drużyny na zmianę.
- Jeżeli przed wykonaniem pięciu rzutów przez każdą z drużyn, jedna z nich zdobyła większą ilość bramek niż druga mogłaby zdobyć po wykonaniu pięciu rzutów, zaprzestaje się wykonywania kolejnych rzutów.
- Jeżeli po wykonaniu przez obie drużyny po pięć rzutów, obie drużyny zdobyły tę samą liczbę bramek lub nie zdobyły żadnej bramki, wykonywanie rzutów kontynuuje się w tej samej kolejności, aż do momentu, gdy jedna z drużyn uzyska jedną bramkę więcej niż drużyna przeciwna, przy równej ilości wykonanych rzutów.
- Bramkarz, który doznał kontuzji podczas wykonywania rzutów z punktu karnego i jest niezdolny do kontynuowania gry na swojej pozycji (jako bramkarz) może być wymieniony przez zgłoszonego zawodnika rezerwowego zakładając, że jego drużyna nie wykorzystwała przysługującego jej limitu zmian zawodników przewidzianego regulaminem rozgrywek.
- Za wyjątkiem poprzedniego przypadku, jedynie zawodnicy, którzy są na polu gry w chwili zakończenia zawodów, włączając czas dogrywki, o ile taka jest przewidziana, są dopuszczeni do wykonywania rzutów z punktu karnego.
- Każdy rzut jest wykonywany przez innego zawodnika i wszyscy uprawnieni do wykonywania rzutów zawodnicy muszą wykonać rzut, zanim jakikolwiek zawodnik wykona rzut po raz drugi.
- Wszyscy uprawnieni do wykonywania rzutów zawodnicy mogą zamienić się funkcją z bramkarzem w każdej chwili podczas wykonywania rzutów z punktu karnego.
- Jedynie zawodnikom uprawnionym do wykonywania rzutów i sędziom zezwala się na pozostawanie na polu gry podczas wykonywania rzutów z punktu karnego.
- Wszyscy zawodnicy, oprócz wykonawcy rzutu karnego i dwóch bramkarzy muszą pozostawać w kole środkowym.
- Jeżeli drużyna kończy zawody z większą ilością zawodników niż ich przeciwnicy, to powinna zredukować ilość zawodników tak, aby zrównać ją z liczbą zawodników drużyny przeciwniej, oraz poinformować sędziego o personaliach i numerze każdego zawodnika wyłączonego z dalszej rywalizacji. Odpowiedzialność ta ciąży na kapitanie drużyny.
- Przed rozpoczęciem wykonywania rzutów z punktu karnego sędzia upewnia się, czy równa ilość zawodników w każdej drużynie pozostaje w kole środkowym - tylko ci zawodnicy mogą wykonywać rzuty.
- Bramkarz, którego współpartner wykonuje rzut z punktu karnego, musi pozostawać na polu gry, poza polem karny,, na którym wykonywane są rzuty, na linii bramkowej, w pobliżu miejsca przecięcia się z linią ograniczającą pole karne.

Podczas wykonywania rzutów z punktu karnego, jeżeli nie ustalono inaczej, mają zastosowanie odnośne przepisy gry w piłkę nożną i rozstrzygnięcia F.A. BOARD.